SECETA

„Potrivit unor surse etiopiene autorizate, seceta a provocat moartea a aproximativ 100 000 de oameni în provinciile Wollo și Tigre".

Agenția France Presse — **8 noiembrie 1973.**

„După unele mărturii, în prezent, se înregistrează aproape 1 000 decese pe săptămînă. Circa 5 milioane persoane (dintr-o populație totală de 25 milioane) locuiesc în regiunile afectate. Se apreciază că aproximativ 2 milioane suferă de pe urma lipsei de hrană".

Le Monde — **9 noiembrie 1973.**

„Un adevărat exod al foametei poate fi urmărit pe cele două șosele principale ale Etiopiei. Dar copiii, cu ochii adînciți în orbite, mai ales copiii, nu rezistă".

Stern — **nr. 48 1973.**

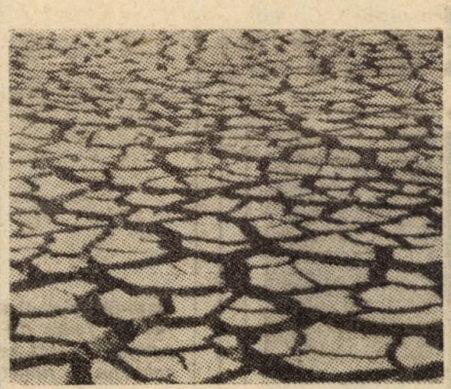

Setea pămîntului încins de soarele Africii...

Etiopia. O nouă zonă a lumii a fost atinsă de secetă și foamete. În 1972, în mai multe regiuni ale Indiei, sute de mii de persoane suferiseră de pe urma acestei tragedii. Apoi, în primăvara anului trecut, mărturii scrise și imagini fotografice, de-a dreptul zguduitoare, evocau aceeași tragedie, a cărei scenă era acum regiunea Sahel, care cuprinde statele Senegal, Mauritania, Mali, Niger, Ciad și Volta Superioară. Exemple numeroase, dar deloc apocrife, sugerau aspectul galopant al unei tragedii. Se amintea populațiilor că trebuie să reziste pînă la începerea ploilor. Dar, cînd acestea au venit, abundența apei s-a dovedit încă un dezastru.

Pînă atunci, prăfoasele drumuri încinse erau străbătute de caravane chinuite, care sperau că, undeva, vor găsi totuși miraculosul strop de apă. Ample reportaje și fotografii pe cîte două pagini evocau lenta agonie a tuaregilor și a turmelor — altădată expresie a prestigiului și puterii lor. Cîndva, tuaregii erau întîlniți în deșert călătorind, impunători și tăcuți, în șaua cămilelor. Azi, animalele au murit aproape toate și, fără ele, locuitorul acestor meleaguri este ca și fără clasicul său turban, obișnuita pînză ce-i protejează fața, sau imensa spadă. Mulți dintre ei nu mai țineau seamă de nimic, nu-și abandonau animalele, ci voiau să moară alături de ele. Alții au plecat spre centre urbane cu speranțe incerte, în timp ce frumoasele lor femei încercau să obțină ceva hrană vînzînd amintiri de familie sau imagini ale Stelei Sudului — cea care ghidează pe cel ce umblă noaptea prin deșert. Apa se găsea la 200 sau 300 metri adîncime. Dar cum să se ajungă pînă acolo ? Problema hranei era la fel de complicată.

Imaginile de mai sus le-am reluat, pe scurt, pentru că sînt întîlnite, de parcă ar fi copiate cu indigo, și în relatările ori imaginile fotografice provenind din regiunile etiopiene Wollo și Tigre situate în nord-estul țării. A fost atinsă de flagel și provincia Choa. Este vorba de efectele cumulative ale unei secete care durează din 1971. Pentru a le contracara, în primul an s-a recurs la stocurile constituite în vederea unei asemenea eventualități. Dar, cum acest lucru nu s-a realizat, în al doilea an au fost consumate semințele. În 1973, se pare că, atît pentru autorități, cît și pentru populație, totul a fost neprevăzut. Paradoxal, dar așa au decurs lucrurile ! Mai mult, ploile diluviene care au căzut în lunile iunie și, mai ales, august, ca și în regiunea Sahel, n-au făcut decît să agraveze o situație care atinsese deja limite nebănuite. Și, brusc, la sfîrșitul lui octombrie trecut, bomba a explodat : în regiunile Wollo și Tigre numărul victimelor foametei este între 50 000 și 100 000. Sate distruse, locuințe inundate, ajutoare imposibil de trimis din cauza drumurilor devenite impracticabile. Apoi, pentru că o nenorocire nu vine niciodată singură, umiditatea a favorizat propagarea unor epidemii, tifosul și holera făcînd ravagii în rîndul populației slăbite de lipsuri și, în mod obișnuit, afectată de tuberculoză. Nomazii și țăranii și-au părăsit în masă pămînturile, refugiindu-se în tabere stabilite, printre altele, la Dessie, capitala provinciei Wollo.

Provinciile atinse constituie chiar grînarul Etiopiei care, în perioada de ploi normale, produc cereale suficiente pentru satisfacerea consumului propriu. Populația se ocupă, ca și în Sahel, cu agricultura și creșterea vitelor. Dar, de data aceasta, spre deosebire de țările saheliene, ale căror economii au fost grav atinse de efectele lipsei ploilor, venind din sudul Atlanticului, aici seceta se datorează musonilor dinspre Oceanul Indian. Dar, în ambele cazuri, dezastrul era previzibil. Dacă...

Acum însă cuvintele descriu cu greu ce se întîmplă sau ce văd martorii oculari. Mai ales că văd prea puțin, întrucît, după cum mărturiseau trimișii speciali ai revistei vest-germane Stern, „ce se petrece în interiorul țării, în satele izolate, lipsite de căi de acces, nimeni nu știe". În fotografii apar chipuri pe care urmele suferinței, epuizării și resemnării sînt frecvente și zguduitoare. Ca și mărturisiri precum aceasta, a unui călugăr etiopian ce nu poate oferi numeroșilor înfometați decît palide cuvinte de consolare, în care nici el nu crede, fiind la fel de subnutrit : „Bolnavii primesc dimineața o ceașcă de ceai, la prînz o felie de pîine, iar seara încă o felie. Uneori putem să le dăm cîte doi pumni de mei — mai mult nu avem. Este prea puțin pentru a trăi, prea mult pentru a muri".

În alt sat, în fața unei cocioabe, stă un bărbat — numai piele și oase — care-și ține pe genunchi fiul, în vîrstă de doi ani, al cărui abdomen e umflat, el abia mai dînd semne de viață. Un doctor vrea să ia copilul cu el. Dar tatăl lui se opune : „Dacă puteți, ajutați-l aici. Dacă nu, lăsați-l să moară la mine. Cum au murit frații, surorile și mama lui".

Într-un colț al unei barăci se află cîteva zeci de copii, aproape toți cu abdomenul umflat. Un medic etiopian declară ziariștilor : „30 la sută nu vor putea supraviețui". Dar ceilalți ? „Dacă vom primi ajutoare, ar putea fi salvați".

Într-adevăr, ca și în Sahel — problema ajutoarelor s-a pus și aici cu tot mai mare acuitate. Se estimează că anul acesta vor fi necesare pentru ajutorarea populației 150 000 tone cereale. Organizația O.N.U. pentru alimentație și agricultură — F.A.O. — a afirmat, la rîndul său, că trei sferturi din șeptel vor pieri. După cum se afirmă, ca urmare a demersurilor, organismele competente ale O.N.U. au furnizat 10 000 tone cereale, Crucea Roșie Internațională a acordat 400 tone și trei echipe, precum și diferite ajutoare în natură, C.E.E. — 120 tone lapte praf. F.A.O. a anunțat și ea că a hotărît să pună la dispoziția Etiopiei încă 5 000 tone de porumb. Totuși, experții opinează că cifrele avansate par derizorii în comparație cu necesitățile : în plus, o mare parte a lor nu a ajuns încă în Etiopia.

Între timp, la Addis Abeba a fost creat un comitet de luptă împotriva foametei, printre ale cărui competențe, în afară de distribuirea ajutorului extern, se află și colectarea și repartizarea donațiilor provenind din interior. După cum asigură autoritățile, circa 7 000 tone de cereale au fost furnizate prin ajutor particular etiopian, iar funcționarii au fost invitați să aloce, pe o perioadă nelimitată, 5 la sută din salariul lor organismelor de ajutorare. La sfîrșitul anului trecut, împăratul Haile Selassie a efectuat un turneu în provincia Wollo, cu care prilej a declarat că a hotărît suspendarea pe un an a impozitelor în regiunile afectate. Dar, așa cum se poate bănui, situația este mult mai complexă. În afara condițiilor climaterice nefavorabile, este vorba și de relațiile dintre țărani și proprietarii de pămînturi, primii nefiind deloc încurajați să îmbunătățească producția din cauza unor arende excesive, de realizarea unor importante lucrări de irigații.

Incontestabil, pentru unele țări ale Africii, 1973 a fost un an al secetei și foamei, al unor impresionante gesturi de solidaritate umană și, în egală măsură, al impunerii ideii de adoptare a unor acțiuni menite să preîntîmpine situații asemănătoare. Solidaritatea umană așteaptă, și la acest capitol, un test elocvent de afirmare.

Dumitru Constantin

Imagini de restriște

1000 +1

Remarcă

În cursul unei conferințe de presă, premierul indian Indira Gandhi a declarat : „Este evident că sovieticii s-au oferit să ne ajute în domenii în care noi avem nevoie de ajutor. Nu vom refuza un asemenea ajutor dacă vreo altă țară dorește să ni-l ofere. Dar nu-l vom cere nimănui". Indira Gandhi a precizat : „Vom saluta o cooperare strînsă cu S.U.A.". Această remarcă este apreciată drept cea mai călduroasă formulată în public de primul ministru indian, de la încordarea intervenită în relațiile americano-indiene în 1971.

războiul din octombrie a costat Egiptul alte 5 miliarde", a dezvăluit Abdel Aziz Hegazi, viceprim-ministru și ministru al finanțelor, economiei și comerțului exterior, într-un interviu publicat de cotidianul kuweitian „Al Siyassa". Ministrul egiptean a arătat, pe de altă parte, că „proiectul de creare a unei mari societăți de investiții are un scop politic : recuperarea capitalurilor arabe investite în străinătate pentru folosirea lor în vederea dezvoltării economice arabe". Capitalul acestei societăți va fi de 100 milioane lire sterline, la care subscriu Egiptul, Arabia Saudită, Kuweitul, țările Golfului Persic și Sudanul.

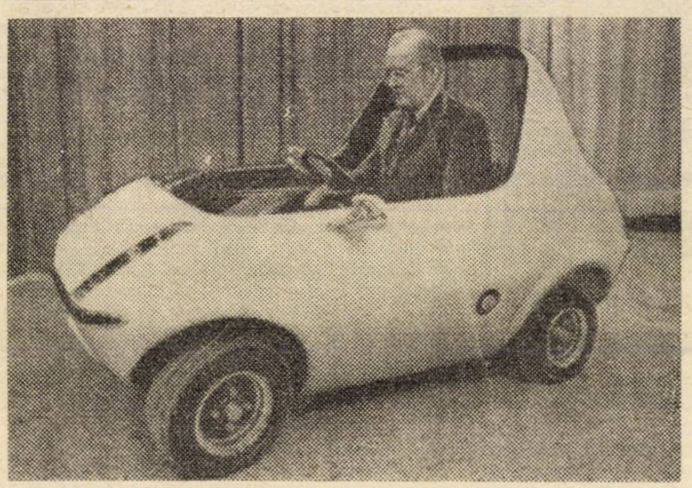

David C. Collier, președintele filialei canadiene a companiei „General Motors" probează un nou miniautomobil de două locuri pentru transportul urban

Complicitate

Printr-un decret prezidențial publicat în buletinul oficial, 12 ofițeri din marina de război greacă au fost revocați și retrogradați pentru „greșeli grave pe linie de serviciu și disciplină". Este vorba de 7 căpitani de corvetă, 4 locotenenți de navă și un căpitan de fregată. Din sursă demnă de încredere, s-a aflat că ancheta privind complotul din marină, descoperit în luna mai, ar fi stabilit complicitatea lor în această afacere. Alți doi ofițeri din armata terestră și armata aerului sînt, de asemenea, revocați și scăzuți în grad din aceleași motive.

Capital

„În perioada 1967–1973 am cheltuit 5 miliarde lire egiptene pentru apărarea națională, iar

Experiențe

Președintele Republicii Franceze, Georges Pompidou, a declarat „cu cea mai mare sinceritate" că Franța nu poate renunța la experiențele nucleare. El a reafirmat această poziție în alocuțiunea rostită cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare de către noul ambasador al Australiei la Paris. După ce a deplins faptul că „raporturile dintre cele două țări s-au alterat întrucîtva", Pompidou a subliniat că aceste experiențe „sînt, din punct de vedere juridic, legale" și că s-a dovedit din punct de vedere științific că ele nu afectează sănătatea omului și mediul înconjurător.

Președintele Nixon călătorind spre reședința sa din San Clemente cu o cursă normală de pasageri

Comentariu funerar pe teme de energie : „Aici zace scumpa noastră mașină..."

Străini

Ministrul delegat la președinția Consiliului din Grecia, Constantin Rallis, a declarat unor ziariști că venirea în țară a delegațiilor unor organizații sau guverne străine pentru a ancheta probleme interne grecești este „un lucru inadmisibil". Ministrul se referea la cei trei reprezentanți ai Internaționalei socialiste, Alex Kitsan (Marea Britanie), Antonio Cariglia (Italia) și Van Der Berk (Olanda), cărora nu li s-a acceptat intrarea în Grecia la 27 decembrie 1973.

Dezmințire

O sursă autorizată a dezmințit, în mod ferm, că regina Angliei ia în considerare abdicarea în favoarea fiului ei, prințul Charles.

Alegeri generale în R.P. Albania pentru consiliile și tribunalele populare : votează Enver Hodja, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncii din Albania

Automobil

Președintele Nixon a semnat o lege prin care obligă cele 50 de state americane să impună limitări de viteză pe șosea (88 km pe oră). În caz contrar, statele vor pierde subvențiile acordate de guvernul federal pentru construirea de noi șosele. Președintele Nixon apreciază că această reducere a vitezei va permite economisirea zilnică a 200 000 barili de petrol. Această lege prevede, de asemenea, punerea la punct a unui sistem de grupare a automobilelor care au zilnic aceeași rută. În loc ca fiecare persoană să utilizeze automobilul său propriu, mai multe persoane se vor grupa într-un singur automobil, realizînd astfel o importantă economisire a benzinei.

Ordin

Un purtător de cuvînt al Cartierului general al unităților Armatei populare chineze de eliberare de pe frontul Fuțian a dat publicității un comunicat anunțînd, ca și în alți ani, că pentru a da posibilitate compatrioților chinezi, ofițerilor și soldaților forțelor gomindaniste din Insulele Quemoy, Tatan, Erhtan și alte insule de a sărbători Anul Nou împreună cu poporul din întreaga țară, Armatei populare chineze de eliberare i s-a dat ordin să suspende bombardamentele de artilerie în zilele de 31 decembrie 1973 și 1 ianuarie 1974.

Cîștigătoarea concursului „Mini Miss Marea Britanie" : Karen Evans, trei ani și jumătate

Sabotaj

Într-un interviu acordat radioteleviziunii italiene, Yasser Arafat a condamnat cu asprime atentatul de pe aeroportul Fiumicino din Roma, calificîndu-l drept „sabotaj și crimă comisă nu numai împotriva poporului italian ci, în primul rînd, împotriva revoluției palestiniene". „Obiectivul a fost de a discredita imaginea de combatant, imaginea revoluționară a poporului palestinian și de a-l face să apară drept un popor de teroriști. Nici una dintre organizațiile care fac parte din mișcarea palestiniană de rezistență și care sînt reprezentate în Comitetul Executiv nu a participat la această acțiune".

Observator

Henry Kissinger împărtășește din impresiile sale asupra liderilor arabi întîlniți în timpul recentului său maraton prin zonă. Sadat : calm, rațional. Feisal : om de cuvînt, serios. Boumediene : inteligent, pasionat. Assad : sub presiune, cel mai puțin suplu dintre toți. Hussein : amabil, demn de încredere.

Joe Mannix în viața particulară : Mike jr., Mary, Mike (Connors) sr. și Jenny

A început pelerinajul la Mecca : la deschidere participă regele Feisal al Arabiei Saudite

stat în a face cadouri și a cere scuze, a fost încheiată. Cea de-a doua fază, mai ambițioasă, constă în exercitarea de presiuni asupra Statelor Unite de către Japonia, în numele țărilor arabe, în vederea unei reglementări a crizei din Orientul Mijlociu care să le fie favorabilă.

Refugiați

1.500 de refugiați chilieni, plasați sub protecția Națiunilor Unite după lovitura de stat militară din Chile, așteaptă la Santiago ca vreo țară să le acorde dreptul de azil. Situația a devenit deosebit de neliniștitoare, întrucît la 3 februarie Comitetul chilian pentru ajutorarea refugiaților, creat sub auspiciile O.N.U., va fi dizolvat. Cele șase lagăre de refugiați create la Santiago și în apropierea sa își vor închide, de asemenea, porțile la aceeași dată. Cea mai mare parte a celor care se află încă la Santiago sînt persoane originare din America Latină, venite în Chile în timpul președintelui Allende.

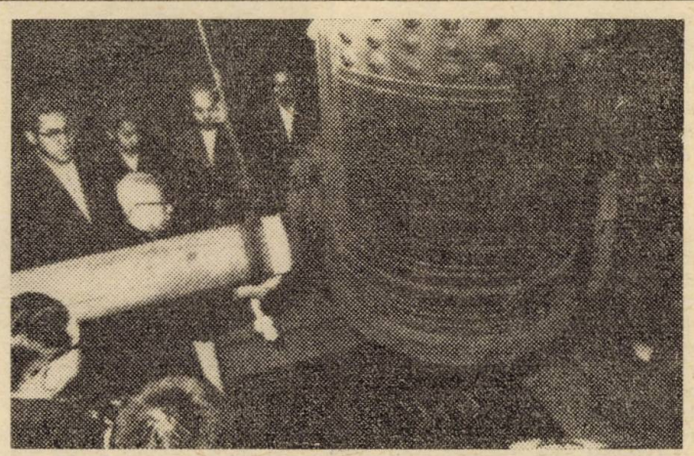

108 lovituri în marele clopot care anunță, la Tokio, trecerea într-un nou an

Ședințe

Reprezentantul statului Costa Rica, Fernando Salazar Navarrete, va prezida Consiliul de Securitate în luna ianuarie, urmînd, astfel, reprezentantului Chinei, Huan Hua. În anul 1973, Consiliul de Securitate a ținut 77 de reuniuni, față de 60 în 1972. Dintre acestea, 38 de ședințe au fost consacrate situației din Orientul Apropiat, 13 problemelor Africii de Sud și 10 referitoare la Canalul Panama.

Proiecte

După cum s-a aflat din cercuri apropiate Casei Albe, președintele Nixon intenționează să facă în primăvară un lung turneu într-o serie de țări ale Europei occidentale. Turneul european al președintelui ar putea avea loc în luna aprilie, pentru a putea coincide, după toate probabilitățile, cu a 25-a aniversare a creării N.A.T.O. El va vizita apoi Japonia.

Politică

La întoarcerea din opt țări arabe, Takeo Miki, vice-premier al Japoniei, a declarat : „Cred că acum națiunile arabe sînt pe deplin convinse că politica Japoniei este în mod sincer proarabă". Astfel, observatorii japonezi notează că prima fază a misiunii lui Miki, care a con-

Notă

Guvernul spaniol a remis, prin intermediul ambasadorului său la Paris, o notă de protest guvernului francez, ca urmare a declarațiilor făcute de o serie de militanți basci refugiați în Franța și care au revendicat responsabilitatea atentatului împotriva amiralului Carrero Blanco. Nota cere guvernului francez să adopte o serie de măsuri pentru ca „teroriștii să nu poată continua nepedepsiți, pe teritoriul francez, activitățile lor".

Cotidian

Organul Partidului Comunist din Belgia, „Le Drapeau Rouge", apare din nou sub formă de cotidian, cu începere de la 2 ianuarie. În 1966, considerente financiare au obligat conducerea ziarului să transforme această publicație în săptămînal.

1000 +1

Anulare

Guvernul Finlandei a anulat acordul cu privire la acordarea de credite pentru Chile. Acordul fusese încheiat în august 1973 cu guvernul lui Salvador Allende. Hotărîrea este motivată de schimbările intervenite după încheierea acordului, se arată în comunicatul dat publicității de Ministerul de Externe finlandez. În condițiile create în Chile, continuarea colaborării între cele două țări nu mai corespunde spiritului și scopului acordului, relevă comunicatul.

Experți

Experți din unele țări arabe – Egipt, Arabia Saudită, Maroc, Libia, Siria, Irak, – se vor întruni, la 15 ianuarie, la sediul Ligii Arabe spre a analiza crearea unui complex arab pentru industriile militare, conform rezoluțiilor adoptate de Conferința la nivel înalt de la Alger.

Refuz

Guvernul kuweitian a înștiințat ambasada Italiei din Kuweit că refuză să-i extrădeze pe cei cinci autori ai atentatului comis la 17 decembrie pe aeroportul Fiumicino din Roma. Exprimîndu-și regretul pentru masacrul care a costat viața a 31 persoane, guvernul kuweitian arată că nu poate accepta cererea Italiei, din cauza „naturii politice" a atentatului.

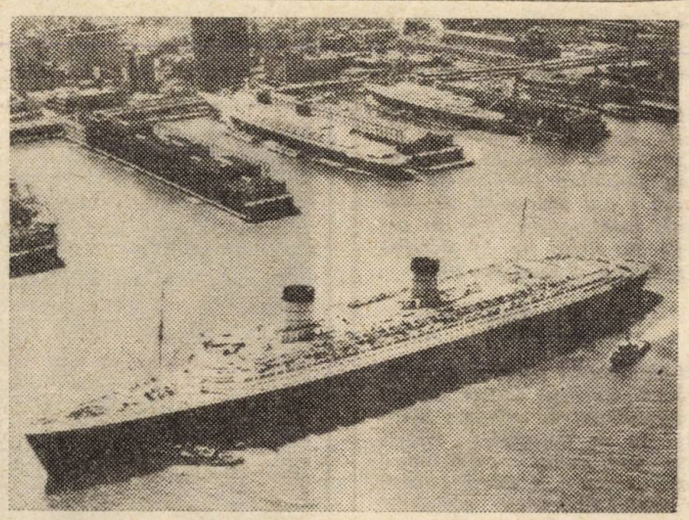

„Queen Elisabeth" în vremurile bune... Distrus de o explozie în golful Hong Kong, vasul a fost trimis la fiare vechi

Juriul concursului „Miss Franța" a ales-o laureată pe Edma Tepava, Miss Tahiti (centru). Ea va apăra culorile Franței la Viena (Miss Europa), Manila (Miss Univers), Tokyo (Miss International) și Londra (Miss Monde)

„Dacia 1300"

„Słowo Powzechne" publică rezultatele unei anchete efectuate de un reporter al ziarului asupra calităților tehnice ale automobilului „Dacia 1300". Reporterul ziarului a însoțit un specialist polonez la bordul unei mașini „Dacia 1300" pe un traseu de 1 000 km și în condiții dificile, ajungînd la concluzia că mașina se comportă foarte bine, este economicoasă și se adaptează perfect condițiilor de teren polonez.

Emisar

Un purtător de cuvînt al Foreign Office a calificat drept „pură speculație" știrea potrivit căreia între Anglia și Arabia Saudită ar fi iminentă o tranzacție în baza căreia prima ar livra celei de-a doua arme în schimbul petrolului. Surse informate din Londra amintesc, totuși, că primul ministru Heath a trimis un reprezentant special în Arabia Saudită pentru convorbiri cu regele Feisal. Scopul misiunii acestui emisar nu a fost dezvăluit.

Succesor

Hans Dietrich Genscher, ministrul de interne al R.F. Germania, va fi probabil succesorul lui Walter Scheel la Ministerul Afacerilor Externe, precum și liderul Partidului liberal, după ce șeful diplomației vestgermane va fi ales, la 15 mai, președinte al R. F. Germania, se apreciază la Bonn în cercurile bine informate. Partidul liberal, care deține șase posturi ministeriale în guvernul de coaliție (externele, internele, economia, agricultura, informațiile și un ministru fără portofoliu), a anunțat, încă din momentul anunțării candidaturii lui Scheel că intenționează să le păstreze.

Atac

Sergio Leiva, refugiatul chilian care fusese rănit joi de un polițist la ambasada Argentinei din Santiago de Chile, a încetat din viață s-a aflat din surse oficiale. Potrivit afirmațiilor autorităților chiliene, în timp ce încerca să pătrundă în interiorul ambasadei Argentinei, Sergio Leiva, fost funcționar la direcția sporturilor, a fost atins de gloanțele trase de un polițist. Surse diplomatice argentiniene au contestat versiunea oficialităților chiliene, afirmînd că Leiva era deja refugiat pe teritoriul ambasadei cînd a fost atacat.

Autorizație

Secretarul general al Partidului Socialist din Chile, Carlos Altamirano, a asistat la 2 ianuarie la parada militară organizată la Havana cu ocazia celei de-a 15-a aniversări a victoriei revoluției. Altamirano a părăsit Chile avînd autorizația conducerii partidului său de a reorganiza rîndurile partidului pentru reînceperea luptei de rezistență.

Tribunal

Un tribunal din Stockholm a condamnat doi ziariști ai revistei de stînga „Fib-Kulturfront" la un an închisoare sub acuzația de a fi publicat o serie de informații privitoare la serviciile de contrainformații suedeze. Aceeași condamnare a fost pronunțată și împotriva lui Haakan Isacsson, fost agent secret, care le pusese la dispoziție informațiile.

Primarul New York-ului, John Lindsay (stînga) și succesorul său, Abraham Beame, la un prînz oferit de Lindsay în ziua predării funcției

AGENȚII INTERNAȚIONALE DE PRESĂ

În pofida abundenței serviciilor de știri, cele mai multe știri tipărite și radiodifuzate zilnic în lume sînt furnizate de un număr restrins de agenții, așa-numitele agenții internaționale de presă. **În evidența U.N.E.S.C.O. se numără peste 80 de importante agenții de presă, dar numai șase dintre ele au rangul de agenții internaționale de presă. Ele au corespondenți permanenți în toate regiunile lumii sau trimit corespondenți speciali în zonele „calde".**

Organizarea acestor agenții este astfel făcută, încît să-și poată distribui știrile aproape instantaneu. Associated Press, de pildă, estimează că poate trimite o știre în 80 de țări în mai puțin de un minut. Capacitatea de transmisie a crescut masiv în secolul XX, radio-teleimprimatoarele făcînd posibilă transmiterea automată, rapidă, a știrilor, dezvoltîndu-se totodată transmisia de fotografii prin radio și rețele de înaltă fidelitate. Majoritatea agențiilor internaționale folosesc serviciile de știri ale agențiilor naționale și locale pentru suplimentarea știrilor culese de propriii lor corespondenți în punctele-cheie ale globului. În cele ce urmează, vom face o scurtă trecere în revistă a agențiilor internaționale de presă.

ASSOCIATED PRESS (A.P.)

Este cea mai veche și mai mare agenție de presă americană. Mai 1848 : șase cotidiene new-yorkeze hotărăsc finanțarea unui releu telegrafic pentru știrile externe aduse de nave la Boston, pe vremea aceea unicul port american pentru ancorarea transatlanticelor. 1856 : ia naștere „New York Associated Press" care-și vinde serviciile unui grup de ziare regionale. 1892 : apare varianta modernă a „Associated Press"-ului sub jurisdicția legilor din Illinois. 1900 : „A.P." se transferă la New York.

Pe lîngă personalul permanent, la culegerea de știri (pe plan local și regional) participă peste 100 000 de ziariști. Din 1960, „A.P." are filiale proprii în zonele importante ale lumii : 100 de oficii în S.U.A. și peste 50 în străinătate. Furnizează știri la circa 1 700 de ziare americane și la aproape 2 000 stații de radio și televiziune americane. Peste 7 000 de organe de presă din 80 de țări folosesc serviciile „Associated Press".

AGENCE FRANCE PRESSE (A.F.P.)

Este succesoarea unei mai vechi agenții internaționale de presă franceze, „Havas", creată în 1835 dar suprimată în 1940, în timpul ocupației naziste. După eliberarea Parisului, în septembrie 1944, A.F.P. este creată de un grup de ziariști, inclusiv de foștii reprezentanți ai „Havas", la Londra și în alte orașe, precum și de personalități care au luptat în mișcarea de rezistență.

Guvernul francez le-a pus la dispoziție echipamentul tehnic ce aparținuse agenției „Havas" ca și sediul acesteia din Paris, devenit cartierul general al A.F.P. Tot cu sprijinul guvernului, A.F.P. reconstruiește o parte considerabilă a serviciilor internaționale „Havas". A.F.P. a creat 40 de oficii în țară și peste 70 în străinătate. Pe lîngă contractele cu „A.P." și „Reuter" pentru schimbul de informații, ea furnizează știri privind actualitatea internă franceză către majoritatea agențiilor naționale de presă din lume.

HSINHUA (CHINA NOUĂ)

Agenția oficială de presă a Republicii Populare Chineze. A fost înființată în 1937 ca agenție de știri a Partidului Comunist Chinez. Funcționează din anul 1949 la Pekin ca agenție de stat. Are corespondenți proprii în numeroase țări ale lumii. Transmite presei chineze și străine informații relatînd aspecte ale vieții social-politice și culturale din R. P. Chineză precum și, prin corespondenții săi permanenți în străinătate, evenimente ale vieții internaționale.

REUTER

Este proprietatea unor ziare din Marea Britanie, Australia și Noua Zeelandă. A fost fondată în 1858 de Paul Julius Reuter. Este agenție particulară pînă în 1925 cînd „Press Association" (fondată de cotidiene de provincie în 1868) obține un control parțial asupra acțiunilor „Reuter". În 1941 acest control devine total. La sfîrșitul lui 1941 „P.A." vinde jumătate din acțiunile „Reuter" asociației londoneze a proprietarilor de ziare, pentru ca, în 1947, în grupul de proprietari să intre și cotidiene din Australia și Noua Zeelandă.

„Reuter" dispune de circa 200 de corespondenți permanenți și alte cîteva sute de corespondenți temporari în străinătate. Aproximativ 80 de ziare americane, precum și posturi de radio și televiziune cumpără știri „Reuter". Direct sau prin agenții de presă naționale, agenția britanică furnizează servicii în aproximativ 110 țări, incluzînd 3 000 de cotidiene și sute de stații de radio și televiziune.

T.A.S.S. (TELEGRAFNOE AGHENTSTVO SOVIETSKOVO SOIUZA)

Agenție telegrafică a Uniunii Sovietice de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. A fost înființată la 10 iulie 1925 ca organ menit să asigure presei sovietice informațiile cu privire la viața politică, economică și culturală din U.R.S.S. și străinătate. Pînă la crearea T.A.S.S., organul de informații în U.R.S.S. a fost agenția telegrafică ROSTA, înființată la 7 noiembrie 1918. ROSTA a continuat să funcționeze paralel cu T.A.S.S., ca agenție telegrafică pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R., pînă în ianuarie 1935, cînd a fost desființată, toate funcțiile ei trecînd asupra agenției T.A.S.S.

T.A.S.S. dispune de o largă rețea de corespondenți în Uniunea Sovietică, folosind totodată și informațiile furnizate de agențiile telegrafice locale de pe lîngă Consiliile de Miniștri ale tuturor republicilor unionale. În unele centre regionale din R.S.F.S.R. există filiale ale agenției T.A.S.S.

Are, de asemenea, filiale la New York, Londra, Berlin, Viena și corespondenți permanenți într-un mare număr de țări ale lumii.

Agenția T.A.S.S. transmite presei sovietice și străine, posturilor de radio și televiziune, informații în care sînt relatate sub toate aspectele principalele evenimente din Uniunea Sovietică ca și cele de pe arena internațională.

UNITED PRESS INTERNATIONAL (U.P.I.).

Ia naștere, în mai 1958, din unirea lui „United Press" (U.P.) cu „International News Service" (I.N.S.). „U.P." a fost fondat în 1907, cînd E.W. Scripps avea să unească trei servicii regionale americane sub controlul său. „I.N.S." a fost fondat în 1909, de William Randolph Hearst în scopul de a furniza știri ziarelor de dimineață ; mai tîrziu, în 1928, prin unificarea cu alte servicii Hearst, a început să furnizeze 24 de ore din 24.

La începutul anilor '60, U.P.I. servea aproximativ 1 600 de ziare și 2 000 de stații de radio în S.U.A. și cca 1 200 de cotidiene și peste 300 stații de radio peste hotare. Știrile sînt redactate în 48 de limbi. U.P.I. are aproximativ 221 de oficii de știri și foto, dintre care 98 în afara hotarelor Statelor Unite. Și-a dezvoltat continuu o varietate de servicii subsidiare, inclusiv un serviciu de filme pentru televiziune.

Abrevieri

A.D.N. (Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst). Agenția de informații oficială a Republicii Democrate Germane, înființată în octombrie 1946.

A.E.L.S. Asociația Europeană a Liberului Schimb, creată în 1959 ca pendinte de C.E.E., cu sediul la Geneva. Membri inițiali : *Marea Britanie, Austria, Danemarca, Elveția, Norvegia, Portugalia, Suedia. În 1970 Islanda devine membru. Finlanda are statut de asociat. Începînd din 1973, după intrarea în Piața Comună, Marea Britanie și Danemarca nu mai fac parte din A.E.L.S.*

A.I.D. Asociația Internațională de Dezvoltare, filială a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare. A fost înființată la 1 octombrie 1959 la Washington, iar statutul său a intrat în vigoare la 26 septembrie 1960. Este autorizată să acorde credite, adesea pe o durată de 50 de ani.

A.I.T.A. Asociația Internațională a Transporturilor Aeriene cu sediul la Montreal. A fost înființată în 1919 și reunește toate companiile internaționale care au servicii regulate.

Instalarea primelor conducte de petrol în America

Biografia dramatică a petrolului (II)

Lipsa de scrupule în afaceri era una din principalele calități ale lui John D. Rockefeller. Evlavios practicant, el făcu rost de bani de la bancherii comunității baptiste din Cleveland. În căutare de credite — îi plăcea lui să spună mai tîrziu — „m-am tîrît pînă mi-am ros pantalonii în genunchi".

Împreună cu Andrews și un negustor înstărit de cereale, pe nume Henry M. Flager, Rockefeller a înființat, la 10 ianuarie 1870, în Cleveland, o societate pe acțiuni, cu scopul vădit de a înghiți cît mai mulți concurenți. Firma — al cărei prim președinte a fost John D. Rockefeller — primi numele de „Standard Oil Company". Produsele sale au fost mai tîrziu comercializate sub denumirea de „Esso" (de la inițialele S.O.).

Venise însă perioada marilor crahuri din industria petrolieră americană. După anii de înflorire din vremea războiului de secesiune, odată cu încheierea păcii din 1865, prețul țițeiului a scăzut continuu. Una după alta, rafinăriile erau nevoite să-și închidă porțile. În 1871 — constata Rockefeller — „peste trei sferturi din rafinăriile de petrol ale țării lucrau în pierdere".

Înainte ca Rockefeller să fi putut profita de situația conjuncturală, în calitatea sa de șef al celei mai mari societăți americane de rafinare, trei domni — Vanderbilt, Drews și Scott — i-au făcut o propunere ademenitoare. Gentlemenii erau patronii celei mai mari societăți feroviare americane — „Căile Ferate New York, Pennsylvania centrală și Erie". Toți trei posedau linii ferate — în parte paralele — către cîmpurile petrolifere din Pennsylvania. Ani de-a rîndul, se înfruntaseră într-o necurmată bătălie a prețurilor pentru a transporta cît mai mult petrol din centrele de exploatare spre cele de prelucrare și consum. Acum, ajunseseră însă la capătul puterilor și se asociaseră într-un cartel de prețuri.

Conform unui plan secret — pe care, la sfîrșitul anului 1871, îl împărtășiseră și lui Rockefeller — urma ca „Standard Oil", împreună cu alte 12 societăți de prelucrare a țițeiului, să se asocieze, de asemenea, într-un cartel, asigurîndu-și țițeiul în cote fixate de către cartelul feroviar. În schimb, patronii căilor ferate ofereau proprietarilor de rafinării tarife preferențiale și promiteau că fiecare rafinărie ce nu-i aparținea lui Rockefeller să suporte taxe de transport considerabil mai mari. Dar, înainte de a fi intrat în acțiune, planul secret deveni public.

Izbucni o furtună de indignare. Societățile de exploatare a țițeiului declanșară un boicot împotriva lui Rockefeller și a conjuraților săi. Dar, puterea acestora era îndeajuns de mare pentru ca blocada producătorilor de țiței să eșueze. Și, totuși, embargoul slăbise mult societățile de rafinare. Rockefeller — a cărui companie, „Standard Oil", era cea mai mare și puternică societate de prelucrare a țițeiului, singura care rezistase crizei cu pierderi relativ mici — putea, în sfîrșit, să înceapă îndelung rîvnita și plănuita sa campanie de înghițire a concurenței.

Atunci cînd cei din exploatarea țițeiului au ridicat embargoul, „Standard Oil" deținea 10 pînă la 20 la sută din capacitatea de prelucrare a țițeiului din S.U.A. În 1879, ajunsese la aproximativ 90 la sută.

Cu toate că Rockefeller devenise de mult regele neîncoronat al petrolului american, el nu avea totuși liniște. Încă din vremea concurenței sale cu firmele prelucrătoare de țiței, el pusese ochii pe puternicele societăți ale căilor ferate americane. Pe atunci, țițeiul ajungea prin conducte mai mult sau mai puțin primitive de la locurile de foraj-exploatare la nodurile centrale de cale ferată. Conductele de transport al țițeiului aparțineau, în general, proprietarilor de schele. Prin intermediul acestor conducte, producătorii de țiței își asiguraseră o relativă independență față de căile ferate. Rockefeller cumpără însă, una după alta — și, îndeobște, în secret, prin interpuși — majoritatea societăților de transport al țițeiului prin conductă. Spre sfîrșitul lui 1877, el obținuse controlul ultimei mari companii de transport prin conductă. Dar, pe lîngă aceasta, Rockefeller pusese mîna și pe o serie de societăți de căi ferate. De acum încolo, nu se mai putea scoate în S.U.A. nici măcar o tonă de țiței fără acordul său. Dominația sa asupra societăților de căi ferate îi asigura tarife preferențiale și însemna, deci, o nouă lovitură dată concurenților săi. Astfel, unele rafinării și schele de exploatare plăteau pentru transportul unui litru de țiței, de la Titusville la New York, un cent — adică, dublu față de „Standard Oil".

Procesul

Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea, dezvăluirea unor asemenea practici comerciale crease o largă opinie defavorabilă lui Rockefeller, încît administrațiile celor mai multe state federale n-au mai putut să se abțină de la a lua poziție împotriva concernului.

„Standard Oil" era, pe atunci, cea mai puternică întreprindere din America. Pentru a putea acționa pe întreg teritoriul S.U.A., Rockefeller înființase, în fiecare stat, societăți „Standard", ale căror acțiuni erau în custodia funcționarilor săi superiori, în calitatea lor de „trustee" (om de încredere). Societatea-trust „Standard Oil Company" din statul New Jersey, de pe coasta de est, se plasa pe locul întîi în această ierarhie. Între 1904 și 1909, douăzeci din statele americane intentează acțiuni în justiție contra trustului Rockefeller, acțiuni al căror scop unic era expulzarea acestei întreprinderi-mamut din statele respective. Cînd, în 1907, guvernul federal din Washington întentă contra lui „Standard Oil" o serie de șapte procese, zilele trustului păreau numărate. În noiembrie 1909, instanța districtuală din Missouri de Est, în baza „legii antitrust Sherman", a considerat „Standard Oil" ca o asociație ilegală care urma, astfel, să fie dizolvată. Congresul american sancționase, în 1890, „legea Sherman" sub impresia produsă de insuportabilele abuzuri ale marelui concern condus de Rockefeller. Legea declara „trusturile și asociațiile care restringeau comerțul și producția ca fiind ilegale". Rockefeller făcu imediat apel împotriva hotărîrii date de instanța din Missouri.

Inginerul d'Arcy, descoperitorul petrolului iranian

Deterding și soția

O nouă eră: apariția automobilului. O imagine de epocă (anul 1888): la volanul primului lor automobil — Benz și soția

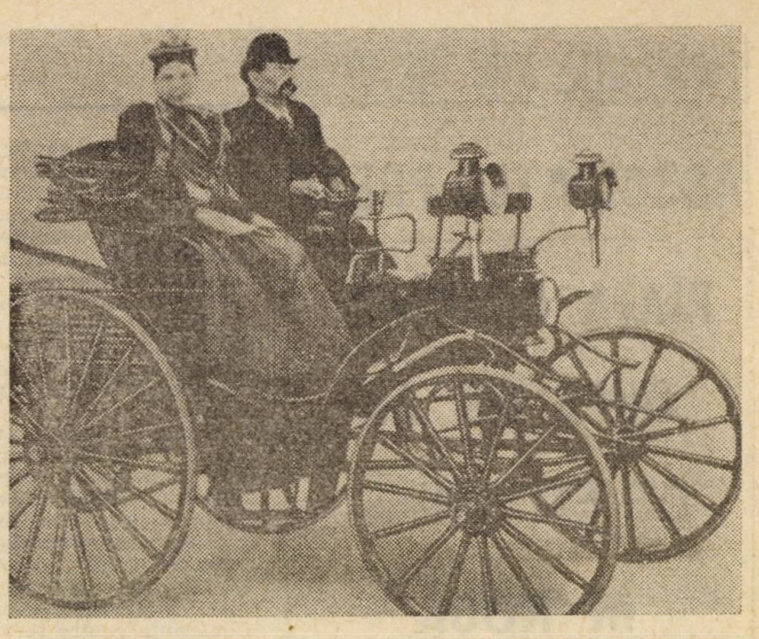

Totuși, doi ani mai tîrziu, la 15 mai 1911, înalta Curte de Casație a Statelor Unite confirmă hotărîrea judecătorească de la Missouri. Ea decise diviziunea trustului petrolier în mai mult de 30 de societăți individuale și independente din punct de vedere juridic și economic. Rockefeller, după dizolvarea concernului său, se retrase și din funcția de președinte al singurei și celei mai mari societăți care îi mai rămăsese, anume „Standard Oil Company" din New Jersey. Încă mulți ani de aici înainte el influență, totuși, politica acestei firme care, în ciuda hotărîrii judecătorești, reuși să devină chiar mai puternică.

O nouă eră

În vreme ce adversarii lui Rockefeller și Congresul american se străduiau să zdrobească definitiv imperiul țițeiului deținut de „Standard Oil", în îndepărtata Germanie, Gottlieb Daimler și Carl Benz construiau primul lor automobil; iar, spre sfîrșitul secolului, începuseră să alerge pe străzile orașelor americane primele „trăsuri cu benzină" — creațiile lui Henry Ford. Apăruse, așadar, o nouă piață de desfacere pentru un derivat petrolier căruia, înainte, abia dacă i se găsea o întrebuințare.

Încă din 1902, existau în America 23 000 de automobile. Consumul de benzină era de 800 000 tone. Peste zece ani, vînzarea de benzină ajunsese la trei milioane tone, iar numărul total de mașini se urcase la un milion. Înaintea izbucnirii primului război mondial, benzina se consacrase drept cel mai important produs petrolier.

Cererea de benzină îi conferi societății „Standard Oil" o nouă expansiune, pe care fondatorul ei n-o visase niciodată. Datorită creșterii continue a nevoilor de țiței, alături de toate derivatele sale, „Standard Oil" (New Jersey) — devenită, în 1972, „Exxon Corporation (Esso)" — s-a impus ca una din cele mai mari companii de uleiuri minerale din Occident. Desigur, poziția sa monopolistă era întrucîtva prejudiciată, iar aceasta nu numai prin hotărîrea din 1911. Sfîrșitul supremației lui Rockefeller părea să se fi anunțat chiar mai înainte, odată cu celebra explozie din 10 ianuarie 1901. Zgomotul s-a auzit atunci pe o rază de mai mulți kilometri. Au confirmat-o o serie de martori oculari, între care și un grup de exploratori de țiței, veniți în acea zi, în apropiere de Beaumont (Texas). Un șuvoi de noroi și țiței a erupt impetuos, la o înălțime de mai multe sute de metri, și îngropă personalul și utilajele de foraj sub o masă neagră de lichid urît mirositor.

Țițeiul din Caucaz inundă Europa

Numai sonda petroliferă „Spindletop" — prima ridicată în mlaștinile din Texas — producea, într-un an, țiței cît cele 37 000 de sonde forate din Pennsylvania, de la care „Standard Oil" își asigura, în principal, materia primă. La fel de eficiente erau și forajele efectuate de sutele de aventurieri și oameni de afaceri veniți în Texas. Se înființaseră noi societăți, precum puternicele și astăzi „Texas Company" — devenită mai tîrziu „Texaco" — și „Gulf Oil", patronată de frații Mellon. Toate reprezentau o redutabilă concurență pentru „Standard Oil".

Dar, mai mult decît concurența în plan național, pe „Standard Oil" o amenința pericolul apariției unor noi firme peste ocean. Ani de-a rîndul, Rockefeller îi alimentase cu petrol lampant pe consumatorii europeni, în calitatea sa de unic furnizor.

Între timp, Rusia țaristă se hotărîse să se împotrivească magnaților americani ai petrolului din Cleveland. La sfîrșitul secolului, țarul Nicolae al II-lea îi adusese în țară pe frații suedezi Ludwig, Robert și Alfred Nobel, precum și pe bancherul parizian, baronul Alphonse de Rothschild, solicitîndu-le exploatarea zăcămintelor petrolifere din Baku, de la poalele Caucazului. Și, curînd, țițeiul rusesc inundă Europa.

Apariția lui Hendrik Wilhelm August Deterding

La începutul secolului al XX-lea, apăru însă pe scena internațională a țițeiului un om care avea să devină cel mai redutabil concurent al lui John D. Rockefeller și față de manevrele căruia politica țaristă a petrolului se dovedește a fi fost un simplu episod între multe altele. Cel ce a schimbat, ca nimeni înaintea sa, politica petrolieră internațională a vremii, era Hendrik Wilhelm August Deterding, creatorul grupului petrolier olandezo-britanic „Royal Dutch/Shell", marea companie vest-europeană de astăzi.

Deterding se trăgea dintr-o familie olandeză, care se îmbogățise în Leyda cu negoțul de lalele albastre și se ruinase în Indiile olandeze și Africa de Sud. Se născuse în 1866, ca fiu al unui căpitan, a reușit să facă trei clase de liceu pentru a se angaja apoi ca ucenic la banca „Tweentsche" din Amsterdam. De la șase ani, Deterding era orfan de tată, drept care fu nevoit să-și cîștige din greu existența. La bancă, era plătit cu 30 de mărci pe lună. În 1888, după un examen pe care îl promovă primul din 200 de concurenți, societatea „Nederlandsche Handels Maatschappij" îl trimise contabil la filiala sa din Indiile olandeze. În scurt timp, deveni conducătorul ei.

Acolo, la Tropice, îl cunoscu pe compatriotul său, August Kessler. Kessler — șeful societății petroliere nou înființate, „Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij (Royal Dutch)" — sosise, în această colonie olandeză, pentru a se informa asupra proceselor în exploatarea zăcămintelor petrolifere de curînd descoperite, la Langkat, în Sumatra. Kessler îl plăcu pe tînărul Deterding, îl angajă și îl numi, în cazul morții sale, administrator al averii fiului său minor. În 1901, la un an după moartea lui Kessler, Deterding deveni directorul general al lui „Royal Dutch".

Ca și Rockefeller, Deterding își administra averea cu o mînă sigură. Dar, spre deosebire de evlaviosul baptist și magnat al țițeiului din America — căruia i se părea o adevărată nesăbuință cheltuirea fie și a cîtorva cenți pentru deliciile unei vieți mai lejere — Deterding era înclinat să guste din plin plăcerile vieții de milionar. Despre aventurile sare amoroase începu curînd să se vorbească în mai toate capitalele Europei. Odată, dărui soției unui general țarist o bijuterie cu un smarald în valoare de 300 000 de lire.

Cînd Deterding preluă conducerea firmei „Royal Dutch", aceasta era mult prea modestă pentru a satisface tentația spre extravaganță a directorului ei general. Numai o îndelungată și, adeseori, riscantă strategie a făcut din „Royal Dutch" o societate de primă mînă, iar din Deterding un colos al comerțului petrolier. Cea mai iscusită manevră a lui Deterding pe calea succesului a fost alianța sa cu Marcus Samuel, viitorul lord Bearsted.

După ce, prin negoțul cu perle și sidef, importate din Orient, își agonisise o mică avere, Samuel intră, în 1890, în afacerile cu petrol. Cumpără ieftin cîteva vase petroliere cu care transportă petrol rusesc, prin Canalul Suez, spre Extremul Orient. Întrucît el oferi la un preț mai mic țițeiul său din Baku, decît Rockefeller țițeiul său din Pennsylvania, afacerea se dovedi destul de prosperă, iar Samuel putu să-și rotunjească veniturile.

(Va urma)

ASSOCIATED PRESS

PIAȚA COMUNĂ DUPĂ UN AN DE EXISTENȚĂ ÎN NOUĂ

BRUSC, miniștrii de externe francez și britanic au dispărut la Copenhaga, imediat după trimișii statelor petroliere arabe care participaseră la conferința vest-europeană la nivel înalt. Miniați, colegii lor vest-german, olandez, danez și italian au așteptat înapoierea lui Michel Jobert și a lui sir Alec Douglas-Home. Pînă și miniștrii Belgiei, Luxemburgului și Irlandei au mirosit un complot. Francezii și englezii solicitau oare noi favoruri arabe?

Dezmințirile ulterioare ale lui Jobert și Douglas-Home nu au șters această impresie. Apoi, peste mai multe zile, la Bruxelles, englezii s-au luptat pentru a obține unele fonduri care să poată fi prezentate în țara lor drept un dividend spectaculos de pe urma apartenenței la Piața comună. Vest-germanii au fost de părere că englezii pretind o recompensă pentru a se alătura partenerilor lor în cadrul unei politici energetice comune. „E ca și cum ar trebui să-ți plătești soția ca să-ți fie credincioasă" — s-a văitat Hans Apel, secretar de stat la Bonn, al cărui guvern ar trebui să plătească cel mai mult. El discutase ore întregi în contradictoriu cu Douglas-Home.

Toate acestea constituie un aspect al vieții în Comunitatea vest-europeană după un an de la lărgirea ei. Hărțuielile, disputele și tocmelile au devenit un lucru obișnuit. Firește, viața Comunității are și un alt aspect. Un aspect mai liniștit pe care îl constituie cooperarea răbdătoare, de zi cu zi, la Bruxelles și Roma, la Londra, Paris și Haga, cooperare care modifică sistemele comercial, monetar și politic în vederea obiectivului realizării unei uniuni europene în 1980. Eșafodajul a fost ridicat pentru construirea casei mult visate a unității vest-europene. Dar structura se sprijină pe nisipurile mișcătoare ale rivalității.

Două evenimente au scos în evidență un asemenea adevăr.

Întîi, s-au produs dezacordurile cu S.U.A. Acestea s-au intensificat începînd din 1971, cînd președintele Nixon a pornit să încheie aranjamente proprii cu U.R.S.S. și China. Apoi, a izbucnit războiul din Orientul Apropiat, avînd ca urmare reducerea livrărilor de petrol arab. Faptul a dus la o politică franco-britanică deliberată, urmărind să disocieze Europa occidentală de americanii proisraelieni, deși S.U.A. făceau pentru Israel exact ceea ce vest-europenii ar fi dorit să se facă pentru ei înșiși într-o situație similară.

Toate acestea au tîrît pe vest-europeni într-una din cele mai grave crize politice și economice de la crearea Comunității, în baza Tratatului de la Roma, în urmă cu 16 ani. Din punct de vedere politic, ei nu erau ascultați în consiliile mondiale. Din punct de vedere economic, ei considerau că sînt supuși unei presiuni neîncetate din partea S.U.A. pentru a face concesii comerciale și financiare. Era esențial ca cele nouă țări din Piața comună să ajungă la o înțelegere cu lumea din afară în diferite probleme. Dar era și mai esențial ca întîi să cadă de acord între ele însele. Procesul este încă departe de a se fi încheiat.

În politica externă, unii șefi de guvern vest-europeni sînt de părere că cele nouă țări o duc destul de bine. Recent, primul ministru britanic, Edward Heath, a declarat că o politică externă comună ar permite vest-europenilor să exercite o mare influență pozitivă în lume. El a citat trei acorduri între cele nouă țări :

— Cu privire la o poziție unificată la Conferința pentru securitate în Europa ;

— Cu privire la o declarație comună definind relațiile C.E.E. cu S.U.A., după apelul secretarului de stat Henry Kissinger în vederea consolidării relațiilor transatlantice ;

— Cu privire la o declarație stabilind poziția Comunității față de o reglementare în Orientul Apropiat.

Dar numărul eșecurilor a fost mai mare decît al acordurilor.

De pildă, Comunitatea a fost nevoită să recunoască, în mod sumbru, excluderea ei de la Conferința pentru instaurarea păcii în Orientul Apropiat. Între timp, temerile și incertitudinile generate de criza energiei au pus pe planul al doilea toate activitățile Comunității. Hotărîri cu privire la legăturile cu S.U.A., la o politică unificată în materie de petrol și energie, la Uniunea economică și monetară, la politica socială și alte probleme au fost amînate sau deformate.

În centrul dezbinării din cadrul Comunității se află hotărîrea arabilor de a boicota Olanda, cu uriașul ei complex de prelucrare a petrolului din Rotterdam. Arabii au pretins ca Franța și Marea Britanie să dea asigurări că nici o parte din petrolul pe care îl primesc nu va ajunge la olandezi. Franța și Marea Britanie au acceptat cererea. În noiembrie, primul ministru al Franței, Pierre Messmer, a explicat : „Una din realitățile de astăzi, și mai mult încă de mîine, este voința producătorilor de a vinde petrolul lor brut țărilor în care doresc să vîndă". În aceeași lună, Heath a afirmat că petrolul este un produs al politicii externe. O țară a cărei politică externă periclitează aprovizionarea ei cu petrol trebuie să suporte consecințele. Amîndoi prim-miniștrii au afirmat că nu vor ajuta pe nimeni din Europa dacă, sfidînd pe arabi, țările lor ar pierde și ele aprovizionarea cu petrol. Dar, după părerea vest-germanilor, olandezilor și danezilor, Comunitatea trebuie să împartă atît răul cît și binele, atît lipsurile cît și surplusurile, atît sacrificiile cît și abundența. Astfel, problema petrolului a început să aibă repercusiuni asupra tuturor sectoarelor de activitate ale Comunității. Cancelarul Willy Brandt a avertizat : „Dacă nu sîntem uniți în acest domeniu, nu vom realiza nimic durabil nici într-un alt domeniu".

Secretarul de stat vest-german, Hans Apel, la Londra. Convorbirile avute cu diplomații englezi au adîncit disensiunile comunitare. Ca urmare, reuniunea ministerială a Pieței comune, programată pentru 7 ianuarie, s-a anulat. La cererea R.F.G.

Deși o examinare a situației Comunității lărgite în primul ei an indică mai multe eșecuri decît realizări, nici un bilanț nu poate da o imagine exactă a profiturilor și pierderilor fiecărei țări membre. Unii membri noi speraseră avantaje rapide și nu le-au obținut. Unii membri vechi au fost afectați de majorările la prețurile alimentelor și materiilor prime. În plus, nu se poate ști exact ce situație ar fi avut englezii, danezii sau olandezii dacă nu ar fi intrat în C.E.E. Lista obiectivelor stabilite pentru sfîrșitul anului 1973 a fost elaborată în octombrie 1972, la prima conferință la nivel înalt de la Paris a celor nouă țări. Elementul ei central era intrarea, la 1 ianuarie, în al doilea stadiu al Uniunii economice și monetare. Dar încercarea a fost lăsată de-o parte, după doi ani de mari dificultăți pe piețele monetare. Cîtva timp, experții vor încerca să stabilească ce deficiențe s-au produs în prima perioadă cînd, împotriva tuturor regulilor, două din cele nouă monede, lira sterlină și lira italiană, au avut cursuri fluctuante.

Un proiect de creare a unui fond regional pentru a ajuta regiunile mai sărace ale Comunității, în special din Marea Britanie, Italia și Irlanda, a fost lăsat, de asemenea, de-o parte. Guvernul Heath sperase să redobîndească de la acest fond sumele pe care a trebuit să le verse fondului agricol al Comunității. Crearea fondului regional ar fi putut fi folosită pentru a convinge pe acei englezi, dezamăgiți de C.E.E., că apartenența la Comunitate poate aduce unele avantaje. Dar vest-germanii, nemulțumiți de poziția Marii Britanii în criza petrolului, au refuzat să contribuie cu suma dorită de miniștrii britanici. Și, astfel, relațiile Londra-Bonn sînt încordate.

Înainte ca războiul arabo-israelian să ducă la reducerea livrărilor de petrol, în țările Pieței comune începuse o încetinire a ritmului de creștere economică. Într-un studiu internațional autorizat s-a exprimat părerea că, chiar dacă la începutul anului 1974 livrările normale de petrol ar fi reluate, ritmul de creștere economică în țările occidentale se va reduce la jumătate față de nivelul de 3 la sută înregistrat pînă în luna octombrie.

Arthur L. Gavshon

L'Orient - Le Jour
BEIRUT

AVANTAJELE ECONOMICE ALE PETROLULUI ARAB

PETROLUL arab beneficiază de colosale atuuri economice, iar numeroasele sale calități îi conferă o foarte înaltă competitivitate.

1) Primul atu constă în importanța rezervelor de petrol brut arab, care constituie 56 la sută din rezervele mondiale. Lumea arabă este considerată cel mai mare depozit natural de petrol, iar centrele de producție ale petrolului arab se află în inima unor zone strategice importante care sînt, într-un anume fel, o fereastră deschisă către cele mai importante piețe internaționale, unde nevoile de petrol cresc neîncetat.

Tabelul de mai jos conține amănunte asupra rezervelor de petrol în fiecare țară arabă producătoare de petrol brut, precum și date comparative cu rezervele mondiale și, totodată, procentul comparativ cu rezervele mondiale.

REZERVE DOVEDITE DE PETROL ARAB LA 1 IANUARIE 1973

Țări	Rezerve dovedite (milioane barili)	% comparativ cu rezervele mondiale
Abu Dhabi	**20 768**	**3,11**
Bahrein	**631**	**0,095**
Dubai	**2 000**	**0,299**
Irak	**29 000**	**4,348**
Kuweit	**64 900**	**9,73**
Zonă neutră	**16 000**	**2,39**
Oman	**5 000**	**0,749**
Qatar	**7 000**	**1,049**
Arabia Saudită	**138 000**	**20,69**
Algeria	**47 000**	**7,047**
Siria	**7 250**	**1,087**
Libia	**30 400**	**4,558**
Tunisia	**1 000**	**0,149**
Egipt	**5 200**	**0,779**
Total	**374 150**	**56,000**
În lume	**666 883**	**100,00**

2) Rezervele uriașe permit acestor țări să livreze cantități din ce în ce mai mari de petrol. De fapt, lumea arabă a produs, în 1972, circa 16 milioane barili petrol brut zilnic, adică 800 milioane tone anual; procentajul producției petroliere arabe în raport cu ansamblul producției petroliere mondiale este, astfel, de 32 la sută. Următorul tabel dă amănunte asupra producției petroliere a fiecărei țări arabe, precum și procentul acestei producții comparativ cu producția mondială:

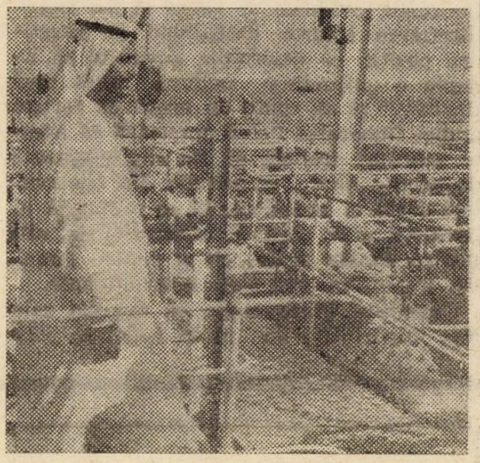

Petrolul arab: 56 la sută din rezervele mondiale

PRODUCȚIA PETROLULUI ARAB ÎN 1972

Țări	Producția în mii barili/zi	% comparativ cu producția mondială
Abu Dhabi	**1 000**	**2,01**
Bahrein	**72**	**0,144**
Dubai	**130**	**0,26**
Irak	**1 700**	**3,01**
Kuweit	**2 750**	**5,53**
Zonă neutră	**545**	**1,09**
Oman	**276**	**0,56**
Qatar	**410**	**0,825**
Arabia Saudită	**5 255**	**10.57**
Algeria	**1 061**	**2,13**
Siria	**120**	**0,24**
Libia	**2 230**	**4,487**
Tunisia	**89**	**0.161**
Egipt	**227**	**0,456**
Total	**15 956.3**	**31,74**
În lume	**49 698,6**	**100**

3) În afara atuurilor pe care i le conferă rezervele imense, o producție sporită și o poziție geografică privilegiată, petrolul arab se deosebește, de asemenea, prin cheltuielile moderate necesare extragerii sale și, în consecință, prin proporția mai înaltă de beneficii realizate de investitorii admiși. Aceste rezultate se datorează, în principal, următorilor factori:

a) media de producție pe fiecare put petrolifer este extrem de ridicată în țările arabe; această medie este de 10 000 barili zilnic în Irak și de 7 000 în Arabia Saudită, față de 12 în S.U.A., 44 în Canada, 67 în U.R.S.S. și 280 în Venezuela;

b) adîncimea puțurilor este, în medie, mai mică în țările arabe. Cea mai mare parte a producției ajunge la suprafață prin țîșnire naturală. Ca urmare, nu mai este nevoie de operațiuni costisitoare de foraj la mare adîncime și de pompare;

c) media reușitei la foraje este extrem de ridicată în lumea arabă (25 la sută) comparativ cu alte țări (S.U.A. 1 la sută), ceea ce elimină riscurile și asigură rentabilitatea;

d) cheltuielile de explorare sînt extrem de reduse în țările arabe, datorită abundenței rezervelor existente, ceea ce permite să se ajungă la cifre foarte scăzute privind media investițiilor;

e) în sfîrșit, investițiile sînt foarte reduse în țările arabe: 69 dolari în Irak pentru producerea unui baril, 149 în Libia și 160 în Arabia Saudită, față de 3 155 în S.U.A. și 863 în Venezuela. Aceasta permite ca investițiile peroliere făcute în țările arabe să fie mai rentabile decît în celelalte regiuni ale lumii și, deci, să se recupereze rapid capitalurile investite.

REFLECTOR

Indispozițiile „celor nouă"

Acordul „celor nouă" la Copenhaga și comentariile oficiale suscitate de el nu arată esențialul: persistența, dacă nu agravarea, indispoziției vest-europene.

Este adevărat că „cei nouă" au strîns colaborarea lor politică și au angajat un dialog pozitiv cu arabii. Dar neîncrederea dintre partenerii vest-europeni nu s-a împrăștiat cîtuși de puțin; ea are chiar tendința să se extindă. A spune că „atmosfera" de la Copenhaga era nesănătoasă ar fi prea puțin. „Cei nouă" nu au ajuns, în cele din urmă, la un acord decît prin forța lucrurilor; ei nu o făceau din inimă. Se pot pune întrebări despre solidaritatea unor acțiuni comune, fie ele cît de rezonabile, care nu se bazează pe un spirit de echipă spontan.

De acum înainte, în „Europa celor nouă" țările mai mici sînt obsedate de complicitatea dintre cele mai mari, „condominiul franco-anglo-vest-german". Franța constituie obiectul unei suspiciuni deosebite. În ciuda gesturilor sale de bunăvoință, Pompidou nu reușește să treacă drept un „bun european". În prezent, Marea Britanie este pusă în aceeași oală. Parisul și Londra sînt acuzate că complotează în spatele partenerilor lor pentru a le impune o politică ce nu este pe placul lor, dar pe care ei nu au îndrăzneala să o refuze.

(După **Le Monde**)

„Cazul Stampa"

Președintele Kadhafi a amenințat compania „Fiat" cu boicotul economic al lumii arabe dacă firma italiană nu-l concediază pe directorul ziarului „La Stampa", Arrigo Levi. Kadhafi a reacționat după ce ziarul respectiv a publicat, la 6 decembrie, un articol în care a criticat atitudinea președintelui libian față de presă, modul său de viață și politica sa. Săptămînalul „L'Espresso" a afirmat că în legătură cu aceasta, Comitetul arab pentru boicotarea Israelului a amenințat firma „Fiat" că va boicota produsele sale și va naționaliza proprietățile acestei firme din țările arabe dacă nu acceptă cererea respectivă.

Președintele Uniunii Ziariștilor Italieni, Virgilio Lilli, a adresat ministrului italian al afacerilor externe, Aldo Moro, un mesaj în care îi solicita o anchetă în legătură cu cererea de concediere a directorului ziarului „La Stampa".

Ziariștii de la „La Stampa" au publicat, în urma unei adunări generale, un comunicat în care își afirmă solidaritatea cu directorul lor, Arrigo Levi. Guvernul italian a respins cererea ca firma „Fiat" să-l concedieze pe directorul ziarului „La Stampa". Într-o declarație, Ministerul de Externe afirmă că guvernul de la Roma speră că această problemă poate fi și trebuie clarificată „în spiritul prieteniei tradiționale dintre țara noastră și lumea arabă".

(După **Associated Press** și **France Presse**)

THE TIMES
LONDRA

ISRAEL: RELAȚIA PACE-FRONTIERE

ÎN PROPRIUL său interes, Israelul trebuie să se retragă din teritoriile arabe ocupate. Aceasta nu este opinia vreunui arab sau a unui proarab, ci a generalului Matityahu Peled, general intendent șef al forțelor israeliene în timpul „războiului de șase zile" și fervent admirator al lui David Ben Gurion. Atunci cînd sînt invocate argumente cu privire la securitate, pe primul loc se situează dorința de a deține teritorii, declară generalul Peled. Decît să fie acceptată re-crearea unei forțe a O.N.U. în Orientul Apropiat, ar trebui, mai degrabă, să fie evacuat malul occidental al Canalului.

Generalul Peled s-a retras în prezent și predă literatura arabă la Universitatea din Tel Aviv, dar scrie în presa israeliană abordînd probleme politice și militare. De la războiul din octombrie, criticile sale ascuțite la adresa generalului Dayan și a concepției sale cu privire la securitate au găsit o nouă credibilitate în rîndul unei mari părți a opiniei publice israeliene.

Esența criticilor generalului este foarte simplă. O comparație între războaiele din 1967 și 1973 demonstrează că Israelul a fost mai bine servit de demilitarizarea Sinaiului dinainte de anul 1967, decît de ocuparea acestuia, după aceea. După părerea generalului Peled, interesul Israelului nu constă în deținerea unor frontiere care pot fi apărate, ci a unor zone largi demilitarizate de-a lungul frontierelor sale. În consecință, el este în favoarea revenirii la frontierele existente la 4 iunie 1967, cu „modificări minore". Concluzia evidentă ar urma să fie demilitarizarea tuturor teritoriilor. O asemenea poziție ar determina guvernul să adopte o „atitudine politică mult mai flexibilă" și să caute un acord cu forțele arabe. Generalul Peled apreciază că aceste acorduri trebuie să fie supravegheate de echipe mixte, constituite din observatori arabi și israelieni. El se pronunță în favoarea unor garanții internaționale, atît pentru statele arabe, cît și pentru Israel, dar împotriva unei forțe internaționale.

Generalul Peled crede că opiniile sale sînt împărtășite de mulți generali, care servesc încă în rîndul forțelor armate. El opune pe actualii lideri israelieni lui Ben Gurion care, subliniază el, declara, în ultimii săi ani, că „pacea este mai importantă decît teritoriile". Peled adaugă că circulă zvonuri potrivit cărora ar fi în perspectivă „un program mult mai pozitiv, care conține principii călăuzitoare" și își exprimă speranța că faptul este adevărat. Cel mai important lucru este de a demonstra în mod clar că nu este o contradicție necesară între o pace sigură și retrocedarea teritoriilor arabe.

Edward Mortimer

The Washington Post

NAȚIUNILE UNITE ȘI ORIENTUL APROPIAT

PREZENȚA secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, la Conferința de la Geneva are, în esență, un caracter simbolic. El reamintește arabilor, israelienilor și marilor puteri că nu pot ignora restul lumii în eforturile de a se pune capăt crizelor repetate al căror teatru este Orientul Apropiat. Dacă nu ar fi existat Națiunile Unite, nu ar fi fost nici Conferința de la Geneva. Această idee trebuie să-i reconforteze pe diplomații O.N.U. care, în timpul primei săptămîni a războiului, au fost condamnați la neputință, subliniată prin cele patru reuniuni inutile ale Consiliului de Securitate.

În acea epocă, nici arabii, nici israelienii nu au vrut să înceteze lupta înainte de a obține un avantaj decisiv. După aceea, însă, Egiptul, U.R.S.S. și Statele Unite s-au adresat O.N.U. pentru ca aceasta să stabilească un acord de încetare a focului, acceptabil pentru toți din punct de vedere politic. La Cairo, Tel Aviv, Moscova și Washington, diplomații au convenit să lege acordul de încetare a focului de „negocieri imediate și paralele pentru stabilirea unei păci durabile". Dar acordul nu a devenit o realitate decît din momentul în care s-a întruchipat într-o rezoluție a Consiliului de Securitate, demonstrînd astfel că O.N.U. constituie o dimensiune indispensabilă a diplomației mondiale. Această organizație este indispensabilă, căci furnizează singura instanță în fața căreia beligeranții și marile puteri pot formula în mod public pozițiile pe care le afirmă în mod particular și este singurul mecanism ce permite instituționalizarea deciziilor lor.

Națiunile Unite nu au obligat niciodată o națiune suverană să înceteze de a lupta, dar au dat un caracter formal acordurilor de încetare a focului în Orientul Apropiat în 1949, 1956, 1967 și 1973. Națiunile Unite nu au edificat încă o pace durabilă, dar au definit posibilitățile de pace în Orientul Apropiat în două rezoluții — aceea a Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 (Rezoluția 242, care se află și astăzi la baza negocierilor) și Rezoluția 338 din octombrie, care a dat un nou elan negocierilor de la Geneva.

Faptul că întrevederile de la Geneva s-au născut dintr-o rezoluție a O.N.U. îi liniștește pe diplomați, care se temeau ca ele să nu consacre diplomația din afara cadrului Națiunilor Unite. Prezența lui

Războiul chimic — „un pericol serios"

«Războiul biologic poate fi pus în aplicare fără a fi declarat. El poate, de asemenea, să fie dozat și ghidat pentru a lovi o comunitate, fie ea națiune. De pildă, achizițiile de alimente. Chiar fără a fi poluate cu substanțe toxice sau culturi bacteriene, este de ajuns ca ele să fie lipsite doar de anumite conținuturi proteice, pentru ca ceea ce putea părea o operă de salvare și ajutor pentru o țară aflată la nevoie să devină o armă împotriva ei.

La urma urmei, omenirea a făcut întotdeauna asemenea lucruri. Cu 2 000 de ani înainte de Cristos, în India au fost folosiți în luptă „vapori care provocau somnolență sau lipsă de putere". Tucidide vorbea despre folosirea „gazului de pucioasă", la asediul Plateei, în timpul războiului Peloponezului. La Mantova, Napoleon a lărgit zonele înconjurătoare provocînd malaria. În Evul Mediu erau luate corpurile bolnavilor de holeră și aruncate peste ziduri în orașele asediate. Americanii au recurs la o metodă asemănătoare pentru a decima pe indienii din rezervații: le procurau pături în care fuseseră înfășurați bolnavi de variolă.

Diferența dintre antic și modern constă în modul mai viclean în care este astăzi posibil să se poarte un război biologic nedeclarat și în gama efectelor sale. Începutul s-a produs în anii '50, cînd chimia industrială, stimulată să producă un număr tot mai mare de diferite bunuri, a început să dea mari rezultate, sesizate imediat ca aplicabile și în industria de război.

Pe plan militar, înainte de sfîrșitul secolului, strategia războiului va fi bazată nu numai pe conflictul nuclear, ci și pe cel biologic. America experimentează, de exemplu, butolinul. Toxina A butolinică este poate una dintre armele agresive cele mai teribile cunoscute pînă acum. În S.U.A. ea a fost experimentată construindu-se o metropolă în miniatură, cu plante și animale, pentru studierea dispersării toxinei, a protecției oferite de clădiri, a dozelor optime și modul de folosire. Multiplicînd apoi cu ajutorul computerului, a reieșit că într-un oraș ca New York toți locuitorii pot fi uciși cu o cantitate foarte limitată, de ordinul centimetrilor cubi, dintr-o anumită toxină butolinică aruncată în aer de către un avion mic. Butolina devine ineficientă în 12 ore, după care nu mai este periculoasă. Aceasta înseamnă că, a doua zi, un invadator poate ocupa fără teamă o metropolă de morți».

(După **l'Europeo**)

Waldheim contribuie la o mai mare siguranță în legătură cu aceasta. Waldheim poate, de asemenea, să reamintească lumii că Națiunile Unite dispun de două posibilități pe care nu le au nici combatanții, nici marile puteri. Prima este aceea de a face să participe națiunile terțe la stabilirea păcii. A doua este cea privind prezența sa pe teren, pentru a împiedica izbucnirea accidentală a unor noi ostilități. Aceste două posibilități au fost legate strîns în cadrul sesiunii din octombrie a Consiliului de Securitate. Cele opt națiuni nealiniate membre ale Consiliului, alarmate de amenințarea unei „înțelegeri" între marile puteri, au propus crearea unei forțe de urgență a Națiunilor Unite, însărcinată cu păstrarea respectării condițiilor de încetare a focului.

Oricare i-ar fi limitele, Organizația Națiunilor Unite este indispensabilă.

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

DIMENSIUNILE ANGAJĂRII ATOMICE A S.U.A. ÎN EUROPA

POTRIVIT unui raport întocmit de Subcomitetul pentru relațiile externe al Senatului S.U.A., focoasele nucleare americane, evaluate la peste 7 000, sînt depozitate în peste 100 de arsenale din Europa occidentală, cu o pază puternică, unele arme fiind încărcate în permanență.

Raportul este bazat pe rezultatele unei călătorii de studiu întreprinse, în septembrie, în Europa, de către James G. Lowenstein și Richard M. Moose.

Raportul precizează, printre altele :

Cifra de 7 000 de focoase nucleare americane aflate în Europa, citată prima oară în 1966 de ministrul apărării Robert McNamara, a suferit de atunci mai multe variații, dar ea rămîne, totuși, cea mai exactă evaluare publică. Cifra inițială se referea numai la focoasele nucleare tactice cu lansare de pe sol din Europa excluzînd focoasele pentru bombardierele aflate sub Comandamentul aerian strategic al S.U.A. sau focoasele de pe nave.

Focoasele nucleare cu lansare de pe sol au fost stocate în peste 100 de arsenale speciale în Europa occidentală. O treime din acestea sînt menite a fi folosite de forțele americane, iar două treimi pentru a fi folosite de forțele aliate, dar aflîndu-se în custodia Statelor Unite.

Focoasele sînt stocate în „igluuri" sau în grupări de construcții. Arsenalul este înconjurat de un perimetru de garduri duble, care, în timpul nopții, este ținut sub lumina reflectoarelor. Forțele americane controlează intrarea în aceste arsenale, perimetrul exterior fiind păzit de forțele națiunii respective.

Cu toate că S.U.A. au fost acelea care au inițiat stocarea de arme nucleare tactice în Europa în 1957, pînă în 1967 Statele Unite nu au fost de acord să informeze țările cu privire la detalii asupra armelor nucleare stocate pe teritoriul lor sau stocate altundeva pentru a fi folosite de forțele respective.

După cum se știe, în cadrul N.A.T.O. există peste 2 000 de avioane americane și aparținînd altor țări ale N.A.T.O. capabile să poarte arme nucleare. Țările N.A.T.O. au, de asemenea, în plus rachete de tip „Honest John", rachete „Pershing" și mortiere capabile să folosească muniție nucleară.

Raportul arată că strategia de bază a N.A.T.O. atît pentru războiul convențional, cît și cel nuclear se află înscrisă într-un document cunoscut sub numărul de serie „14/3", datat 6 ianuarie 1968. Acesta stabilește doctrina unei „intimidări nucleare, unei apărări și a unei riposte flexibile", acceptată în mod neoficial cu cîțiva ani în urmă și substituind o strategie bazată pe riposta nucleară masivă. Administrația Kennedy a inițiat această schimbare a strategiei.

Declanșarea armelor nucleare poate fi autorizată numai de președintele Statelor Unite (sau, în cazul armelor britanice, numai de primul ministru britanic).

O parte a raportului se referă la forțele nucleare britanice și franceze. Se arată că forța nucleară a Marii Britanii poartă „amprente" americane, deoarece Statele Unite „furnizează sprijinul pentru forțele britanice", inclusiv carburanții necesari pentru uzinele de propulsare nucleară și pentru cele patru submarine „Polaris A-3".

Forța nucleară a Franței este mult mai diversificată decît cea britanică și nu este dependentă de Statele Unite.

Anglia. Demonstrație împotriva bazelor militare străine

PROFIL

Puja Frigyes

ministrul afacerilor externe al R. P. Ungare

Recent, la propunerea comună a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar și a Prezidiului Consiliului Național al Frontului Popular Patriotic, Consiliul Prezidențial al Republicii Populare Ungare — recunoscîndu-i meritele și încredințîndu-i alte importante funcții publice — l-a eliberat pe Péter János din funcția de ministru al afacerilor externe. În locul său a fost ales Puja Frigyes.

Puja Frigyes s-a născut în anul 1921, într-o familie de țărani săraci. Profesiunea sa de bază este aceea de zețar. Între anii 1934—1945 el a lucrat într-o tipografie. A intrat în partid în anul 1944.

În perioada 1945—1946 a îndeplinit funcția de secretar al organizației de plasă Battonya a Partidului Comunist Ungar. În 1946 a fost ales membru al Comitetului județean Csanád al P.C.U. A lucrat în această calitate pînă în 1949, cînd a fost numit în funcția de șef adjunct de secție al Comisiei de numiri și angajări.

Între anii 1949—1953 a fost șef adjunct de secție la Conducerea Centrală a Partidului celor ce Muncesc din Ungaria, absolvind în aceeași perioadă cursul de doi ani al Școlii Superioare de Partid. În 1953 i s-a încredințat conducerea legației din Stockholm a Republicii Populare Ungare, iar în 1955 pe aceea a legației din Viena. În anul 1959 a fost numit ministru adjunct de externe. În 1963 a devenit șeful secției relațiilor externe a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar.

În 1966, la Congresul al IX-lea al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, a fost ales membru al Comitetului Central.

În 1968, Puja Frigyes a fost numit în funcția de prim adjunct al ministrului de externe, iar în 1973 în funcția de secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe.

POSTA REDACȚIEI

Problemele aglomerației londoneze

Dan Gheorghiu, București. Despre problemele vieții de azi în marile orașe ale lumii, cu milioane de locuitori, aglomerația de mijloace de locomoție, zgomot, poluare, nerezolvate cereri de locuințe etc., revista noastră a mai scris, mai ales, în cadrul reportajelor publicate la rubrica „Reportaj pe glob". Vă oferim de data aceasta cîteva informații mai noi și mai puțin cunoscute privind capitala britanică (7,5 milioane locuitori) și folosim în acest scop un comentariu al ziaristului Pierre Dietsch de la agenția „France Presse" : „Dacă ar fi să dăm crezare unui recent sondaj, aproape trei sferturi din locuitorii aglomerației londoneze s-au plîns în 1973 de condițiile lor de viață, în timp ce, în 1970, procentul era doar de 56 la sută. Ca și în alte mari orașe, fumul e obiect al recriminărilor. Tradiționalul «smog» — amestec de fum și ceață — a diminuat totuși din tragica lună decembrie 1952 cînd 4 000 de persoane au fost otrăvite de aerul viciat. Mulțumită unei legislații draconice, limitînd mai ales emiterile de fum ale particularilor și industriilor, orele de soare la Londra, în timpul iernii, au sporit cu 50 la sută, potrivit statisticilor oficiale. Alt subiect de preocupare dominantă : zgomotul, mai ales al avioanelor survolînd orașul la joasă altitudine, înaintea aterizării la Heathrow sau Gatwick. Însă, ceea ce amenință calitatea vieții londonezilor e format, pe de o parte, din condițiile de habitat, iar pe de altă parte, din serviciile publice. Pentru turist, Londra se limitează esențial la schimbarea gărzii la Palatul Buckingham, la Westminster, la viața nocturnă în Piccadilly Circus, la plimbările în Hyde Park, la vitrinele din Oxford Street. Realitatea e sensibil alta : în ultimii zece ani, populația orașului a diminuat cu 540 000 locuitori, în ciuda numărului mare de imigranți sosiți din India, Pakistan, Antile. Potrivit statisticilor oficiale, 1,4 milioane locuitori vor părăsi capitala între 1971 și 1991 pentru a se instala în împrejurimi. Cauzele acestei mișcări demografice : raritatea locuințelor disponibile, proasta lor stare și prețul lor ridicat. City — inima afacerilor — e azi rezervată birourilor și e complet pustie cînd se lasă seara. Populația se repartizează, deci, în cartierele rezidențiale din sud-vest și în cartierele populare din nord și est. Deși 10 000 familii nu au adăpost, există 100 000 locuințe absolut goale — locuințe pe cale de a fi vîndute, a fi transformate sau refăcute. Din aproximativ 2,7 milioane locuințe ocupate, 40 la sută sînt locuite de proprietarii lor, 24 la sută sînt închiriate de autorități, 24 la sută închiriate nemobilate și restul mobilate. Peste 660 000 locuințe, deci un sfert din total, nu au apă caldă, baie, WC-uri separate și 500 000 londonezi sînt obligați să împartă una sau alta din aceste comodități. 31 la sută din locuitorii din Chelsea și Kensington s-au născut în afara Marii Britanii și 16 la sută în afara Commonwealth-ului. Costul construirii unei case în interiorul Londrei a sporit cu 50 la sută la fiecare doi ani. Prin urmare, lucrînd în centrul Londrei și locuind în majoritate în suburbii, londonezii ar trebui să beneficieze de un serviciu de transporturi foarte dezvoltat. Numai 11 la sută din cei 1 125 700 locuitori ai periferiilor folosesc mașina proprie ; 75 la sută merg cu trenul sau metroul. **Infrastructura e favorabilă : 11 gări** de cale ferată (din **care 5 în** City), 8 linii de **metrou** reprezentînd un circuit de 430 km și deservind 350 de stații. Totuși, părerea generală este că o criză se apropie. În orele de vîrf, anumite stații, în special Oxford Circus, trebuie să-și închidă grilele exterioare vreme de peste cinci minute pentru a se putea absorbi mulțimea de pe peroane și culoare ; în același timp, 50 din cele 490 de garnituri de metrou disponibile rămîn în garaj, din lipsă de personal. Lucrătorii se plîng de salarii insuficiente. Există 1 500 locuri vacante în metrouri, cu 15 la sută mai puțin față de nivelul normal. Penuria de mînă de lucru atinge toate serviciile publice municipale esențiale : lipsesc, după listele oficiale, 4 000 de șoferi de autobuze, 3 000 de poștași, 500 pompieri, 4 700 învățători." După cum se știe, din primăvara anului 1973, Consiliul Marii Londre este condus de deputați laburiști, care se pronunță pentru creșterea generală a salariilor în așa fel încît să fie evitată o viitoare criză a transporturilor (Consiliul Marii Londre este răspunzător, între altele, de transportul și serviciile publice). Înfruntările dintre acest Consiliu și guvern (care se opune unor asemenea măsuri) sînt serioase.

Niță N. Haralambie, Fieni, jud. Dîmbovița. 1. După cum s-a anunțat, fostul secretar general al O.N.U., U Thant, s-a retras din viața politică internațională și birmaneză.

2. O mare parte din românii care trăiesc în S.U.A. locuiesc în Cleveland. Există și publicații în limba română și sînt menținute multe obiceiuri naționale.

Atentatul împotriva lui Blanco

Val. Cincă, București. Fotografia pe care o publicăm mai jos reprezintă un moment de la conferința de presă din 29 decembrie a celor patru oameni mascați, conferință de presă desfășurată în Franța și în timpul căreia cei patru au declarat că sînt membri ai grupului terorist basc, autor al atentatului de la Madrid ; al cincilea personaj, în picioare, este interpretul ; fotografiile din spatele celor cinci oameni sînt ale unor membri ai E.T.A. uciși. Cei patru membri ai comandoului E.T.A. au dezvăluit modul cum a fost pregătit și realizat atentatul împotriva președintelui : „Am hotărît de mai mult timp să organizăm o acțiune împotriva lui Carrero Blanco, dar «Frontul militar» se afla în plină perioadă de organizare, iar conducerea E.T.A. a preferat să mai aștepte. În luna iunie, a fost prevăzută răpirea lui Blanco. Din păcate, acest plan nu a putut fi pus în practică datorită intensificării supravegherii poliției. În plus, unul din tovarășii noștri, Txikia, a fost ucis. Ulterior, în luna iulie, Carrero Blanco a părăsit Madridul. Abia în luna noiembrie am început să punem la punct atentatul, care a reușit la 20 decembrie".

În continuare, cei patru au explicat modul în care au părăsit Spania. „Am plecat din Madrid spre Salamanca, iar la frontieră am folosit un mijloc oficial — uniforma unui reprezentant al unei autorități. Am trecut frontiera în mod clandestin, pe jos sau înotînd peste trei cursuri de apă. Am ajuns la Coimbra (Portugalia), pe urmă pe coasta Atlanticului, unde un vas ne aștepta în larg. Pentru a ajunge la acest vas am folosit o barcă. Am stat ascunși în cala vasului. La 23 decembrie, am sosit în apropierea coastelor Franței, unde am fost debarcați. După două ore de mers, mai mult pe jos, am ajuns la Nantes".

Gh. Lupu, Brașov. Flota comercială mondială a crescut în ultimul an cu 21,5 milioane de tone, adică cu 8 la sută. Această creștere (care privește în special petrolierele) ridică tonajul total la 289,9 milioane de tone. Primele flote comerciale din lume sînt : Liberia (49,9 milioane tone) ; Japonia (36,7 milioane) ; Marea Britanie (30,1 milioane) ; Grecia (19,3 milioane) ; U.R.S.S. (13,4 milioane) ; S.U.A. (14,9 milioane) ; Panama (9,5 milioane) ; Italia (8,86 milioane) și Franța (8,28 milioane).

Constantin Dragoș, Galați. În măsura în care vom dispune de spațiu vom da curs propunerii dv. Vă sugerăm, totodată, și consultarea, în legătură cu a doua întrebare, a volumului „Stăpînii celui de-al treilea Reich", publicat în 1971 de Editura politică.

Ioniță Arfire, București. Iugoslaviei și Poloniei li s-a acordat, în urmă cu cîțiva ani, clauza națiunii cele mai favorizate de către S.U.A.

POSTA REDACTIEI

Anul mondial al populației

Constantin Stoian, Timișoara. În numai cîțiva ani rolul Națiunilor Unite în domeniul populației a căpătat o amploare neașteptată. Rezultatele acestei acțiuni, care a debutat în 1967 prin crearea Fondului Națiunilor Unite pentru Activități în Problemele Populației (F.N.U.A.P.), vor fi cunoscute în luna august 1974, la Congresul mondial al populației care se va desfășura la București. În anul 1974, desemnat de Națiunile Unite An mondial al populației, Congresul va fi evenimentul cel mai important. De la crearea, în 1964, a Comisiei O.N.U. pentru populație, atitudinea față de problemele demografice a evoluat. La această evoluție au contribuit mai mulți factori printre care rezultatele recensămintelor din anul 1960, indicînd o creștere demografică uneori superioară așteptărilor, suprapopularea orașelor și efectul acestei creșteri asupra mediului înconjurător. Problemele au fost abordate și de Organizația Internațională a Muncii, în 1967, cînd Conferința internațională a muncii a cerut efectuarea unor studii în legătură cu efectele unei creșteri demografice rapide asupra bunăstării muncitorilor ca și întreprinderea unor cercetări asupra aspectelor demografice ale politicii sociale. Anul mondial al populației vizează, în primul rînd, marcarea începutului unei noi etape în stabilirea de raporturi mai armonioase între om și mediul său natural.

Asupra acestei probleme vom reveni într-unul din numerele viitoare.

Rajasthan

Ioana Mărculescu, Bacău. Una din dorințele cele mai vechi ale omului — de a învinge deșertul — este pe cale de a se realiza în nord-vestul Indiei, la granița cu Pakistan. Autoritățile indiene au hotărît să aducă în dunele fierbinți din Rajasthan apele din bazinul Indusului. Cînd lucrarea va fi terminată, canalul principal și rețeaua de canale secundare vor atinge o lungime de 6 400 km. Dacă scopul final al operației este instalarea pe aceste pămînturi noi irigate a unei populații de cultivatori, lucrările de construcție trebuie să ofere locuri de muncă pentru un număr cît mai mare de oameni. Dar regiunea pe care urmează a o traversa canalele este atît de inospitalieră și climatul atît de torid, încît autoritățile indiene s-au lovit chiar de la deschiderea șantierelor de imposibilitatea de a găsi mîna de lucru. Conducerea șantierului a fost nevoită să acorde mari avantaje materiale, ceea ce a încurajat peste 25 000 de muncitori să participe la lucrări. Astfel, au fost efectuate în prima fază (între 1968 și sfîrșitul anului 1972) peste 35 milioane de zile de muncă. Faza a doua va avea o durată de trei ani. Ceea ce caracterizează, înainte de toate, acest proiect este folosirea aproape exclusivă a lucrului manual. Doar marile lucrări de terasament sînt efectuate cu ajutorul mașinilor. În rest, lucrările de curățire și nivelare a terenului, amenajarea taluzurilor, săparea canalelor și fabricarea cărămizilor necesare sînt făcute de mînă.

Ștefan Iriza, Strehaia, str. Eroilor nr. 38, jud. Mehedinți. dorește să **cumpere** nr. 19, 32, 33 și 35 din 1973 ale revistei „Lumea". 1. Părerile în legătură cu existența O.Z.N.-urilor sînt atît de împărțite încît numai o enumerare a lor ar depăși spațiul de care dispunem la această rubrică. Cît este adevăr, cît fabulație — nu se poate spune cu certitudine. E cert însă că, în ultimii ani, problema a preocupat în mod serios opinia publică mondială și chiar și pe unii oameni de știință. Pentru amănunte în legătură cu unele cazuri de O.Z.N.-uri vă sugerăm consultarea volumelor publicate în ultimii ani de edituri bucureștene sau ieșene.

2. Cel mai mare consumator de petrol și energie electrică : S.U.A.

3. Astăzi se mai află 40 de teritorii dependente : în Europa — Gibraltarul (aparține Marii Britanii) ; în Africa — Sahara spaniolă (Spania), Insulele Capului Verde (Portugalia), Angola (Portugalia), Mozambic (Portugalia), Namibia (teritoriu sub tutela O.N.U., ocupat ilegal de Republica Sud-Africană), Rhodesia (Marea Britanie), Ins. Sao Tomé și Principe (Portugalia), Ins. Sf. Elena (Marea Britanie), Ins. Seychelles (Marea Britanie), Teritoriul francez al populațiilor Afar și Issa (Franța) ; în Asia — Maskat (Marea Britanie), Hong-Kong (Marea Britanie), Macao (Portugalia), Brunei (Marea Britanie), Timor (Portugalia), Ins. Cocos (Australia) ; în America Centrală și de Sud — Hondurasul britanic (Marea Britanie), Ins. Bermude (Marea Britanie), Ins. Cayman (Marea Britanie), Ins. Turks și Caicos (Marea Britanie), Ins. Virgine britanice, Ins. Virgine americane, St. Kitts-Nevis-Anguilla (Marea Britanie), Ins. Antigua (Marea Britanie), Ins. Monserrat (Marea Britanie), Ins. Dominica (Marea Britanie), Ins. Sf. Lucia (Marea Britanie), Ins. Sf. Vincent (Marea Britanie), Ins. Grenada (Marea Britanie), Ins. Falkland (Marea Britanie) ; în Oceania — Guam (S.U.A.), Micronezia (S.U.A.), Ins. Solomon (Marea Britanie), Ins. Gilbert și Ellice (Marea Britanie), Ins. Noile Hebride (condominion franco-britanic), Samoa americană, Ins. Tokelau (Noua Zeelandă), Ins. Niue (Noua Zeelandă), Ins. Pitcairn (Marea Britanie).

4. Vă sugerăm consultarea nr. 52 din 1973 în care am scris despre posibila candidatură a lui Walter Scheel la funcția de președinte al R.F. Germania.

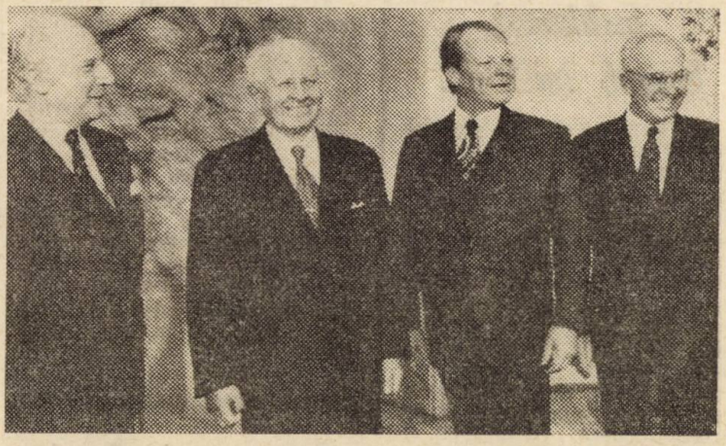

Gh. Dănulescu, Brașov. În nr. 52 din 1973, revista noastră a publicat textul tratatului cu privire la normalizarea relațiilor dintre R.S. Cehoslovacă și R.F. Germania, semnat cu prilejul călătoriei lui Willy Brandt la Praga. În același număr veți găsi și alte răspunsuri la întrebările dv. **Fotografia** pe care o publicăm alăturat reprezintă un moment de după semnarea tratatului — de la stînga la dreapta : Walter Scheel, ministrul de externe al R.F. Germania, Ludvik Svoboda, președintele R.S. Cehoslovace, Willy Brandt, cancelarul R.F. Germania, și Gustav Husak, secretar general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia.

S.I., București. Vă mulțumim pentru observația transmisă. Într-adevăr, în textul respectiv s-a strecurat o greșeală ; trebuie citit : „la fiecare doi ani se realege o treime a Senatului".

Tunelul Mînecii

Gh. Diaconu, București. Despre rentabilitatea tunelului pe sub Canalul Mînecii revista noastră a mai scris. Vă oferim, totuși, o serie de date concludente. Revista britanică „The Economist" scria : „Promotorii proiectului au prevăzut mari profituri. De la 42 milioane lire sterline profit net pe an în 1981, acesta ar putea spori la 244 milioane lire sterline în 1990, pentru un plasament în acțiuni de numai 85 milioane lire. Chiar dacă ar costa construcția cu 25 la sută mai mult, dacă traficul prin tunel n-ar depăși minimul avut în vedere și dacă cîștigurile ar fi inferioare cu 10 la sută prevederilor, rata rentabilității proiectului în ansamblul său ar fi de 12 la sută". Evident, au existat (și există încă) adversari ai construcției, de ambele părți ale Canalului. Dar, întrucît guvernul britanic s-a pronunțat oficial în favoarea construirii, la 12 septembrie 1973, iar la 17 noiembrie a fost semnat tratatul relativ la construirea și exploatarea tunelului, părerile adversarilor proiectului au o mai redusă greutate. Adevărul este că tunelul va oferi multe avantaje. În primul rînd : economia de timp în călătoriile dintre continent și insulă — drumul Paris-Londra va fi străbătut în 3 ore și 40 minute (cu avionul : 2 ore și jumătate). În al doilea rînd : viteza de transport — aproximativ 110 km/h — și frecvența serviciilor.

POSTA REDACȚIEI

Eschimoși, laponi, indieni...

V. Caracostea, Constanța. Pentru prima dată în istorie, reprezentanții minorităților din regiunile arctice s-au întîlnit pentru a studia unele probleme comune. Această reuniune a avut loc între 22—25 noiembrie la Copenhaga și a fost organizată din inițiativa purtătorului de cuvînt al Teritoriilor din Nord-Vest (Canada). În sala vechiului Senat danez au sosit conducătorii laponi din tundrele suedeze, finlandeze și norvegiene, în costumele lor multicolore, șefii eschimoși și indieni din Labrador și golful Hudson și animatorii principalelor grupări politice din Groenlanda. Lipseau de la această „reuniune familială" reprezentanții populației din Alaska, reținuți la Anchorage de negocierile în legătură cu noul proiect al conductei petroliere spre Statele Unite. Majoritatea participanților aparțin tinerei generații, mai combative. Decanul adunării, șeful Vital Bonnet Rouge, în vîrstă de 77 de ani, din tribul Salvages, este unul din ultimii martori ai epocii în care indienii din nordul Americii făceau comerț cu blănuri. Scopul întîlnirii acestor minorități dispersate de-a lungul imenselor teritorii a fost discutarea bogăției subsolului lor (metale și hidrocarburi) care a trezit interesul oamenilor de afaceri. Mult timp s-a crezut că exploatarea petrolului existent în zonele arctice nu este rentabilă. Totuși, în Alaska și Canada drumul spre aurul negru a și început, iar criza energiei riscă să facă din zăcămintele de la Polul Nord o rezervă de resurse pe care în curînd nimeni nu o va putea neglija. La întîlnirea de la Copenhaga a reieșit clar că minoritățile arctice nu sînt împotriva progresului, dar doresc să controleze măsurile care vor fi luate înainte ca mediul ecologic fragil în care trăiesc să fie iremediabil degradat ; pe de altă parte, doresc și obținerea unor beneficii de pe urma operațiilor fructuoase care sînt în curs de desfășurare pe teritoriile lor.

Ilie Popadiuc, com. Rușeova, jud. Maramureș. Între țara noastră și R.F. Germania s-au stabilit relații diplomatice în anul 1967. R.F. Germania întreține relații diplomatice cu U.R.S.S. din 24 septembrie 1955.

Alex. Duță, satul Florica, jud. Buzău. Vă mulțumim pentru aprecieri. Am publicat un articol despre atentatul de pe aeroportul Fiumicino în nr. 52 din 1973. Întrucît știrile erau contradictorii și soseau tîrziu față de procesul nostru de tipărire, doar într-un număr redus de exemplare am putut cuprinde dezmințirile privind împușcarea unor pasageri din avion. Consultînd, de altfel, nr. 1 al revistei veți găsi în cadrul acestei rubrici alte informații privind atentatul.

Călător prin Turcia

În cinstea semicentenarului republicii, Radioteleviziunea din Ankara a organizat un concurs internațional de istorie cu tema „Turcia în ultimii cincizeci de ani". Participarea la concurs a constat din alcătuirea unei lucrări personale, din care să rezulte cunoașterea realizărilor înfăptuite de această țară în anii republicii și politica sa generală în ultimele cinci decenii. Potrivit regulamentului, primii doi cîștigători din lume au primit drept recompensă o excursie de o săptămînă în Turcia pe cheltuiala acestui stat. Cei doi cîștigători au fost : un român din Tîrgoviște, profesorul doctorand D. Angelescu, și profesorul Arnt Gylland de la Universitatea Tromsö din Norvegia.

Prof. D. Angelescu a avut amabilitatea, pentru care îi mulțumim, de a ne trimite cîteva din impresiile călătoriei sale în Turcia, desfășurată între 26 octombrie și 3 noiembrie 1973 și avînd în program invitația de a participa la demonstrațiile dedicate semicentenarului, de a studia unele din realizările social-economice contemporane și de a vizita o serie de muzee și locuri istorice. Redăm mai jos cîteva fragmente :

Participînd la diferite activități sau plimbîndu-mă de unul singur pe străzi și aflîndu-se că sînt din România, cei cu care am vorbit au adăugat, imediat, lîngă numele țării noastre numele Ceausescu și un zîmbet sincer. Una dintre gazdele mele, profesorul Vehbi Oztek de la Radioteleviziunea din Ankara, mi-a mărturisit că „în urma vizitei de acum cîțiva ani, pe care a făcut-o în Turcia, personalitatea președintelui Ceaușescu este foarte mult apreciată de poporul turc" și m-a rugat să verific aceasta prin simpla rostire a numelui de România.

Semicentenarul și sărbătorile Bairamului mi-au dat prilejul să cunosc (în măsura în care e posibil în cîteva zile) o serie dintre cele mai importante realizări ale republicii, o parte din comorile artei vechi turcești și cîteva aspecte ale vieții cotidiene a populației din Ankara, Istanbul și localitățile din împrejurimi.

Gazdele mele mi-au creat posibilitatea să vizitez marea expoziție a produselor industriei turcești, deschisă la Ankara cu prilejul semicentenarului. În expoziție am văzut tot, sau aproape tot ce produce în prezent industria Republicii Turcia, începînd de la guma de mestecat (sacîz, cum i se spune aici) pînă la tractoare și autobuze, stofe, porțelanuri, ceramică, armament, ciment, scule și piese de schimb într-o gamă variată și însoțite de reclamele producătorilor particulari, cu sublinierea că sînt realizate după licențe străine. În economia Turciei, sectorul particular deține majoritatea inițiativelor și în prezent această țară își înfăptuiește cel de-al treilea plan cincinal al său, obligatoriu pentru sectorul de stat și orientativ pentru cel particular.

Parada militară și demonstrația prilejuite de a 50-a aniversare au avut cîteva puncte interesante pe care le-am notat pentru particularitatea lor. După ce trupele au fost trecute în revistă de președintele țării, a urmat defilarea ostașilor. În timpul parăzii, din cîteva grupuri de avioane au fost lansați parașutiști. Ei au aterizat la cîțiva metri de tribunele oficiale, în afară de unul care a căzut chiar pe tribune. Au fost lansați apoi alți parașutiști de la mare înălțime, complet înfășurați în fum colorat, din care cauză, la început, păreau niște gheme de vată de diferite culori. Ei au aterizat la mică distanță de tribunele oficiale.

Momentul care a produs senzație pe hipodrom, aproape delir, a fost acela cînd au apărut trupele otomane pe jos sau în goana cailor, în costume de epocă multicolore și urmate de fanfara otomană, la fel de multicoloră.

La sfîrșitul demonstrației au „defilat" carele alegorice : autocamioane sau autoturisme pavoazate și încărcate cu produsele diferitelor magazine sau firme particulare, aduse în mod special pentru a face reclama produselor respective, deservite de femei zîmbitoare și diferit costumate... Carele au intrat pe hipodrom cam în același mod cu trupele otomane și s-au angajat într-o aprigă competiție de viteză, fiecare străduindu-se să înconjoare de cît mai multe ori terenul, într-un timp record.

Seara, pînă tîrziu, pe străzile Ankarei au defilat unitățile militare, în frunte cu fanfare, înconjurate de o mare gloată de copii și curioși, pe care nici poliția nu-i putea convinge să lase drumul deschis. Tot seara, pînă tîrziu, străzile Ankarei au fost pline de care alegorice, echipe artistice și sportive, însoțite de gloata curioșilor.

De regulă, de la un capăt la altul al Turciei, se circulă cu avionul, liniile ferate fiind puține din cauza podișului Anatoliei, foarte frămîntat. Turcii și-au propus ca în acest cincinal și în cel următor să facă din întreaga Anatolie o grădină roditoare, lucru ce va cere un efort colosal, deoarece pămîntul său este, în general sărac în vegetație, pietros și cu așezări răzlețe, grupate în jurul puținelor resurse de apă. Ocupația cea mai rentabilă de aici este creșterea oilor și a animalelor mici. Turcii sînt mari consumatori de carne de oaie, pe care o prepară în așa fel, încît nu-i observi originea și o mănînci cu destulă poftă, gătită în multe feluri și însoțită de „ciban-salată", care nu este altceva decît salata noastră orientală.

D. Angelescu
Tîrgoviște

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin intreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.

combinatul chimic Victoria

Aleea Uzinei nr. 8, orașul Victoria
județul Brașov

COMBINATUL CHIMIC VICTORIA

livrează :

amoniac, acid azotic, uree, acid sulfuric tehnic, sulfit de sodiu tehnic, formaldehidă tehnică, adezivi ureo-formaldehidici pentru industria lemnului, rășini ureoformaldehidice modificate, schimbători de ioni, paraformaldehidă, nitroceluloză, metanol de sinteză, carbonat de amoniu alimentar

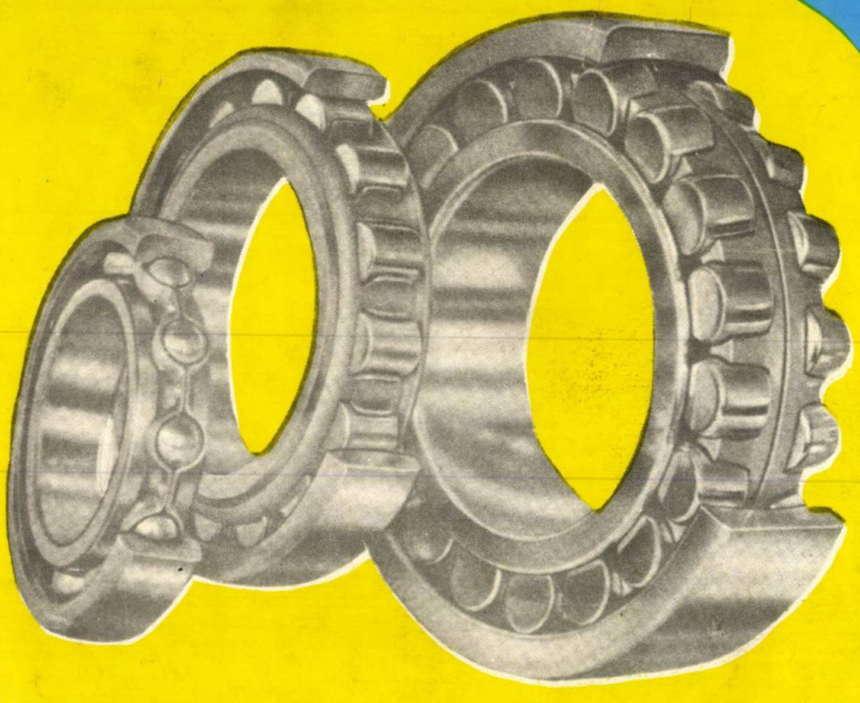

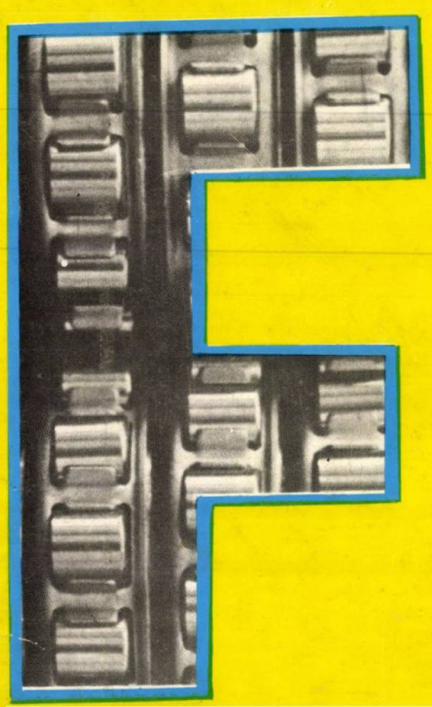

FABRICA

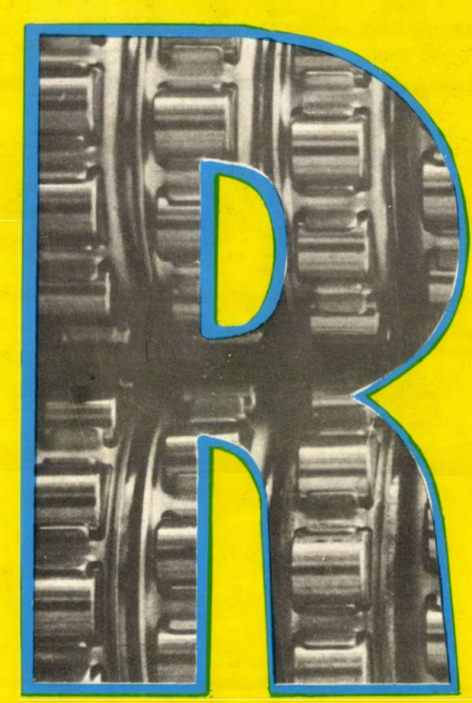

RULMENȚI

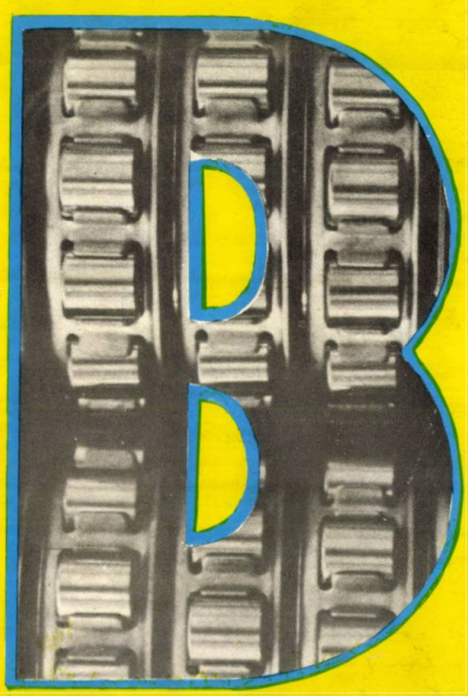

BÎRLAD

produce și livrează :

Rulmenți radiali și axiali cu bile ● Rulmenți oscilanți cu role butoi ● Rulmenți radiali cu role cilindrice ● Rulmenți de construcție specială

Lei 2

Nr. 4 17 ianuarie 1974

LUMEA

CONFERINȚA GENERAL-EUROPEANĂ — ETAPA ELABORĂRII DOCUMENTELOR FINALE

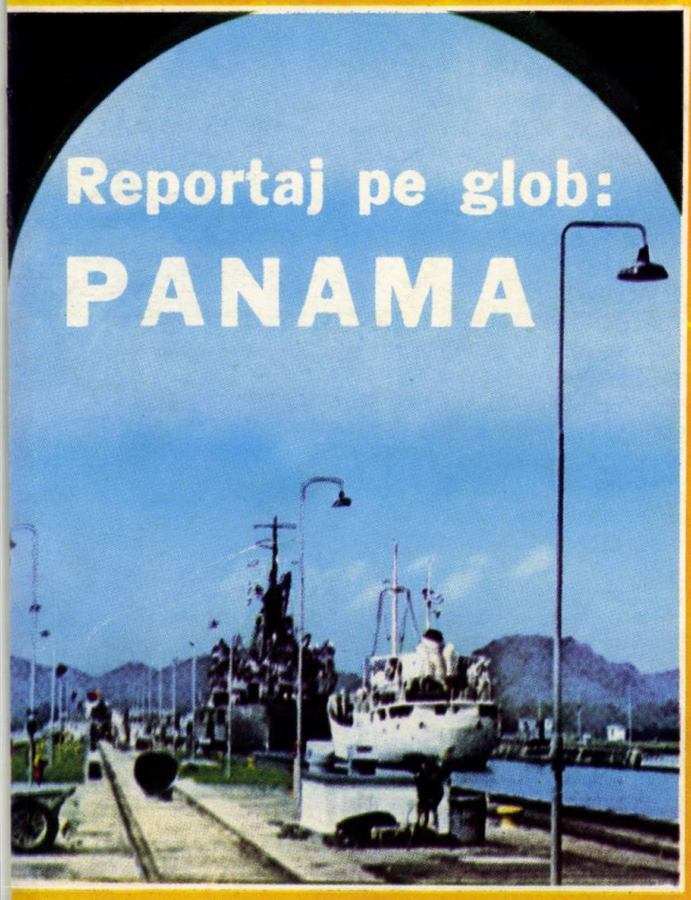

Răspundem cititorilor

1000 + 1 • UMOR

U.R.S.S.
La uzina din Harkov a fost fabricată o turbină specială cu o putere de 500 mii kilowați, destinată centralelor electrice atomice

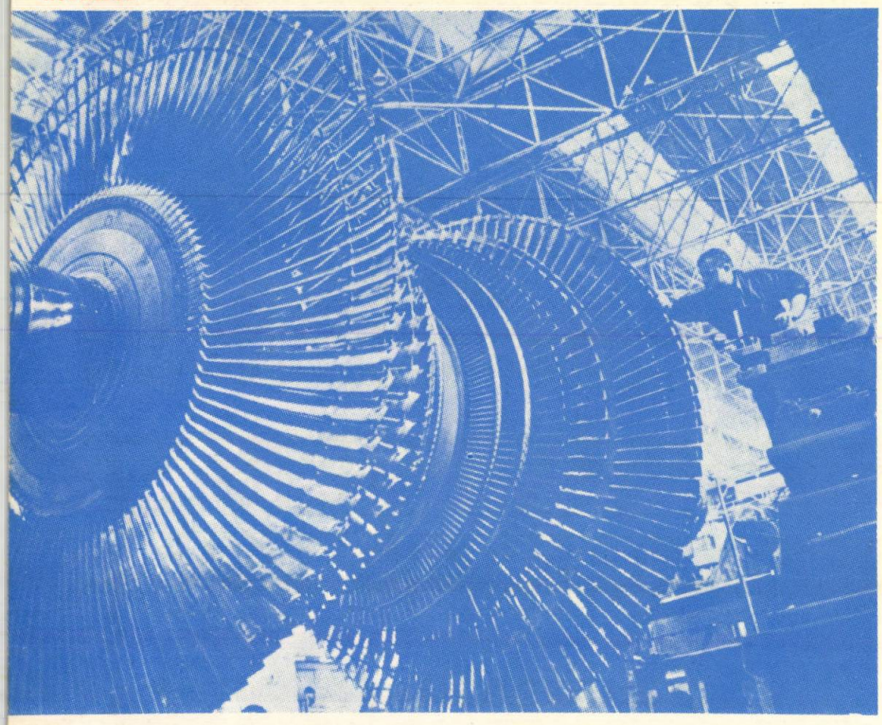

DIN ŢĂRILE SOCIALISMULUI

R.D. VIETNAM
Aspect al muncii de reconstrucţie : în fotografie — refacerea podului Long Bien din Hanoi

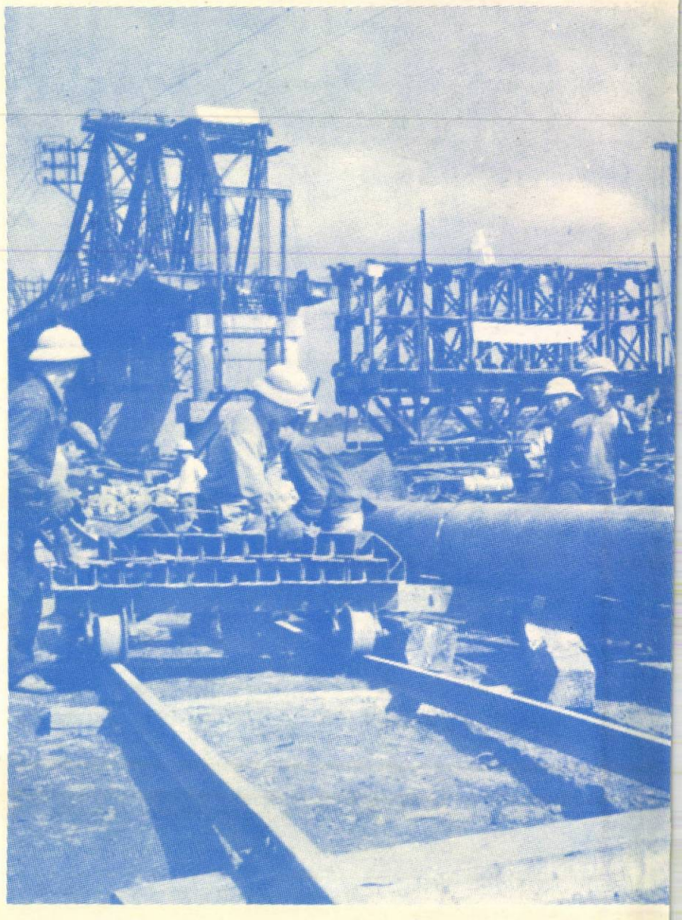

R.S.F. IUGOSLAVIA
Imagine din timpul construcţiei viaductului „Vela Draga", în regiunea montană Ucka, din apropierea Adriaticei

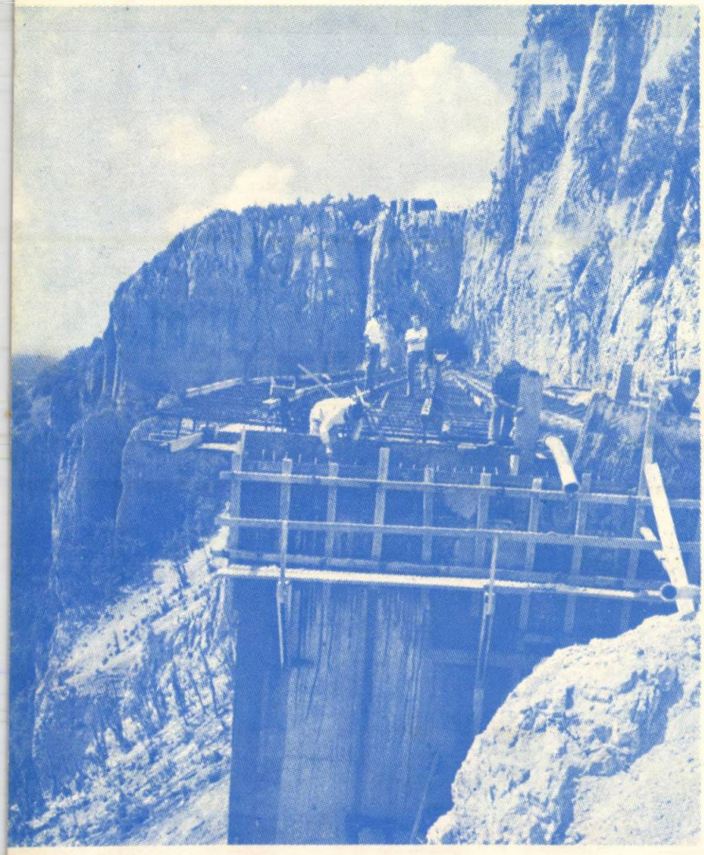

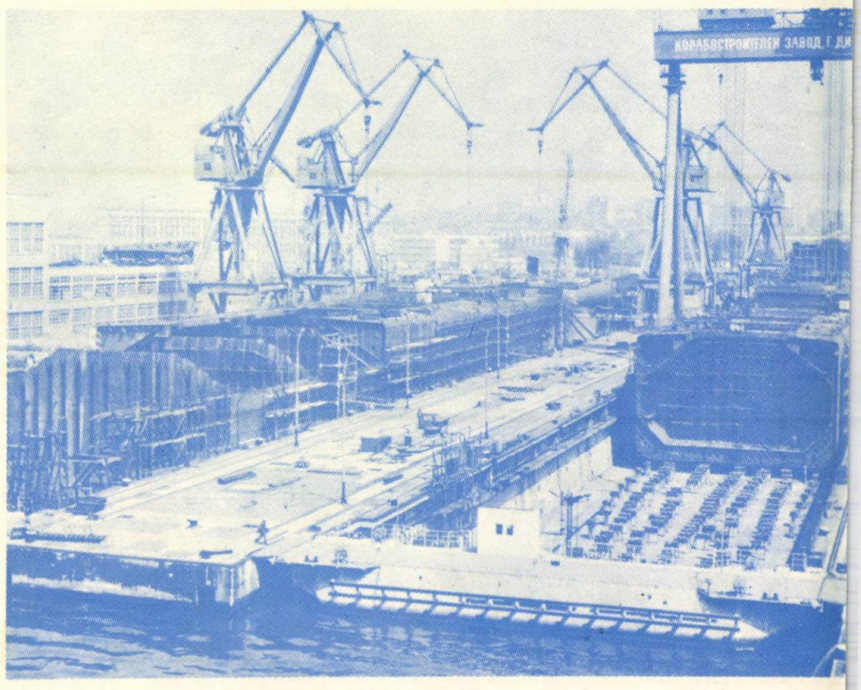

R.P. BULGARIA
Vedere din şantierul naval „Gheorghe Dimitro din Varna

Sala de marmură a Casei de Cultură din Sinaia. Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu participanții la seminarul internațional „Studenții și securitatea europeană"

Seminarul „Studenții și securitatea europeană"

Printr-un schimb liber de opinii către o conlucrare activă între popoare

În strădania generală pentru securitatea Europei, pentru afirmarea unei politici noi în raporturile dintre state, pentru lichidarea politicii de forță și dictat din viața continentului nostru, acțiunile tineretului se disting cu o vigoare și originalitate nebănuite în urmă cu nu prea mulți ani. Dinamic și generos, angajamentul politic al tineretului în slujba unei Europe definitiv izbăvite de războaie și dedicate nobilelor idealuri ale păcii și colaborării se înscrie, astăzi, cu forța unui glas proaspăt și limpede, exprimat cu legitimitatea morală și politică a generației pentru care viitorul Europei și al lumii înseamnă, mai mult ca pentru oricare alta, propriul viitor. Deschisă experiențelor înnoitoare și mai eliberată de prejudecăți, generația tînără are nu numai menirea, dar și datoria de a fi un factor politic activ în opera de instaurare a normelor și principiilor noi în guvernarea relațiilor dintre state, întemeiate pe respectul sacru al egalității în drepturi, al independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, pe colaborarea și cooperarea fructuoase, în scopul dezvoltării, libere și de sine stătătoare, a fiecărei națiuni.

În deplină consonanță cu voința opiniei publice, a maselor largi, a popoarelor de pretutindeni, a căror influență politică se dovedește covîrșitoare, tineretul joacă un rol din ce în ce mai activ în marea operă de destindere în Europa și în lume.

Recunoscută promotoare a rolului dinamic și pozitiv al tineretului în viața internațională, România a fost, deseori, gazda unor reuniuni de tineret consacrate păcii și prieteniei între popoare. Inscris într-o bogată suită de asemenea manifestări, între care citām Colocviul internațional de la Snagov, recent încheiatul seminar de la București, pe tema „Studenții și securitatea europeană" — care a întrunit reprezentanți dintr-o serie de țări de pe continent, din S.U.A. și Canada — a reprezentat încă o dovadă a importanței pe care o acordă țara noastră tineretului ca factor de largă înrîurire politică, pentru înfăptuirea securității europene și întronarea în viața internațională a principiilor noi de relații interstatale. Fără îndoială, o înaltă expresie a atenției consacrate de România unor astfel de reuniuni a constituit-o primirea, zilele trecute, de către șeful statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tinerilor participanți la seminarul internațional desfășurat la București.

Cuvîntarea rostită, cu acest prilej, de șeful statului român a însemnat, prin ideile ei centrale, un nou imbold și o analiză obiectivă — un imbold pentru sporirea eforturilor în favoarea unei Europe politice noi, o analiză lucidă a Europei politice de astăzi. Vedem, în cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, o nouă afirmare a ideii de securitate europeană, înțeleasă ca proces, ca un curs politic legic, a cărui realizare presupune unirea tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste.

„Fără îndoială — declara președintele Nicolae Ceaușescu — **că înfăptuirea securității în Europa corespunde năzuințelor spre colaborare ale tuturor popoarelor continentului, ale întregii lumi. S-au obținut în această privință o serie de rezultate : a început Conferința general-europeană, sînt în curs lucrările de la Geneva ce urmează să statueze principiile care să stea la baza relațiilor dintre statele continentului european, să pună bazele unor raporturi noi, de largă colaborare, între toate națiunile. După cît am fost informat, în cadrul acestei reuniuni s-au subliniat multe din aceste progrese — dar trebuie să avem în vedere că ceea ce s-a realizat pînă acum pe calea destinderii constituie numai un început. Mai sînt încă destule obstacole de învins, mai există încă forțe reacționare ce ar dori să oprească acest curs nou, care renunță cu greu la vechea politică de forță, de dictat și amestec în treburile altor state. De aceea, accentuarea cursului destinderii, înfăptuirea securității europene impun mai mult ca oricînd unirea tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste".**

Există, totodată, în recenta cuvîntare a șefului statului român, o idee a cărei reafirmare demonstrează consecvența unei atitudini de esență a politicii externe românești, atitudine izvorîtă — putem spune fără înconjur — dintr-o înțeleaptă și profundă înțelegere a vieții. Este vorba de faptul că asupra căilor de înfăptuire a securității europene, a politicii noi de soluționare a marilor probleme contemporane pot exista — și există — diverse păreri. Reținem în această constatare mult mai mult decît simpla acceptare a unui adevăr firesc, a unui adevăr care, însă, din păcate, nu întotdeauna și nu de toți și-a găsit firească acceptare. Vedem, în aceste cuvinte, convingerea neclintită în adevărul care se impune numai prin liberă confruntare de opinii și idei. **„Numai atunci** — declara președintele Nicolae Ceaușescu — **cînd**

În mijlocul unui grup de participanți la reuniune

asupra diferitelor probleme care preocupă omenirea se confruntă în mod liber părerile, fără prejudecăți, fără pretenția că cineva deține monopolul adevărului absolut, pornindu-se deci de la înțelegerea necesității unui schimb liber de păreri și de idei, de căutări novatoare, se poate ajunge la găsirea celor mai potrivite soluții pentru organizarea mai bună a lumii, a conlucrării între popoare, a realizării păcii".

Într-o lume diversă, în care forța și voința de pace și securitate sînt la fel de reale precum multitudinea vocilor și acțiunilor care le exprimă, o asemenea viziune își găsește deplina autenticitate și viabilitate. Din această fermă convingere izvorăște ceea ce am putea numi disponibilitatea politicii externe românești, caracterul deschis al acțiunilor internaționale ale României. Vedem, în aceasta, cea mai autentică formă de curaj în a susține, cu principialitate, ideile proprii prin forța argumentelor și a discuției libere, în spiritul constructiv pe care-l solicită căutarea și traducerea în viață a soluțiilor înnoitoare. În fond, însăși munca de înfăptuire a unei lumi mai drepte și mai bune impune norme, principii și modalități de conlucrare care să prefigureze idealul propus, care să excludă revenirea la practici și procedee anacronice.

„Trebuie să vă declar deschis – preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu – **că pe noi nu ne jenează în nici un fel existența părerilor diferite. Pînă la urmă, dacă am avea toți același fel de a gîndi, poate nici n-ar mai fi nevoie să ne întîlnim. Ne-ar fi ușor să ne punem de acord printr-o circulară sau mai știu eu cum, și toată lumea să ridice mîinile că e de acord și ne-am vedea de treabă. Or, atunci cînd există țări cu orînduiri sociale diferite, cînd există concepții filozofice și concepții religioase diferite, cînd sînt diferite moduri de a aborda organizarea lumii și a relațiilor dintre oameni este normal să apară și să existe păreri deosebite".**

Numai în acest spirit – deschis, eliberat de idei preconcepute – pot fi abordate problemele securității europene și întreprinsă acțiunea militantă în favoarea ei. În fond, în însuși exercițiul creării securității pe continentul nostru prinde viață și se fundamentează o nouă politică europeană, pe măsura idealurilor care animă astăzi cele mai largi mase populare din toate țările, indiferent de orînduirea lor social-politică.

„În Europa sînt țări socialiste, sînt și țări capitaliste, și – preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu – **trebuie să înțelegem că securitatea europeană înseamnă a învăța să conlucrăm în mod liber, pe principiul egalității și să realizăm realmente o nouă politică în Europa. Să facem ca Europa să devină un continent al păcii și colaborării, care să exercite o influență puternică în lume, să asigure triumful politicii noi de egalitate între toate națiunile, al unei lumi a păcii și dreptății sociale".**

Grija pentru asigurarea unui cadru de dezbatere larg și lipsit de rigori artificiale s-a reflectat ca una din calitățile amintitului seminar internațional de la București, calitate recunoscută de majoritatea participanților. „Sîntem deosebit de fericiți – spunea, de pildă, Daniel Settlen, vicepreședintele Consiliului Universității «Claude Bernard» din Lyon – de modul în care a avut loc dialogul nostru, fiecare putîndu-se exprima în deplină libertate, în deplină onestitate intelectuală". „Datorită, în mare măsură, bunei organizări și imparțialității dovedite de gazde, a fost posibil ca delegați din numeroase țări, care au diferite structuri sociale și economice, să găsească un teren comun de discuții" – a declarat, la rîndul său, Adrian Hardiman, președintele Colegiului Universității din Dublin. „La reuniunea noastră din București – aprecia, de asemenea, Klaus Sommer, reprezentantul Tineretului Liber German din R.D.G. – am avut posibilitatea să discutăm, cu reprezentanți ai diverselor universități, probleme care ne preocupă adînc, pe noi toți. Baza gîndirii și acțiunii noastre este faptul că tineretul lumii are nevoie de pace pentru un viitor fericit".

Seminarul internațional de la București a reprezentat una din acele mărturii care atestă voința și capacitatea tineretului de a se exprima liber și acționa unit în primele rînduri ale luptei pentru crearea securității europene, pentru afirmarea în lume a principiilor de egalitate, umanism și dreptate socială, pentru pace și colaborare internațională.

Radu Pascal

LUMEA

4 (534)

17 ianuarie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Printr-un schimb liber de opinii către o conlucrare activă între popoare. Radu Pascal 1

Conferința pentru securitate europeană. Etapa elaborării documentelor finale. Corneliu Vlad 3

Orientul Apropiat. Obiectivul imediat: dezangajarea forțelor. Rodica Georgescu 4

Constituirea Republicii Arabe Islamice 5

Japonia. Diplomație și materii prime. Stelian Țurlea 9

Petrolul și monedele occidentale. Ilie Șerbănescu 14

PUNCTE DE REPER ÎN DEZVOLTAREA RELAȚIILOR DE COLABORARE ALE ROMÂNIEI

Delhi. Evoluții noi în cooperarea româno-indiană. Ion Puținelu 6

Cairo. Succese ale cooperării româno-egiptene. Nicolae N. Lupu 7

Lima. Idealuri comune româno-peruane. Prof. Julio Castro Franco 8

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Agitatul destin al „Fondului de dezvoltare regională". Florica Șelmaru 10

De ce s-a mutat G.R.U.N.C. pe teritoriul național ? Liana Enescu 11

„Instituția" relațiilor diplomatice. Dr. Tudor Mircea 18

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Sofia. Ritmurile înalte ale cincinalului. Constantin Amariței 12

Pekin. „Cît mai multe produse, cît mai puține cheltuieli". Ilie Tecuță 13

REPORTAJ PE GLOB

Panama. Anca Voican 16

1 000 + 1 19, 20, 21

SERIAL

Biografia dramatică a petrolului (III) 22

UMOR 25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Associated Press, Le Monde, Pravda, Prensa Latina, Los Angeles Times, New Age 26-29

PROFIL

Dr. Rudolf Kirchschläger, ministrul de externe al Austriei 29

POȘTA REDACȚIEI 30-32

Etapa elaborării documentelor finale

Corespondență
de la Corneliu Vlad

În cea de-a doua zi a acestei săptămîni — zi în care, printr-o veritabilă tradiție, se deschid lucrările majorității reuniunilor internaționale de anvergură — Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și-a reluat lucrările. Începută la 18 septembrie, cea de-a doua fază a Conferinței general-europene și-a îngăduit un răgaz cu prilejul trecerii într-un nou an (între 14 decembrie — 15 ianuarie).

Etapa genevezâ a conferinței este etapa prin excelență de lucru. Concepută ca atare, din capul locului ea pare să se înfiripeze și în practică, în ansamblu, ca un complex de activități cu caracter util și constructiv, vizînd elaborarea documentelor finale care să consfințească cu claritate precizia și concretețea căilor optime de edificare a unor noi relații interstatale în Europa, de întărire a securității fiecărei țări și a continentului ca întreg, de extindere, la o scară fără precedent și în domeniile cele mai diverse, a colaborării și conlucrării între toate națiunile europene.

Cea dintîi secvență — secvența anului 1973 — a fazei de la Geneva a conferinței are, în această privință, un activ bogat. Participanții au examinat, în condiții de egalitate deplină a statelor prezente, multiplele aspecte ale securității și cooperării. „Cartea albastră" — cum este denumită aici lucrarea conținînd recomandările reuniunii de la Helsinki a miniștrilor de externe — se află pe masa de lucru sau în mapele diplomatice ale tuturor delegațiilor. Pînă acum, au avut loc schimburi de vederi asupra tuturor marilor probleme general-europene aflate în atenția conferinței. „Piesele sînt, toate, așezate pe eșichier" — observa un ziarist. Mai mult, paralel cu prezentarea, explicitarea și detalierea punctelor de vedere ale țărilor participante, s-a trecut la explorarea și definirea punctelor de convergență în diferitele aspecte ale securității și cooperării ; au început să se contureze domeniile în care se poate realiza deja un consens ; s-au delimitat mai precis sectoarele în care pozițiile participanților nu converg și asupra cărora trebuie să se concentreze în continuare eforturile participanților ; s-au făcut noi propuneri, fie în documente de lucru — Secretariatul conferinței a înregistrat pînă acum peste 100 — fie în expunerile diverșilor vorbitori.

Tabloul nu trebuie însă idealizat și idilizat ; problemele generate de perioada „războiului rece", de perpetuare a unor practici internaționale anacronice, de împărțire artificială a continentului în grupări opuse nu își pot găsi rezolvarea, toate, peste noapte. Nu pot fi trecute cu vederea nici minusurile întîlnite în timpul desfășurării lucrărilor conferinței — încercările de eludare a principiului consensului, de examinare a diferitelor probleme pe deasupra capului unuia sau altuia dintre participanți, de situare în continuare pe poziții de bloc, de tărăgănare a lucrărilor. Eliminarea acestor neajunsuri, ca și a altora, care nu au lipsit cu desăvîrșire din activitățile conferinței, ar spori considerabil șansele acesteia, facilitînd realizarea, cu un ceas mai devreme, a obiectivelor sale.

Prevalentă este la Geneva atmosfera de conlucrare, de activitate laborioasă, angajînd eforturile tuturor participanților, în cadrul organizatoric creat, prin respectarea normelor democratice de purtare a negocierilor. Dialogul european are toate condițiile să decurgă într-o atmosferă prielnică.

„Pentru prima oară de la Congresul de la Viena — scria, cu cîtva timp în urmă, comentatorul ziarului «Journal de Genève» — toate statele continentului (cu excepția Albaniei) sînt reunite aici. Pe picior de egalitate. Întîlnim, așadar, nu numai țări din alianța atlantică sau din Europa răsăriteană, ci și neutre — Suedia, Austria, Elveția, Malta, Cipru. State foarte mici, cum sînt Lichtenstein, San Marino, Vaticanul sau Monaco, iau parte cu același statut ca Uniunea Sovietică, Germania federală sau S.U.A.".

Ce se așteaptă de la faza de la Geneva a Conferinței general-europene ? Pronunțînd cuvîntul inaugural al lucrărilor, reprezentantul țării gazdă, ambasadorul R. Binschedler, spunea că în fața participanților se află sarcina de a elabora „reguli cît mai angajante privind comportamentul statelor în relațiile noi care trebuie statornicite pe continent". Actuala fază a conferinței — continua el — nu trebuie să se limiteze doar la repetarea și afirmarea principiilor evocate la Helsinki și care sînt cuprinse, de altfel, și în Carta O.N.U. și în alte documente, ci trebuie să conducă la *clarificarea, precizarea, concretizarea* și *dezvoltarea* acestor principii.

La care trebuie adăugat, ca un element de cea mai mare însemnătate, adoptarea de măsuri corespunzătoare în vederea aplicării lor în viață. Pentru popoarele Europei, mai important decît orice este ca documentele ce vor fi elaborate să nu rămînă doar o contribuție pur teoretică, fie ea cît de valoroasă din acest punct de vedere, la îmbogățirea literaturii de specialitate ; documentele conferinței, elaborate în faza a doua și care urmează a fi consfințite în cadru solemn, în faza finală, preconizată a se desfășura la nivelul șefilor de stat sau de guvern, trebuie să fie un îndreptar efectiv, o Magna Charta, cum o denumea cineva, pentru ansamblul relațiilor interstatale. Ceea ce va reprezenta o contribuție reală va fi pasul decisiv de la vorbe la fapte, de la declarații de bune intenții la acțiuni concrete. „A trecut vremea cînd simplele declarații de bune intenții erau, prin ele însele, un progres" — remarca unul din participanți. Pentru împlinirea acestor imperative se impun — așa cum, de altfel, lucrările de pînă acum au dovedit-o fără putință de tăgadă — conlucrarea activă a tuturor statelor participante, examinarea cu tenacitate și răbdare, cu spirit de răspundere și realism, cu înțelegere și — înainte de toate — cu o reală voință politică, a diferitelor aspecte ale realității europene de astăzi.

Revenind la Geneva, cei peste 500 de participanți la lucrări urmează să treacă la elaborarea documentelor finale — obiectivul cardinal al conferinței. Munca de redactare ce le revine se înfățișează complexă și minuțioasă. „Diavolul se ascunde în detalii", spunea, apelînd la un proverb, ambasadorul Binschedler în prima zi a lucrărilor, gîndindu-se, evident, la cerința elaborării unor documente clare și precise, cu conținut angajant, și a căror formulare să excludă orice interpretare arbitrară. Faza de la Geneva este chemată să se pronunțe, și aceasta în chipul cel mai concret, asupra modalităților practice de continuare a eforturilor statelor continentului pentru edificarea unui sistem durabil de securitate în Europa și pentru dezvoltarea neîngrădită a schimburilor de valori materiale și spirituale între națiunile din această parte a globului.

Aspirația vitală a popoarelor Europei, care și-au investit speranțele în succesul conferinței, este crearea unui continent al păcii, destinderii și colaborării, în care fiecare dintre statele aflate în această regiune geografică să se poată consacra pe deplin trasării propriului viitor.

La înfăptuirea acestor înalte comandamente, Conferința general-europeană este chemată să-și aducă o contribuție deosebită, ca un adevărat „cadru natural" al continuării procesului de destindere, după expresia unuia din participanții la lucrările sale.

Faza de la Geneva a conferinței urmează, de asemenea, să se pronunțe asupra creării unui cadru instituțional — sub forma unui organism permanent al conferinței — în vederea continuării eforturilor vizînd înlăturarea tuturor factorilor de insecuritate și a obstacolelor aflate în calea cooperării.

Obiectivele conferinței de la Geneva sînt complexe și ambițioase, dar pe deplin realiste. „Este de dorit ca lucrările fazei a doua să nu se prelungească peste măsură — declara, într-un cadru neoficial, în cursul unei întîlniri cu un grup de ziariști, ministrul de externe al uneia din țările europene participante la conferință. Trebuie evitat ca examinarea problematicii europene să se dilueze, să-și piardă din consistență, ceea ce ar face ca însuși interesul manifestat în cercurile cele mai largi față de acest eveniment să aibă de suferit. Faza de la Geneva trebuie să ajungă neîntîrziat la încheierea fericită a lucrărilor sale".

România, care beneficiază de o concepție bine definită, închegată și realistă privitoare la securitatea europeană, militează activ și statornic pentru afirmarea în Europa a unor noi relații între state, ținînd seama de faptul că, în viziunea țării noastre, *securitatea europeană reclamă un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și măsuri concrete de natură să ducă la excluderea folosirii forței și a amenințării cu folosirea forței în relațiile dintre state, să ofere tuturor țărilor garanția deplină că sînt la adăpost de orice act de agresiune, că se pot dezvolta liber, în conformitate cu interesele și voința lor, colaborînd între ele pe baza principiilor fundamentale ale dreptului internațional într-un proces de durată.*

În acest moment al desfășurării lucrărilor conferinței, se poate deja spune că principalele elemente ale poziției românești și-au găsit reflectarea în procesul de cristalizare a conceptului de securitate și cooperare europeană și în aplicarea acestuia. Acționînd în temeiul mandatului încredințat de conducerea de partid și de stat, delegația țării noastre este hotărîtă să participe și în această a doua etapă a fazei de la Geneva a conferinței la buna desfășurare și la succesul final al reuniunii general-europene.

ORIENTUL APROPIAT

Obiectivul imediat: dezangajarea forțelor

Cu cîteva ore înainte de a-și începe noul turneu în Orientul Apropiat — al treilea de la conflictul armat arabo-israelian din octombrie 1973 —, secretarul de stat american, Henry Kissinger, declara în cadrul unei conferințe de presă : „Scopul misiunii mele nu constă în a se ajunge imediat la un acord israeliano-egiptean cu privire la dezangajarea forțelor de-a lungul Canalului Suez, ci în a formula o propunere concretă pe care cele două părți să o discute ulterior la Geneva".

Călătoria în regiune este efectuată la cererea guvernelor de la Cairo și Tel Aviv, arăta Kissinger, care-și exprima speranța că va examina cu interlocutorii egipteni și israelieni posibilitățile de a transforma „ideile generale" în „propuneri concrete", pentru a se ajunge, apoi, la „negocieri serioase în comitetul de lucru de la Geneva".

Intensele discuții purtate, în mai multe reprize, la Assuan și Tel Aviv, de secretarul de stat american s-ar fi axat — potrivit ziarului „Al Ahram" — în jurul următoarelor aspecte ale dezangajării trupelor egiptene și israeliene în Sinai : determinarea liniei la care se va putea înfăptui retragerea ; o înțelegere asupra tipurilor de armament pe care-l vor păstra cele două părți la fața locului ; determinarea rolului și responsabilității forțelor O.N.U. ; stabilirea unei legături între etapa dezangajării și reglementarea finală a crizei, pentru a nu interveni o înghețare a situației.

Cu prilejul primei runde de întrevederi de la Assuan, președintele Anwar Sadat a expus o dată în plus poziția țării sale față de soluționarea crizei. Din surse egiptene se subliniază că, în cursul discuțiilor cu Henry Kissinger, șeful statului egiptean ar fi insistat asupra următoarelor : problema dezangajării trupelor trebuie intim legată de retragerea completă a forțelor israeliene din toate teritoriile arabe ocupate ; reglementarea globală a conflictului presupune respectarea drepturilor legitime ale poporului palestinian; nu poate fi vorba de reducerea forțelor egiptene în Sinai ; redeschiderea Canalului Suez constituie în întregime o problemă internă a Egiptului ; punerea în aplicare a acordului de dezangajare în zona Suezului trebuie să fie însoțită de o măsură similară pe frontul sirian. „Egiptul nu va încheia o pace separată cu Israelul", declara, în această ordine de idei, ministrul de externe Ismail Fahmi, opinînd că este de neconceput instaurarea unei păci trainice în zonă fără „tratarea problemei palestiniene ca problemă națională, astfel încît poporul palestinian să constituie o entitate politică și să participe în calitate de partener la eforturile angajate pentru găsirea unei soluții a problemei". Egiptul — a spus, pe de altă parte, Fahmi — este favorabil participării tuturor membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate la garantarea unui acord de pace.

La sosirea la Tel Aviv, secretarul de stat american declara că va prezenta oficialităților israeliene ideile Egiptului privind dezangajarea forțelor. Susținutele negocieri purtate aici, timp de 24 de ore, par să-și fi atins scopul. Căci, așa cum anunța secretarul general al cabinetului, Michael Aron, guvernul israelian a hotărît să încredințeze lui Kissinger „un plan israelian pentru dezangajarea forțelor pe frontul israeliano-egiptean" cu sarcina de a-l transmite președintelui Sadat. În același timp, guvernul de la Tel Aviv s-a declarat gata să negocieze cu Damascul posibilitatea unui proces identic de dezangajare a forțelor pe frontul sirian, cu condiția ca Siria să comunice lista prizonierilor și să autorizeze Crucea Roșie Internațională să-i viziteze.

Nu se cunosc, deocamdată, din surse oficiale detaliile acestui plan. Comentatorii din Tel Aviv relevă, însă, că întrevederile secretarului de stat american cu interlocutorii săi israelieni s-au desfășurat „în jurul a nenumărate hărți ale statului major", deducînd, de aici, că negocierile au abordat atît aspectele politice ale dezangajării cît și cele de ordin militar și strategic. Cercurile politice israeliene și americane sînt de părere că planul oficial al guvernului Israelului ar putea satisface, într-o oarecare măsură, exigențele Egiptului. După opinia lor, acest plan ar insista mai puțin decît pînă acum asupra necesității unei foarte importante reduceri a forțelor egiptene de pe malul oriental al Canalului. Retragerea israeliană în interiorul Sinaiului continuă, totuși, să fie condiționată de reducerea forțelor egiptene pe malul de est, în special a echipamentului lor greu. Se apreciază, totodată, că eventualitatea unor negocieri paralele cu Siria — urmare a noii propuneri a guvernului de la Tel Aviv — ar putea înlătura una din rezervele Egiptului. Israelul continuă, însă, să refuze orice angajament privind o evacuare totală a teritoriilor arabe ocupate. Observatorii politici consideră că legarea problemei încheierii acordului de dezangajare de un acord global de pace — poziție pe care se situează Tel Avivul — constituie unul din principalele obstacole care nu au fost încă depășite. Așa se face că, deși s-a realizat o oarecare apropiere între punctele de vedere ale celor două părți, persistă numeroase probleme în suspensie. Aceasta l-a determinat, probabil, pe Henry Kissinger să declare, duminică seara, la întoarcerea sa la Assuan, că discuțiile de la Geneva asupra proiectului al cărui purtător este „ar putea dura săptămîni în șir", cu toate că acest proiect „reprezintă un mare pas înainte spre realizarea unui acord în problema dezangajării".

Planul israelian nu a fost însă considerat satisfăcător de partea egipteană. Așa cum arăta ministrul de externe Fahmi, Egiptul a prezentat un contraplan, ca și o hartă de dezangajare a forțelor egipteano-israeliene, cu care Kissinger s-a deplasat din nou la Tel Aviv, de unde a revenit marți la Assuan. În cursul unei scurte întrevederi cu ziariștii, după convorbirile de luni cu președintele Sadat, secretarul de stat american s-a văzut nevoit să caracterizeze actualele negocieri de pace privind Orientul Apropiat ca „cele mai dificile la care am participat vreodată. Este o problemă extrem de complicată, punctele de vedere sînt greu de reconciliat". Kissinger a subliniat, pe de altă parte, că „după această etapă convorbirile vor trebui să continue la Geneva". El a precizat că nu-și poate lua nici un angajament în următoarele zile, dar că ar dori să se poată întoarce la Washington la sfîrșitul săptămînii.

Rodica Georgescu

Assuan, Egipt. Întrevedere între președintele Egiptului, Anwar Sadat, și secretarul de stat american, Henry Kissinger

Ierusalim. Secretarul de stat Henry Kissinger și ambasadorul american Kenneth B. Keating (dreapta) în timpul unei convorbiri cu directorul adjunct în Ministerul afacerilor externe israelian, Ephraim Evron (primul din stînga) și vicepremierul Yigal Allon (al doilea din stînga)

Constituirea Republicii Arabe Islamice

Tunis, 12 ianuarie: ceremonia semnării de către președintele Libiei, Moamar Kadhafi, și președintele Tunisiei, Habib Bourguiba, a declarației ce anunță hotărîrea de unificare a celor două țări

Sîmbătă, 11 ianuarie, a fost dat publicității următorul text al proclamării Republicii Arabe Islamice :

„Luptătorul suprem (președintele Habib Bourguiba — n.n.) răspunzînd apelului în favoarea unității arabe, apel tot atît de presant ca și cel în favoarea luptei pentru eliberarea teritoriilor arabe și musulmane, a semnat, împreună cu colonelul Moamar El Kadhafi, proclamarea uniunii dintre Tunisia și Libia, pe baza principiilor constituționale în vigoare în fiecare din cele două țări.

Cele două țări vor constitui o singură republică, ce se va numi «Republica Arabă Islamică». Ea va avea o singură constituție, un singur drapel, un singur președinte, o singură armată, aceleași puteri legislative, executive și juridice. Un referendum asupra uniunii va avea loc la 18 ianuarie 1974".

Ulterior, președintele Habib Bourguiba a declarat că, din motive de procedură, referendumul nu va fi ținut la data anunțată inițial, urmînd să aibă loc la 20 martie, cu ocazia aniversării independenței Tunisiei.

Din surse oficiale tunisiene s-a anunțat că președinția noii republici va fi încredințată lui Habib Bourguiba, în timp ce colonelul Kadhafi va ocupa funcția de vicepreședinte.

Proiectul unirii celor două țări datează din timpul vizitei oficiale întreprinse de colonelul Kadhafi în Tunisia (13—17 decembrie 1972), cînd șeful statului libian a propus, într-un discurs public, unirea celor două țări și încredințarea conducerii noului stat președintelui Bourguiba. Atunci, președintele Tunisiei declarase că un asemenea eveniment „necesită decenii de eforturi și că el trebuie pregătit cu cea mai mare grijă". Cei doi șefi de stat s-au reîntîlnit la 2 septembrie 1973, în vederea clarificării problemelor legate de relațiile bilaterale. La 10 noiembrie 1973, ministrul tunisian de externe, Masmoudi, a avut o întrevedere cu colonelul Kadhafi în timpul unei noi vizite a acestuia la Tunis, prilej cu care s-a pus accentul pe necesitatea unei mai bune colaborări în vederea realizării unității între cele două țări.

Secretul ultimei întrevederi dintre cei doi șefi de stat, care a avut loc zilele trecute, a fost păstrat cu grijă. Sosirea neașteptată, la 11 ianuarie, a colonelului Kadhafi pe insula Djerba a fost calificată drept „vizită particulară". Sosit a doua zi dimineața, președintele Bourguiba a avut o convorbire cu șeful statului libian, în urma căreia au fost semnate documentele care consacrau unirea celor două state. (Observatorii remarcau absența din țară a premierului tunisian Hedi Nouira, aflat, în acele zile, într-o vizită oficială în Iran.) Luni, 14 ianuarie, la Tunis s-a anunțat o remaniere guvernamentală, cea mai importantă schimbare fiind cea a ministrului de externe Mohamed Masmoudi. În locul lui a fost numit Habib Chatti, fost director al cabinetului prezidențial.

Reacții pe plan arab

CAIRO. Abdel Kader Hatem, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al informațiilor : „Egiptul se declară favorabil oricărei uniuni între o țară arabă și alta. Unitatea arabă constituie unul dintre principiile esențiale și scopurile fundamentale ale politicii egiptene".

ALGER. „Comentariu autorizat" al Agenției algeriene de presă : „Dacă ideea de uniune nu a suscitat decît sentimente profunde în rîndul maselor arabe, acestea nu pot fi împiedicate, totuși, după numeroase experiențe eșuate, să-și pună întrebări de îndată ce se pomenește de ea. Ele nu pot fi împiedicate să-și amintească de eșecurile mai vechi și mai recente, de fuziuni conjuncturale construite pe baze exclusiv subiectiviste și care, întrucîtva, au diminuat în ochii lumii ideea unității arabe.

O uniune între două popoare și două țări nu poate fi fondată decît pe condiții obiective, pe o realitate concretă, pe opțiuni similare îndeosebi... Uniunea nu se poate face printr-un simplu decret, oricît de răsunător ar fi el, ci este rezultatul unei politici perseverente, al unor eforturi constante pentru a pune fundații solide. Este oare de conceput ca, prin uniunea dintre Tunisia și Libia, toate aceste postulate să fi fost reunite ?... În orice caz, sigur este că transformările istorice în regiunea noastră nu pot să se facă decît în măsura în care ele sînt opera tuturor popoarelor care o populează".

BEIRUT. Takieddine Solh, primul ministru al Libanului : „Fiecare arab primește favorabil orice proiect de uniune între țări arabe. Uniunea este o problemă vitală pentru arabi în lupta lor pentru eliberare și demnitate. Fuziunea dintre Libia și Tunisia — țări vecine — este un lucru firesc. Prin poziția sa geografică, Libia este considerată o legătură între Maghreb și Machrek".

RABAT. Bengelloun, ministrul informațiilor : „Ataşat ferm unității maghrebiene, Marocul susține ca această unitate să se realizeze în cele mai bune condiții pentru a beneficia de șanse maxime de succes. Marocul consideră că asemenea condiții depind de înțelepciune, clarviziune, prudență și dezinteres. De aceea, el este ferm convins că orice grabă sau improvizație nu fac decît să priveze unitatea de șansele de succes, riscînd chiar să ducă la un eșec".

Republica Arabă Libia

SUPRAFAȚA : 1 750 000 km²
POPULAȚIA : 2 milioane locuitori

Marea sa importanță strategică – Libia se află pe drumul care leagă Europa de Africa Centrală – a făcut ca teritoriul țării să fie ținta dorințelor de dominare a multor state. Libia devine în 1911 colonie italiană. În 1947, după 30 de ani de războaie împotriva beduinilor, Italia este nevoită să renunțe la pretențiile sale asupra acestui teritoriu.

La 24 decembrie 1951, la recomandarea O.N.U., Libia se proclamă independentă, sub forma unei monarhii constituționale condusă de regele Idris.

În urma loviturii de stat militare din septembrie 1969, monarhia a fost abolită și s-a proclamat Republica Arabă Libia, condusă de un Consiliu Național al Revoluției, în fruntea căruia se află colonelul Moamar El Kadhafi. Datorită descoperirii, în 1959, a unor importante zăcăminte de petrol (în 1972, producția de petrol a Libiei a fost de 274,4 milioane tone), Libia a devenit unul din statele cele mai bogate din nordul Africii.

Republica Tunisia

SUPRAFAȚA : 160 000 km²
POPULAȚIA : 5 milioane locuitori

Începînd din 1881, regatul Tunisiei devine protectorat francez, ceea ce atrage după sine o dezvoltare economică și, în același timp, formarea unei burghezii cu orientare fie reformistă, fie naționalistă. La începutul sec. XX, mișcarea naționalistă este destul de puternică, pentru ca, în 1920, tineri intelectuali burghezi să poată trece la constituirea partidului Desturian. În 1925, mișcarea naționalistă primește un impuls hotărîtor în momentul în care Habib Bourguiba imprimă partidului Desturian o orientare „pur tunisiană, liberală și laică". La 2 martie 1934, pe scheletul aripii radicale a vechiului partid, se constituie partidul Neo-Desturian, care sub conducerea lui Bourguiba a inițiat campania pentru lichidarea statutului de protectorat al Tunisiei și pentru cucerirea independenței politice. Eforturile sînt încununate de succes : la 20 martie 1956, Tunisia devine independentă, iar la 25 iulie 1957 este proclamată Republica, sub președinția lui Habib Bourguiba.

Președintele Bourguiba și partidul său și-au consacrat eforturile pentru întărirea aparatului de stat și au preconizat măsuri de dezvoltare economică, menite să ducă la consolidarea independenței țării.

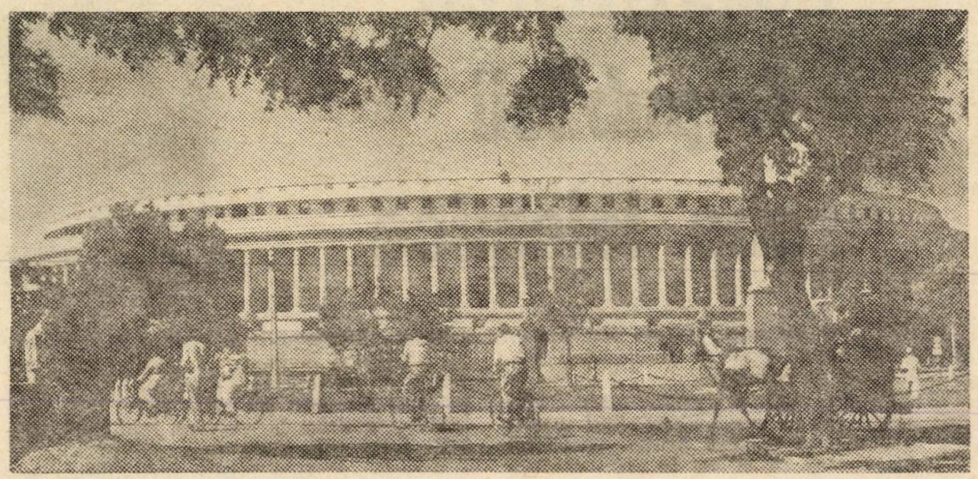

DELHI

Evoluții noi în cooperarea româno-indiană

Corespondență de la Ion Puținelu

Amplul proces de continuă perfecționare și lărgire înregistrat în ultimii ani de raporturile de colaborare și cooperare stabilite între România și India înscrie o nouă etapă prin vizita desfășurată la Delhi, între 9—14 ianuarie, de tovarășul Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele Comitetului de Stat al Planificării. Rezultatele vizitei — dintre care se detașează documentele privind colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică, decizia de constituire a Comisiei mixte permanente guvernamentale de cooperare economică, științifică și tehnică — subliniază caracterul ascendent al relațiilor dintre România și India, creînd, totodată, cadrul unor noi posibilități de conlucrare și înțelegere între cele două țări.

Documentele semnate la Delhi au reprezentat o sinteză a tratativelor pe care delegația economică română, condusă de tovarășul Manea Mănescu, le-a purtat cu factori de răspundere din ministerele economice indiene, a tuturor convorbirilor, întrevederilor și dezbaterilor prilejuite de vizita în India a vicepreședintelui Consiliului de Miniștri român.

Întîlnirea de lucru a membrilor delegației române cu premierul Indira Gandhi, care deține și funcția de președinte al Comisiei de Planificare a Republicii India, a scos în evidență rezultatele pozitive obținute în dezvoltarea colaborării economice, precum și o serie de direcții de amplificare a cooperării dintre cele două țări, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Un moment aparte l-a constituit, la încheierea convorbirilor, primirea tovarășului Manea Mănescu de către președintele Indiei dr. Varahagiri Venkata Giri. Primind mesajul de prietenie transmis de președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Giri a evocat cu plăcere vizita sa din toamna anului trecut în țara noastră, elogiind schimbul de păreri avut atunci cu șeful statului român și primirea de care s-au bucurat în țara noastră oaspeții indieni. Importanța deosebită în evoluția legăturilor dintre cele două țări a vizitei în India a președintelui Consiliului de Stat al României și a celei efectuate în România de președintele Indiei a reieșit, de nenumărate ori, și în cursul recentelor tratative.

Bunele relații existente între România și India au stat în atenția presei, televiziunii și posturilor de radio din India pe tot parcursul vizitei, dîndu-se informații ample despre desfășurarea convorbirilor economice de la Delhi, subliniindu-se aportul României la prospectarea și exploatarea bogățiilor naționale indiene și capacitatea ambelor țări de a găsi variate domenii de cointeresare economică.

În termenii documentului semnat la 14 ianuarie, Comisiei mixte îi revine sarcina să elaboreze programele de cooperare economică și să urmărească îndeplinirea lor, să schimbe informații privind programele de dezvoltare ale celor două economii naționale și să exploreze posibilitățile, condițiile și formele de cooperare industrială bilaterală, să asigure dezvoltarea reciprocă a schimburilor comerciale și cooperarea între instituțiile financiare, industriale și comerciale, în scopul intensificării colaborării economice între cele două țări, să studieze și să utilizeze cooperarea între organismele de planificare, să identifice în comun problemele științifice și tehnice care ar putea conduce la introducerea rezultatelor unor asemenea cercetări în producția industrială și agricolă.

Cele două părți au căzut de acord asupra principiilor care trebuie să stea la baza acordului privind cooperarea economică, industrială și tehnico-științifică pe o perioadă de perspectivă îndelungată (10-15 ani). În ceea ce privește documentele referitoare la colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică dintre România și India, ele se referă la livrarea de echipament și utilaje petroliere, prospectarea și explorarea de țiței, inclusiv cooperarea pe terțe piețe; cooperarea în construirea de unități de cracare catalitică și cocsare; livrarea de echipament și utilaje, proiectare și asistență tehnică în exploatarea de cărbune; producerea de mașini unelte, piese turnante, echipamente electrice și electrotehnice; cooperarea în ce privește specializarea în producția oțelurilor aliate și laminatelor din oțel; livrarea de echipamente pentru centrale electrice, asistență tehnică în construirea și întreținerea centralelor electrice, proiectare și cercetare, instruirea specialiștilor și a personalului tehnic; cooperarea în fabricarea de acetilenă din gaz natural și cooperarea în tehnologia unor plante tehnice și în zootehnie.

A fost semnat, de asemenea, un acord între organismele de planificare din cele două țări, de cooperare și înființare a unui grup de experți pentru studii privind schimbul de experiență în metodologia planificării și informații pentru identificarea unor posibilități de cooperare în domeniile economic, științific și tehnic.

Documentele semnate recomandă realizarea, în cel mai scurt timp posibil, a aranjamentelor concrete și studierea în detaliu a acțiunilor de cooperare în domeniile convenite. În același timp, documentele subliniază importanța promovării de noi forme de cooperare pe termen lung prin înființarea de societăți mixte, în avantajul reciproc, în domeniile producției și distribuției, precum și cooperarea în promovarea de astfel de aranjamente pe terțe piețe.

Ca urmare a celor stabilite în documentele adoptate la Delhi sînt prevăzute extinderea și diversificarea comerțului dintre cele două țări, astfel ca volumul schimburilor comerciale dintre ele să ajungă la aproximativ 600 milioane rupii în 1975 și un miliard rupii în 1980.

Vizita tovarășului Manea Mănescu în India a prilejuit, de asemenea, întîlniri cu oameni de afaceri cu care au fost discutate probleme de cooperare în producție, stabilindu-se acțiuni concrete în domeniile industrial, al transporturilor maritime și aeriene, al altor ramuri economice.

Este de remarcat, totodată, întîlnirea dintre tovarășul Manea Mănescu și ministrul de externe al Indiei, Swaran Singh, în cadrul căreia au fost abordate probleme actuale ale vieții internaționale care interesează ambele părți.

Este incontestabil, remarcă observatorii de aici, că vizita în India a delegației economice române conduse de tovarășul Manea Mănescu constituie o etapă nouă, importantă, pe drumul dezvoltării continue, multilaterale a relațiilor prietenești, de colaborare dintre cele două țări, că ea va da un nou impuls dezvoltării în continuare, în sens ascendent, a raporturilor multiple dintre România și India.

CAIRO

Succese ale cooperării româno-egiptene

Corespondență
de la Nicolae N. Lupu

Doi ani după vizita întreprinsă în Egipt de președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și convorbirile purtate cu președintele Anwar Sadat, relațiile de colaborare româno-egiptene cunosc un curs mereu ascendent, spre satisfacția celor două țări și popoare. Înțelegerile și acordurile realizate atunci au devenit fundamentul unei cooperări fructuoase pe plan economic, tehnico-științific, cultural, colaborare care s-a concretizat într-o serie de rezultate pozitive, reciproc avantajoase, în toate domeniile.

În cadrul acesteia, un loc special îl ocupă colaborarea economică și științifică. Volumul de schimburi comerciale a crescut în 1972 cu 50 la sută față de 1971 și a continuat să înregistreze o creștere substanțială în 1973. În Egipt se întîlnesc astăzi frecvent tractoare, locomotive, diverse tipuri de autovehicule, echipament și utilaje de fabricație românească. La Hamrawein, pe malul Mării Roșii, continuă construcția complexului de prelucrare a fosfaților, iar la El Mex, cartier industrial al Alexandriei, va fi inaugurată, în curînd, cea mai mare fabrică de produse sodice din Africa și din Orientul Apropiat. Noua întreprindere din nordul Egiptului, cu silueta sa impozantă, cu utilajul său modern „face onoare constructorilor români și egipteni", scrie cotidianul „Journal d'Egypte". Ea va produce 100 000 de tone de bicarbonat de sodiu și de sodă caustică pe an, care vor acoperi nevoile țării și vor realiza o economie anuală de peste 3 000 000 lire în devize străine. Fabrica va da de lucru, inițial, la un număr de 1 200 de muncitori. Intrarea sa în funcțiune va constitui un moment aparte al cooperării economice și tehnice româno-egiptene, o expresie elocventă a dorinței care animă cele două țări de a colabora pentru dezvoltarea lor economică și pentru prosperitatea popoarelor lor.

Dar apropiata inaugurare a fabricii de la El Mex nu constituie singura acțiune de cooperare care reține atenția. Tabloul amplelor relații dintre România și Egipt oferă, chiar în aceste zile, numeroase exemple edificatoare ale rezultatelor lor fructuoase. La Heluan, mare centru industrial situat la sud de Cairo și cunoscut ca un centru de desfășurare a diverselor forme ale colaborării economice româno-egiptene, a fost asamblat al 2 000-lea tractor U-650 M. Această realizare — rezultat al muncii perseverente desfășurate cot la cot de specialiștii români și egipteni — constituie un important succes, pentru că el marchează împlinirea, într-un termen relativ scurt, a prevederilor contractului încheiat în decembrie 1971, între Întreprinderea de comerț exterior „Auto-tractor Brașov" și „El-Nasr Automotive Manufacturing Co". După cum se știe, linia de asamblare de la Heluan a fost inaugurată trei luni mai tîrziu, în timpul vizitei făcute în Egipt de președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ea a reușit, încă din prima perioadă de funcționare, să trimită pe cîmpiile din Valea Nilului și în întreprinderi sute de tractoare care și-au demonstrat din plin calitățile tehnice. Acest fapt a determinat compania „El Nasr" să semneze, în urmă cu cîteva zile, un nou contract cu țara noastră pentru livrarea a încă 2 000 de tractoare, care vor fi, de asemenea, asamblate la Heluan.

Alături de tractoare, locomotivele românești fabricate la Uzinele „23 August" din București au cîștigat, la rîndul lor, aprecierea unanimă a specialiștilor egipteni. Utilizate de aproximativ patru ani în cadrul complexului siderurgic de la Heluan, ele au trecut cu succes examenul calității

---

L'Orient — Le Jour

România întărește relațiile sale economice cu țările arabe

Volumul comerțului României cu țările arabe s-a dublat în anul 1973, în raport cu 1971, ridicîndu-se la nivelul de 260 milioane de dolari.

În 1973, România a exportat în țările arabe mărfuri de bază, ca lemn, instalații petroliere, ciment, produse alimentare, tractoare, camioane, combustibil pentru avioane cu reacție, gazolină, produse textile, hîrtie. Volumul acestor exporturi reprezintă suma de 175 milioane dolari.

Aflăm, pe de altă parte, că pentru anul 1974 exporturile românești destinate țărilor arabe vor atinge un volum de circa 350 milioane de dolari și aceasta pentru a asigura nevoile țărilor arabe cu diverse mărfuri.

În cursul ultimilor doi ani, relațiile economice dintre România și țările arabe s-au extins în domeniul financiar. Astfel, România a acordat țărilor arabe importante credite pe termen lung (totalizînd 410 milioane de dolari) în condiții foarte avantajoase și de care au beneficiat Egiptul, Siria, Sudanul, Algeria și Irakul.

Între România și țările arabe au fost semnate numeroase acorduri de cooperare tehnico-științifică în diverse domenii: construcții mecanice, industrie chimică și petrochimică, prospecțiuni și exploatări de zăcăminte petrolifere și miniere, amenajări de pămînturi, lucrări de geniu, construcții zootehnice etc. Lucrările corespund intereselor Irakului, Marocului, Sudanului, Siriei, Egiptului, Tunisiei, R.A. a Yemenului, Kuweitului. Numeroși experți din România sînt deja la lucru în aceste țări.

România, care se găsește într-un larg proces de dezvoltare economică, are un potențial inferior celui al țărilor dezvoltate. Aceasta dă o semnificație și mai mare eforturilor depuse de ea pentru a acorda ajutor țărilor arabe. Acest efort se înscrie în cadrul relațiilor prietenești româno-arabe, în spiritul solidarității active a României pentru cauza arabă atît pe plan economic cît și politic.

și al climatului cald, fiind solicitate, în prezent, și de alte sectoare ale vieții economice egiptene. Astfel, recent, la Cairo a fost semnat un contract între „Mecano-export-import" și organismul pentru industrializarea Egiptului privind livrarea a 40 locomotive Diesel hidraulice care vor fi utilizate în cadrul fabricilor de zahăr. Aceeași organizație română de comerț exterior a semnat un contract și cu calea ferată egipteană pentru livrarea de 6 locomotive similare. În acest fel, alături de tractoare, autoturisme de teren (a căror asamblare a început aici în martie 1973) și autoutilitare, drumurile Egiptului vor fi parcurse de alte puternice mașini realizate la marea uzină bucureșteană.

Cooperarea româno-egipteană nu are drept cîmp de acțiune numai domeniul industrial. Ea se dezvoltă, de asemenea, și în alte domenii de activitate, între care agricultura, unde, în timpul ultimilor ani, Egiptul a înregistrat importante succese pe linia valorificării terenurilor secetoase, a construcției de exploatări agricole moderne. Conform înțelegerilor stabilite în cursul anului trecut, țara noastră va participa la realizarea în Egipt a unui complex agro-industrial.

Aceste cîteva exemple luate din perioada cea mai recentă relevă ele însele cursul ascendent al relațiilor economice româno-egiptene și largile posibilități existente pentru continua lor dezvoltare și diversificare. Ele sînt semnificative pentru spiritul de înțelegere și stimă care caracterizează raporturile dintre România și Egipt, pentru solidaritatea manifestată de țara noastră față de popoarele arabe și lupta lor pentru consolidarea independenței și dezvoltarea economico-socială.

Cursul ascendent al relațiilor româno-egiptene este urmărit cu interes de popoarele din cele două țări. În discursul pronunțat la adunarea festivă organizată la Cairo cu ocazia celei de a 26-a aniversări a proclamării României ca republică, Sayed Zaki, președintele Asociației de prietenie egipteano-române, a exprimat profunda sa satisfacție pentru amplificarea relațiilor dintre Egipt și România și a ținut să sublinieze, încă o dată, contribuția remarcabilă adusă în această direcție de întrevederile și convorbirile desfășurate între conducătorii celor două țări și popoare.

LIMA

Idealuri comune româno-peruane

Articol scris pentru „Lumea"
de prof. GIULIO CASTRO FRANCO
președintele Asociației de prietenie și relații culturale peruano-române

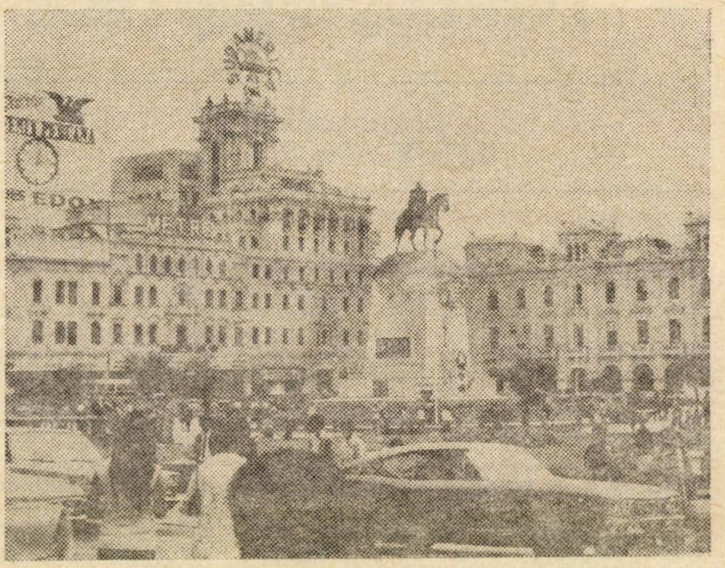

Deși la distanță de 14 secole, dacii și vechii peruani au fost legați de Peninsula Iberică prin conchistadorii spanioli. Dacii — prin intermediul vieții și luptelor împăratului Traian, născut la Sevilla, care a făcut incursiuni în Dacia cu încercatele sale legiuni iberice în secolul I al erei noastre. Peruanii — o mie patru sute de ani mai tîrziu, prin Francisco Pizarro din Estremadura, care a intrat în Peru cu detașamentul său de noi veniți în America Latină. De atunci, ambele popoare au împărțit prețioasa filiație latină.

Azi, printr-o fericită coincidență, Republica Socialistă România și Peru, popoarele noastre prietene, plecînd de la același realism politic în ceea ce privește politica lor externă, merg pe aceleași cărări ale echității, ale deplinei și absolutei afirmări a suveranității lor în toate domeniile, respectînd dreptul și libertatea altor popoare și făcînd să le fie respectate drepturile proprii. Acestea sînt principiile care coordonează dinamica relațiilor popoarelor noastre cu restul lumii.

În mod particular, peruanii dau o înaltă apreciere politicii externe înțelepte a statului român, reflectare a gîndirii Partidului Comunist Român, în cadrul căreia președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și secretarul general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, este considerat printre conducătorii cei mai luminați ai timpului nostru.

În America Latină și, mai ales, în Peru, politica externă a României se bucură de aprecierea meritată, pentru că se consideră că ea constituie exemplul cel mai concludent pentru buna înțelegere între popoarele lumii. Această politică realistă, fără factori cu caracter subiectiv, își impune normele și principiile sale în întreaga lume, pentru că ea răspunde dorinței popoarelor, care, după ce au traversat etape înflăcărate ale vieții lor, cultivă azi speranța în crearea unei liniști creatoare, fecunde, rezultat al păcii. Al acelei păci care este posibilă datorită înțelegerii și prieteniei între toate popoarele, fără nici o excepție.

De aceea, pentru latino-americani și pentru peruani, în special, apare promițător și foarte satisfăcător ca evoluția politică internațională care se afirmă azi în lume să corespundă creației și inițiativelor unei țări frățești cum este România, al cărei popor demn, în mod semnificativ, a fost primul popor latin care a trecut la construirea socialismului. România a fost, în același timp, prima țară socialistă cu care Peru a stabilit relații diplomatice.

Aceste cîteva rînduri sînt suficiente pentru a înțelege legăturile strînse care există și vor exista între cele două popoare prietene ale Perului și României. Popoare al căror destin s-a interferat cu secole în urmă și care va rămîne o legătură viabilă prin idealurile comune și latinitatea care le apropie.

Geneva, conferința ministerială a OPEC. Convocată la cererea Venezuelei, conferința a decis înghețarea prețului actual al petrolului brut pînă la 1 aprilie a.c.

JAPONIA

Diplomaţie şi materii prime

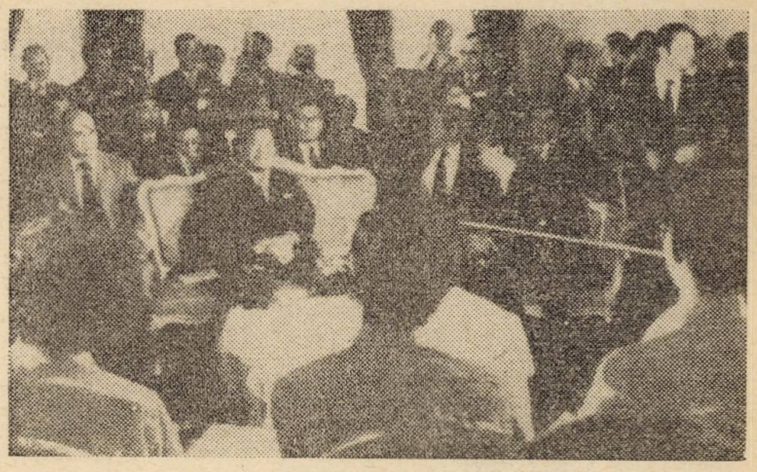

Premierul japonez Kakuei Tanaka la Bangkok, capitala Tailandei

Timp de 20 de zile, în decembrie trecut, vicepremierul Takeo Miki vizita şapte state arabe producătoare de petrol şi Iranul ; în acest an, ministrul de externe Masayoshi Ohira vizitează R. P. Chineză ; din nou Takeo Miki, Washingtonul ; Yasuhiro Nakasone, ministrul industriei şi comerţului internaţional, Iranul, Irakul, Marea Britanie şi Bulgaria; premierul Kakuei Tanaka se află, timp de zece zile, în cinci state ale Asiei de sud-est ; Zentaro Kosaka, fost director al Agenţiei pentru planificarea economiei, întreprinde un alt turneu arab.

O asemenea ţesătură de călătorii ale unor personalităţi japoneze la cel mai înalt nivel este, prin ea însăşi, revelatoare. Ceva — în concepţia niponă despre relaţiile cu restul lumii, în concepţia sa de politică externă — se schimbă. Raţiunile sînt de ordin extern şi intern, dar se îmbină atît de strîns, încît cu greu pot fi separate. Pe plan extern — extrem de importantă pentru Japonia este atitudinea partenerilor săi comerciali. Lipsită de resursele necesare dezvoltării industriilor ei, Japonia importă aproape totalul materiilor prime din diferite zone ale lumii, cu prioritate din Asia de sud-est şi din lumea arabă. Or, în chiar aceste ţări pe cale de dezvoltare s-au făcut mereu mai evidente, la grade diferite, o anumită suspiciune şi reţinere, o schimbare a opiniilor şi chiar, în cele din urmă, o nemulţumire constant crescîndă faţă de politica industriaşilor niponi. La Tokio, ecoul acestei nemulţumiri s-a tradus în îngrijorarea ce a cuprins forurile economice, obligîndu-le să determine un alt curs relaţiilor politice şi economice cu toate acele state, pieţe de materii prime şi de desfacere pentru produsele japoneze.

Ar fi greşit să se creadă că această constatare şi aceste corecturi ale politicii externe ar fi apărut necesare conducătorilor niponi brusc, asemenea unei revelaţii. Dar un anume context mondial din ultimele luni a ascuţit înţelegerea şi a grăbit acţiunea. În primăvara anului trecut, Yasuhiro Nakasone atrăgea atenţia, în urma unui turneu în lumea arabă, că, în viitorii ani, va apărea o criză a petrolului, iar Japonia ar trebui să-şi schimbe din timp modul de a privi relaţiile sale cu aceste state. Criza a apărut mult mai devreme decît prevăzuse Nakasone. Japonia, ameninţată cu mari reduceri de petrol, îşi schimbă atitudinea faţă de conflictul din Orientul Apropiat, iar vicepremierul Takeo Miki este desemnat să-i covingă pe conducătorii arabi, pe de o parte, de sinceritatea atitudinii nipone, pe de altă parte să nu includă Japonia de lista ţărilor „neprietene". Alegerea lui Takeo Miki pentru acest demers este motivată de două împrejurări : în 1967, cînd s-a votat rezoluţia din noiembrie asupra Orientului Apropiat, el era ministru de externe şi a dat instrucţiuni ca ţara sa, membră, atunci, a Consiliului de Securitate, să se alăture rezoluţiei ; pe de altă parte, pentru că este, personal, un promotor al dialogului între Japonia şi lumea arabă. Condiţiile pe care le-a pus, de altfel, înainte de a accepta misiunea — Japonia să contribuie la găsirea unor căi de instaurare a unei păci durabile în Orientul Apropiat ; stabilirea de relaţii prieteneşti cu toate naţiunile arabe — l-au ajutat mult în timpul călătoriei, în cadrul căreia, pe un plan deloc secundar, au fost discutate şi 18 proiecte de colaborare economică. Consecvent în opiniile sale, Takeo Miki a plecat la Washington unde, între altele, a discutat, aşa cum a promis partenerilor arabi, despre posibilitatea ca „S.U.A. să determine Israelul să renunţe la poziţiile sale rigide".

Mult mai complicată pare a fi situaţia în cazul ţărilor din Asia de sud-est, unde nici o criză nu a obligat la o acţiune particulară, dar unde, potrivit observatorilor, o încordare e prezentă de multă vreme. În ianuarie anul trecut, Kei Wakaizumi scria în revista „Foreign Affairs" : „Japonia va ajunge, inevitabil, să se intereseze într-o măsură mai mare de Asia în activităţile ei economice şi de asitenţă. Pe termen lung, va fi contrar intereselor statelor asiatice, dar şi celor ale Japoniei, ca aceste ţări, în special din Asia de sud-est, să devină mult prea dependente de Japonia". Kei Wakaizumi scria aceasta cînd încă nu se sfîrşise războiul din Vietnam şi trupele americane mai luptau în Indochina. După încheierea războiului, deşi interese economice menţineau prezenţa americană, s-a observat cît de adînc implantată era — deja — Japonia în această parte a lumii. Majoritatea resurselor acestor ţări e absorbită de Japonia, dar ele nu constituie decît o parte din necesităţile industriei japoneze, fapt care, dintru început, dezavantajează ţările sud-est asiatice în tratativele lor pentru obţinerea fie a unui preţ mai bun, fie a unui ajutor economic substanţial. Balanţa comercială a acestor ţări e net deficitară în favoarea Japoniei. 41 la sută din importurile filipineze, 34 la sută din cele tailandeze, 25 la sută din cele indoneziene, 24 la sută din cele birmane provin din Japonia. Potrivit unui studiu prospectiv publicat de Centrul de cercetare economică din Tokio în 1972 (dar ale cărui date rămîn încă valabile), Japonia va îndrepta, în anul 1980, cel mult o cincime din exporturile sale către Asia de sud-est (în 1970, un sfert), va cumpăra o optime din materiile prime folosite, dar, în schimb, exporturile sale vor constitui 40 la sută din importurile acestor ţări ; excedentul comercial — peste 8 miliarde dolari.

Împotrivirea faţă de cvasiomnipotenţa capitalului japonez nu a întîrziat. Jean Claude Pomonti, trimis special al ziarului „Le Monde" în regiune, relata, într-un amplu articol, că în statele sud-est asiatice nemulţumirea e vizibilă printre conducători şi printre economişti. „Japonezii, spun ei, sînt foarte duri în afaceri. Dezvoltarea regiunii nu-i interesează. Ceea ce vor e să-şi vîndă produsele de consum contra materiilor prime şi, acum, să exporte industriile cele mai poluante ori să exploateze mîna de lucru locală foarte ieftină". Chiar dacă o anume izolare a reprezentanţilor Japoniei în aceste ţări se poate explica prin codul tradiţional japonez potrivit căruia legăturile se stabilesc numai între membrii grupului (întreprinderii), în sens vertical, iar frecventarea unui străin de grup (cu atît mai mult de limbă şi cultură) e dificilă (există chiar un studiu sociologic pe această temă), modul în care japonezii au ştiut să se implanteze în economiile acestor ţări — fiind astăzi prezenţi în toate ramurile, fără a colabora mai atent la planurile de dezvoltare naţională şi fără a se preocupa de calificarea mîinii de lucru locale şi a trata pe picior de egalitate — a creat nenumărate nemulţumiri. În ultimii ani, de altfel, s-au produs în aceste ţări manifestaţii împotriva japonezilor, au existat perioade cînd mărfurile lor au fost boicotate, au apărut critici nenumărate în publicaţiile oficiale. S-au auzit glasuri la Tokio cerînd schimbări şi au fost, în mai multe rînduri, date industriaşilor niponi recomandări pentru modul cum să se poarte cu partenerii lor, În cele din urmă, guvernul a hotărît să acorde o mai mare atenţie **cooperării** cu aceste state şi nu numai relaţiilor economice într-un singur sens.

Călătoria de zece zile a premierului Tanaka (încheiată astăzi) se încadrează în această nouă optică. Revelator pentru momentul critic la care ajunseseră relaţiile Japoniei cu cele cinci ţări este faptul că într-o parte din ele primirea a fost „discretă" (Singapore) ori chiar un „eşec" (în Tailanda, ministrul comerţului, Charnchai Leethavorn, declara că vizita lui Tanaka a permis „să se facă un pas important spre înţelegerea mutuală, deşi nu a ajuns la rezultate concrete"). Cu toate acestea, Tanaka declara, după vizita în Singapore, că „fricţiunile" care pot exista între oamenii de afaceri japonezi şi ţările din Asia de sud-est sînt „inevitabile" în raporturile economice, dar că ele pot fi atenuate prin înţelegere reciprocă. Mai mult, s-a angajat să depună toate eforturile pentru elimi-

narea „neînțelegerilor" ivite din vina japonezilor care, din lipsă de resurse naturale, trebuie să facă investiții în străinătate, dar nu au intenția de a domina aceste țări. În Filipine, Tailanda, Singapore, Malayezia, Indonezia, premierul nipon a încercat să-și convingă interlocutorii de bunele intenții ale Japoniei. Concret: au fost discutate, în toate etapele posibilitățile unei cooperări în dezvoltarea economiilor naționale, dîndu-se o mai pronunțată atenție intereselor locale. Nimeni nu și-a făcut iluzii că starea de tensiune va fi înlăturată dintr-o dată, dar începutul pare să fie, potrivit unor comentatori mai puțin pesimiști, de bun augur.

Privind desfășurarea evenimentelor din punctul de vedere nipon, o asemenea călătorie și relațiile pe care le instituie sînt de certă importanță pentru dezvoltarea în perspectivă a economiei statului, întrucît

Londra. Yasuhiro Nakasone, ministrul industriei și comerțului internațional, în discuție cu premierul britanic Edward Heath. Proiect de cooperare pentru exploatarea petrolului din Marea Nordului...

dau o serie de asigurări pentru existența, în continuare, a fluxului de materii prime necesare. Chiar dacă procentul de dezvoltare din ultimii ani este și va fi mult redus, existența unor asemenea piețe, cît și a piețelor de desfacere pentru produsele nipone rămîne, în continuare, de o importanță vitală pentru Japonia.

Expresia „Japonia în căutare de materii prime" — sub care a fost privită suita de călătorii a înalților demnitari niponi — nu este, prin urmare, falsă. Dar, credem, nu spune totul. Pentru că schimbarea care poate fi observată are și o accentuată latură politică. Din acordul economic pe termen lung încheiat cu R.P. Chineză — care urmează stabilirii de relații diplomatice —, din susținerea poziției statelor arabe în conflictul din Orientul Apropiat, din asigurările date conducătorilor din țările asiatice privind dezvoltarea unei cooperări economice, reiese că Japonia înțelege că izolarea și dezvoltarea fără a ține seama de interesele celorlalți pot fi, în cele din urmă, dăunătoare. Cu această optică, de altfel, guvernul nipon a anunțat că va participa la viitoarea reuniune asupra energiei propusă de președintele Nixon, la care, între altele, urmează să se discute și stabilirea de noi raporturi între statele industrializate și cele în curs de dezvoltare, în majoritate posesoare ale unor însemnate resurse materiale.

Stelian Țurlea

RASPUNDEM CITITORILOR

„Fondul de dezvoltare regională" al C.E.E.

Pe ordinea de zi a sesiunii ministeriale a „celor nouă" de la începutul acestei săptămîni figura la loc de frunte — considerată ca un element deosebit de dramatic al dezbaterii — problema politicii regionale a C.E.E.

Pentru prima oară, ideea constituirii unui „Fond de dezvoltare regională" al C.E.E. — încă atunci evocată de o bună bucată de vreme în consultările bi și multilaterale, oficiale și oficioase, ale membrilor Pieței comune — a căpătat forma unei hotărîri anunțate solemn la penultima reuniune de nivel înalt a „celor nouă", cea care s-a ținut la Paris în octombrie 1972. Se fixa atunci și o dată-limită pentru crearea Fondului: 1 ianuarie 1974. Cîteva zile după întîlnirea similară de la Copenhaga în decembrie 1973, mulți observatori, referindu-se la unul din paragrafele comunicatului final, apreciau, ca Philippe Lemaître în „Le Monde", că „șefii de state sau de guverne acționaseră pripit proclamînd (din nou) solemn că Fondul de dezvoltare regională va fi creat la 1 ianuarie 1974".

Dificultățile aveau să izbucnească puține ore după ce ziarele publicaseră textul comunicatului comun. Conferința la nivel înalt avusese loc vineri 14 și sîmbătă 15 decembrie. Luni 17 și marți 18, la Bruxelles, o sesiune ministerială „maraton" avea să se încheie, în seara celei de-a doua zile, prin persistența divergențelor privitoare la volumul și modul de funcționare a proiectatului Fond de dezvoltare regională. Mai mult, sir Alec Douglas-Home, susținut de doi dintre omologii săi, miniștrii de externe ai Italiei și Irlandei — aceste țări urmînd să fie, împreună cu Marea Britanie, principalii beneficiari ai Fondului — a declarat că, în aceste condiții, sînt repuse sub semnul întrebării hotărîrile de principiu luate în ajun referitor la intrarea în „faza a doua" a construcției uniunii economice și monetare a celor nouă (această fază fiind prevăzută pentru perioada 1 ianuarie — 31 decembrie 1974), precum și instituirea unui „înalt comitet pentru energie".

În ce constă așa-numitul dosar regional al C.E.E.? La origine, în faptul că economia unora dintre țările membre este grevată de subdezvoltarea anumitor regiuni în raport cu restul țării și în raport cu profilul general al C.E.E. Însărcinată să elaboreze propuneri concrete, Comisia permanentă de la Bruxelles a prezentat un proiect prevăzînd dotarea Fondului regional, pentru o perioadă de trei ani (1974—1976), cu credite însumînd 2,25 miliarde „unități de cont" („unitatea de cont" — U.C. — are valoarea dolarului dinainte de 1971), dintre care 500 de milioane în 1974, 750 de milioane în 1975, 1 miliard în 1976.

Rezistența față de aceste propuneri a depășit însă prevederile beneficiarilor prezumptivi. Olanda a manifestat unele reticențe, determinate poate și de sentimentul că nu datorează solidaritate unor parteneri care nu au practicat-o față de ea în condițiile crizei energetice. Dar opoziția cea mai categorică a venit din partea Germaniei federale. Chemată, pe de o parte, să aducă o contribuție importantă la constituirea Fondului, pe de altă parte nefiind, în ceea ce o privește, candidată la ajutorul pentru dezvoltarea regională, R.F.G. a invocat amenințările care planează actualmente asupra prosperității ei — de penurie energetică, de creștere a șomajului — pentru a cere o revizuire totală a calculelor și evitarea oricărei risipe. Membrii delegației vest-germane nu s-au sfiit să sublinieze — chiar dacă nu în ședințele conferinței, ci în discuțiile de culoar — că nu există nici un motiv ca R.F.G. să finanțeze dezvoltarea regiunilor britanice rămase în urmă, în timp ce capitalurile britanice investesc masiv în Franța, în Belgia etc. Pentru Londra, problema nu este însă numai de ordin economic: este vorba, poate în primul rînd, de obținerea unui argument politic, utilizabil în actualul climat intern de tensiune și în fața unei opinii publice care nu a „digerat" încă adeziunea Marii Britanii la Piața comună.

În această controversă, Franța a adoptat o atitudine oarecum neutră. Ceea ce are și motivări economice: în problema Fondului, fără a fi solicitatoare, numai în baza mecanismelor proiectatei politici regionale a C.E.E., Franța ar primi, pentru accelerarea modernizării regiunilor rămase în urmă în vestul și în centrul țării, un ajutor care ar recupera în bună măsură contribuția ei. Și motivări politice: dorința de a face un gest amical la adresa guvernului Heath. Franța deci. Belgia și Luxemburgul de asemenea, au acceptat, cerînd unele mici modificări, propunerile Comisiei. În același sens s-a pronunțat și Danemarca.

Dar părții daneze îi revenea în decembrie răspunderea președinției. Ca atare, primul ministru danez a oferit o formulă de compromis: Fondul să fie înzestrat provizoriu cu 800 de milioane de U.C., dintre care 400 de milioane pentru 1974, iar în 1975 să se fixeze cuantumul Fondului pînă la sfîrșitul perioadei de trei ani. Reprezentantul R.F.G., secretarul de stat Hans Apel de la Ministerul de externe, nu a respins această variantă. După părerea observatorilor, italienii și irlandezii ar fi acceptat poate un asemenea compromis. Partea engleză însă, sub presiunea preocupărilor pe care i le inspiră politica internă, l-a refuzat categoric. În aceste condiții, cei nouă au amînat continuarea dezbaterii. Pentru 7 ianuarie, precizîndu-se că la această dată nu se vor despărți fără a fi pus la punct o soluție.

La 7 ianuarie însă, reuniunea nu a avut loc. Walter Scheel, președinte pentru 1974 al Consiliului ministerial al C.E.E., a cerut ca problema politicii regionale să fie reluată în discuție o săptămînă mai tîrziu, în zilele de 14 și 15, cînd, oricum, pe agenda miniștrilor de externe era înscrisă o sesiune ordinară. Pentru ca, în timpul astfel cîștigat, să se poată continua tentativele de a atenua diferendul dintre Londra și Bonn...

Tot ce s-a obținut — în cursul acestui răgaz sau în cursul sesiunii, nu se știe prea bine — a fost declarația lui sir Alec că nu va condiționa discutarea problemelor energiei de satisfacerea exigențelor britanice în materie regională. Dar cu privire la destinul Fondului proiectat, sesiunea tot nu pare să fi ajuns la o hotărîre definitivă.

Florica Șelmaru

De ce s-a mutat G. R. U. N. C. pe teritoriul național?

În urma știrii apărute în presă, mai mulți cititori ne-au adresat întrebări în legătură cu semnificațiile transferării ministerelor Guvernului Regal de Uniune Națională al Cambodgiei (G.R.U.N.C.) pe teritoriul național.

Considerăm necesar a preciza că, și pînă acum, G.R.U.N.C. avea în interiorul țării, respectiv în zonele eliberate, cîțiva dintre miniștrii și miniștrii săi adjuncți. Într-o scrisoare adresată, în august 1970, șefilor de stat și guvern ai țărilor nealiniate, prințul Norodom Sianuk sublinia : „...trei miniștri (principalii), membri ai guvernului meu se găsesc în Cambodgia și își au cartierul general într-una din zonele eliberate. Este vorba de ministrul apărării naționale, ministrul de interne și cel al informațiilor" (Khieu Samphân, Hou Yuon și Hu Nim — n.n.). Ceilalți membri ai G.R.U.N.C. și ministerele sale se aflau în diferite alte state : R.P. Chineză, Franța, U.R.S.S., Iugoslavia, Senegal.

Repartizarea membrilor săi în interiorul și exteriorul țării i-a fost dictată Guvernului Regal de Uniune Națională de condițiile speciale în care a fost constituit, puțin timp după lovitura de stat din 18 martie 1970 a grupării trădătoare Lon Nol — Sirik Matak. Aflat, în momentul loviturii, împreună cu alți membri ai guvernului legal, în străinătate, prințul Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian, lansa, la 23 martie 1970, cunoscutul apel în 5 puncte în care, chemînd poporul khmer la luptă, anunța formarea unui Front Unit Național al Cambodgiei. F.U.N.C. era destinat să realizeze o vastă uniune națională în lupta contra clicii trădătoare, pentru apărarea independenței naționale, a păcii, neutralității, integrității teritoriale a țării, pentru edificarea unei Cambodgii libere și prospere, conform aspirațiilor poporului său. Cuprinsă în programul de luptă exprimat de apelul prințului Norodom Sianuk, crearea Guvernului Regal de Uniune Națională avea loc la 5 mai 1970.

De-a lungul acestor aproape patru ani de luptă și sacrificii, între conducerea rezistenței din interior și reprezentanții din afara granițelor țării au existat în permanență legături strînse, deciziile privind lupta de eliberare, la toate nivelele ei, fiind în esență — așa cum a reieșit de nenumărate ori din documentele G.R.U.N.C. — emanații ale eforturilor comune de restabilire a păcii, democrației și neutralității cambodgiene. În 1972, cu prilejul celei de a doua aniversări a creării F.U.N.C. și a forțelor armate populare de eliberare națională ale Cambodgiei, premierul Penn Nouth remarca „unitatea atît între părțile din interior și din exterior ale F.U.N.C. cît și între membrii care îndeplinesc sarcini în partea din interior și cei din partea din exterior. Avem cu toții în minte — a spus premierul cambodgian — lozinca revoluționară : să menținem independența și să ne bizuim pe propriile noastre eforturi, să fim stăpîni în țara noastră și să păstrăm în mîinile noastre destinele ei, să depășim toate greutățile și dificultățile și să persistăm în lupta prelungită pentru a obține victoria. Nimeni nu ne poate face să ne abatem de la această linie justă a Frontului Unit și nici un fel de planuri sau tertipuri nu pot dezintegra sau periclita unitatea fermă a F.U.N.C.". La rîndul său, Ieng Sary, trimis special al părții din interior a F.U.N.C. și G.R.U.N.C., consemna într-un interviu acordat publicației „Vietnam Courier" : „Toți liderii ramurii interne a F.U.N.C. și G.R.U.N.C. sînt vechi militanți și revoluționari... În strînsă legătură cu masele, ei au reușit să aibă o conducere colectivă, în concordanță cu linia politică arătată de F.U.N.C., care îl are pe Samdech Norodom Sianuk ca șef de stat și președinte și pe Samdech Penn Nouth, ca președinte al Biroului său Politic".

În mod concret, transferul majorității competențelor guvernamentale efectuîndu-se în direcția responsabililor rezistenței interne, se poate considera că G.R.U.N.C. a fost, în realitate, stabilit întotdeauna în Cambodgia, unde programul său politic a fost fidel îndeplinit. Acum, însă, toate ministerele — cu excepția Ministerului afacerilor externe — au revenit pe teritoriul național, prerogativele lor fiind preluate de personalități din interior. Membrii G.R.U.N.C. din exterior au primit funcții de ordin diplomatic.

Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al F.U.N.C., Ministerul afacerilor externe și ministrul de externe Sarin Chhak vor rămîne în exterior. Dintre personalitățile politice reprezentative, Ieng Sary, trimis special al părții din interior a F.U.N.C. și G.R.U.N.C., care, în urmă cu doi ani, a sosit la Pekin, iar în primăvara acestui an l-a însoțit pe prințul Norodom Sianuk în călătoria din zonele eliberate, s-a reîntors în țară. După „îndeplinirea cu succes a misiunii sale în străinătate" — a arătat Sarin Chhak, la recepția oferită cu prilejul plecării spre patrie — lui Ieng Sary îi revine o sarcină mai urgentă și anume lupta în prima linie a frontului.

Rugămintea poporului cambodgian a fost ca prințul Norodom Sianuk, șeful statului și președintele F.U.N.C., să-și desfășoare în continuare activitatea în exterior, aducînd, prin puternicul său prestigiu, luptei de eliberare un aport esențial pe plan internațional. Premierul Penn Nouth va rămîne în străinătate, iar în țară Khieu Samphân va asigura, ca și pînă acum, funcția de vicepremier și ministru al apărării.

Decizia de transferare a cvasitotalității Guvernului Regal de Uniune Națională pe teritoriul național are două explicații și, în același timp, importante semnificații.

Pe de-o parte, ea este rezultatul firesc așteptat al puternicei consolidări pe plan intern și extern, a pozițiilor forțelor patriotice. În comunicatul care anunța oficial transferul se subliniază că în zona eliberată, care reprezintă, acum, peste 90 la sută din teritoriul țării, puterea populară, instaurată la toate nivelele administrative, controlează peste 5,5 din cele 7 milioane locuitori cambodgieni și că, pe plan internațional, G.R.U.N.C. a fost recunoscut de jure de peste 50 de state suverane. La O.N.U. 69 de țări din Europa, Asia, Africa și America Latină și-au ridicat glasul în sprijinul cauzei drepte apărate de G.R.U.N.C.

Pe de altă parte — arată comunicatul — „lupta eroică dusă de poporul cambodgian și forțele sale populare armate de eliberare națională sub steagul F.U.N.C. în frunte cu șeful statului, Norodom Sianuk ca președinte, și sub conducerea G.R.U.N.C. a ajuns în faza sa finală care va duce, ineluctabil și ireversibil, la victoria totală".

Liana Enescu

Sub președinția șefului statului, prima ședință a G.R.U.N.C. pe teritoriul național, în pădurea Angkor

R. P. BULGARIA

Ritmurile înalte ale cincinalului

Corespondență din Sofia de la Constantin Amariței

Zi de sărbătoare, alegerile din 13 ianuarie pentru consiliile populare au însemnat, în același timp, în viața poporului bulgar o zi de bilanț al muncii depuse pentru ridicarea țării pe o nouă treaptă de dezvoltare și progres economico-social.

În tabloul general al dezvoltării economico-sociale a R.P. Bulgaria, anul 1973 a înscris noi cuceriri pe drumul trasat de programul Congresului al X-lea al P.C.B. pentru construirea societății socialiste dezvoltate. Ritmurile înregistrate în creșterea economică — după date preliminare, 8,7 la sută la venitul național, 10,7 la sută la producția globală industrială, față de 1972 — sînt cele mai înalte ritmuri din actualul cincinal (1971—1975). Dar și mai clar sînt puse în evidență succesele economiei bulgare înregistrate în anul care a trecut, noile ei dimensiuni, de ritmul înalt în care a crescut volumul schimburilor externe de mărfuri, care în comparație cu 1972, a sporit, anul trecut, cu 15 la sută. Este dovada că o parte tot mai mare din venitul național se realizează, astăzi, prin comerțul exterior, că el capătă, de la un an la altul, o tot mai mare însemnătate.

Existența în economia bulgară a unor mari și puternice unități economice, în aproape toate ramurile economiei, rezultat direct al unei susținute politici de investiții, organizarea lor pe principiile moderne ale concentrării și specializării producției au asigurat exportului bulgar fondul de marfă necesar extinderii relațiilor economice și comerciale cu celelalte țări socialiste și cu multe alte țări ale lumii.

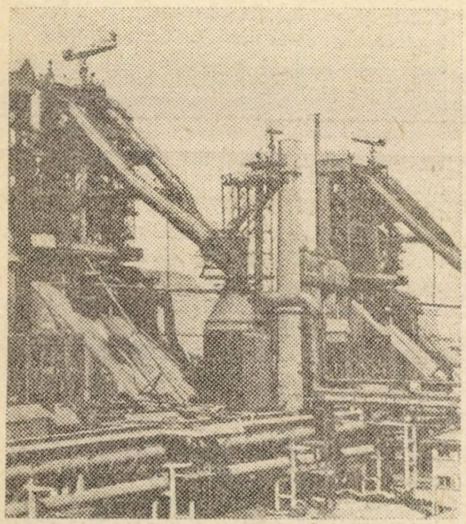

R.P. Bulgaria. Vedere de la Combinatul metalurgic Kremikovți

Numai în 1973, au intrat în funcțiune importante capacități de producție la combinatul chimic de la Svistov, la uzina de sodă calcinată și combinatul de îngrășăminte minerale complexe din valea Devnia, la termocentrala Bobov Dol și cascadele hidroenergetice „Belmeken-sestrimo" și „Vicea", ca și multe alte întreprinderi și secții noi în industria constructoare de mașini.

Activitatea lor productivă a asigurat în 1973 exportului bulgar circa 32 000 electrocare, 7 500 motocare, 70 000 electropalane, cifrele reprezentînd 95 la sută din întreaga producție a acestor mașini. Orientările date de politica economică a P.C.B. în dezvoltarea economiei țării au permis Bulgariei să devină, într-un timp scurt, exportator nu numai de țigări — unde deține și acum, unul din primele locuri în lume — și de parfum de trandafiri, de produse animaliere și legumicole, dar și de articole electrotehnice și de tehnică de calcul și comunicații. În anul 1973, pe piața internațională, economia bulgară a exportat 55 000 de mașini de scris, circa 30 000 de calculatoare electronice, peste 350 000 de electromotoare, peste 850 000 de acumulatoare de mașini, circa 350 000 aparate telefonice, aproape 20 000 radiotelefoane, peste 3 milioane relee de telefon, peste 1 milion manometre și multe alte produse de înaltă tehnicitate.

Sînt pe deplin justificate, de aceea, optimismul și entuziasmul cu care poporul bulgar a pornit, încă din primele zile ale noului an, la îndeplinirea marilor sarcini pe care cel de al patrulea an al cincinalului le-a pus în fața sa: o creștere de 10 la sută a venitului național, de 11 la sută a producției industriale, de 9,5 la sută a productivității muncii. În 1974, producția industrială va fi de 24 ori mai mare decît cea realizată în 1948, peste 52 la sută din întregul venit național fiind creat în industrie, în condițiile în care structura ei este complet alta față de cea dinaintea revoluției socialiste. Atunci, principalele ramuri ale industriei erau industria ușoară și alimentară, care produceau peste 73 la sută din întreaga producție industrială a țării, iar construcția de mașini reprezenta doar 2,4 la sută din această producție. În 1974, construcția de mașini va produce circa 23 la sută din producția globală industrială, în timp ce producția de energie electrică va depăși de 48 ori pe cea din 1948.

Cu aceleași ritmuri înalte se vor dezvolta metalurgia, industria chimică, precum și industriile producătoare de bunuri de consum. Producția agricolă va crește cu 5 la sută față de realizările obținute în 1973, pe ogoarele Bulgariei urmînd a lucra noi mașini și utilaje livrate de propria industrie constructoare de mașini: 17 500 tractoare, în echivalent de 15 C.P., 1 000 de combine pentru cereale, 26 de avioane și elicoptere agricole ș.a. De asemenea, industria chimică bulgară are sarcina să asigure agriculturii alte 900 000 tone de îngrășăminte chimice în substanță activă, cu circa 260 — 300 000 tone mai mult ca în 1973, ceea ce va însemna cîte 190 kilograme îngrășăminte pe hectar față de numai 120 kg în 1973.

Veniturile reale ale populației, indicator caracteristic al creșterii nivelului de trai, vor crește și ele cu 5 la sută, reprezentînd de 3,5 ori mai mult decît cele înregistrate în 1952. Totodată, vor crește fondurile de consum, valoarea lor globală planificată pentru 1974 întrecînd de 10 ori pe cea din anul 1952.

Realizarea obiectivelor propuse solicită mobilizarea tuturor forțelor și energiei, a întregii priceperi de a gospodări cu chibzuință materiile prime, materialele, combustibilii și energia. De aceea, anul 1974, care a debutat sub semnul întrecerii lansate de muncitorii din județul Plovdiv pentru reducerea la maximum a tuturor cheltuielilor materiale de producție, a fost declarat ca „an al muncii încordate pentru îndeplinirea celui de al șaselea cincinal". În chemarea C.C. al P.C.B., Consiliului de Miniștri și Consiliului central al Uniunii sindicatelor bulgare se exprimă convingerea că „toate detașamentele clasei muncitoare, țăranilor cooperatori, intelectualității, întregul popor se vor ocupa de îndeplinirea marilor sarcini de răspundere trasate prin planul de dezvoltare social-economică a țării și vor desfășura cu forțe noi întrecerea socialistă în cinstea Conferinței naționale a partidului și a celei de a 30-a aniversări a revoluției socialiste, pentru atingerea cifrelor maxime ale celui de al șaselea cincinal și transpunerea în viață a hotărîrilor istorice ale Congresului al X-lea al partidului".

R. P. CHINEZĂ

„Cît mai multe produse, cît mai puține cheltuieli"

Corespondență din Pekin de la Ilie Tecuță

„Anul 1974 are o importanță fundamentală pentru îndeplinirea celui de al patrulea plan cincinal (1971—1975). Acest moment favorabil trebuie folosit din plin pentru a construi socialismul conform principiilor depunerii tuturor eforturilor, înaintării permanente, cantității, rapidității, calității și economiei. Trebuie să respectăm cu consecvență principiul construirii țării în deplină independență, bizuindu-ne pe propriile noastre forțe, muncind cu înverșunare și îmbinînd entuziasmul cu practicarea unei stricte economii. Există încă rezerve considerabile pentru o sporire sensibilă a producției industriale și agricole. Vom reuși cu certitudine să asigurăm o dezvoltare tot mai accentuată a economiei naționale, continuînd revoluția socialistă, accelerarea producției, sprijinirea pe mase și valorificarea deplină a tuturor factorilor pozitivi din rîndul acestora. Trebuie să ne pregătim să salu-

şi priorităţi economice

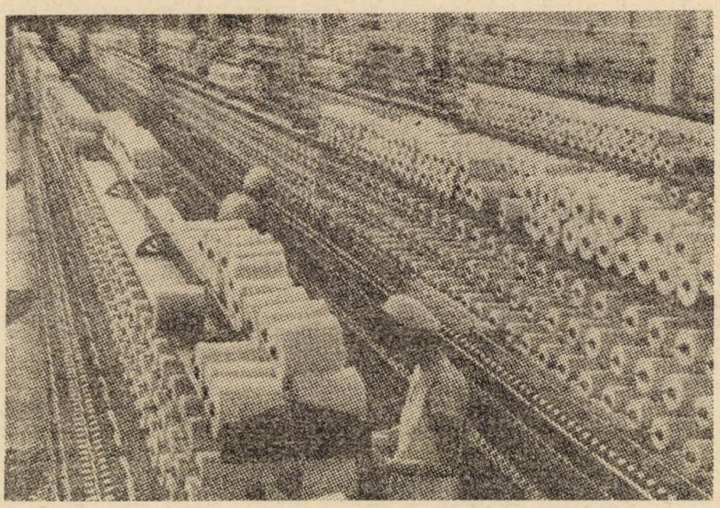

R.P. Chineză, provincia Anhuei. O imagine elocventă a industriei textile : noua uzină din Wuhu

tăm deschiderea lucrărilor celei de a patra Adunări a Reprezentanţilor Populari din întreaga Chină cu succese remarcabile în activitatea noastră".

Iată cum sintetiza, în cîteva cuvinte, mesajul de Anul Nou preocupările majore ale Chinei pentru anul 1974, în lumina hotărîrilor adoptate de cel de al X-lea Congres al P.C. Chinez de anul trecut, în vederea îndeplinirii şi depăşirii prevederilor planului de dezvoltare economică pe anul care a început.

Dintre factorii esenţiali pentru accelerarea dezvoltării social-economice prevăzute pentru anul început, de o atenţie deosebită se bucură, din partea conducerii de partid şi de stat, a tuturor oamenilor muncii, preocupările neobosite, permanente pentru practicarea unei stricte economii în toate domeniile — principiu devenit o tradiţie în administrarea oricărei întreprinderi din China.

Muncitoarele de la o uzină textilă din Hupei realizează ţesături de bumbac din deşeuri, un ajustor veteran din China de nord-est lucrează de douăzeci de ani cu acelaşi strung care, datorită îngrijirilor lui, funcţionează şi azi perfect, muncitorii de la o uzină de ciment au recuperat patruzeci de milioane de saci de ambalaj. Asemenea fapte sînt, zi de zi, consemnate în paginile presei chineze. Obiectivul transformării ţării într-un stat tot mai puternic şi prosper presupune continuarea şi în 1974 a depunerii unor mari eforturi, acordarea în permanenţă a unei atenţii deosebite spiritului de economie şi chibzuinţă, înlăturării risipei şi cheltuielilor inutile — principiu care se înrădăcinează din ce în ce mai profund în conştiinţa maselor largi de oameni ai muncii. Aşadar, practicarea unei economii stricte în toate domeniile vieţii sociale nu este o măsură provizorie, ci un principiu de bază care, în China, este la fel de valabil azi, cum va fi şi mîine, atunci cînd economia se va afla pe o treaptă superioară de dezvoltare. Într-un articol publicat, nu de mult, în ziarul „Jenminjibao", muncitorii din Şanhai ridicau această problemă în toată simplitatea ei : creşterea continuă a ritmului edificării socialiste în China presupune fonduri din ce în ce mai mari. De unde vor fi procurate acestea ? Singura metodă posibilă de industrializare a Chinei, ţară socialistă în curs de dezvoltare — afirmau muncitorii — este aceea de „a realiza economii pentru industrie, cu alte cuvinte, acumularea socialistă". Astfel, economiile care, realizate de fiecare întreprindere pot părea nesemnificative, într-o ţară la dimensiunile Chinei ajung, socotite împreună, la cifre considerabile.

Poporul chinez a înfăptuit, în anii de după eliberare, numeroase lucrări de infrastructură de mare anvergură. Echipamentele tehnice şi capacităţile de producţie ale industriei au crescut enorm. Construirea de noi uzine pe întregul teritoriu a înlăturat situaţia în care întreprinderile industriale se aflau concentrate doar în anumite zone, contribuind, astfel, la realizarea unei repartiţii geografice raţionale. Industriile siderurgică, extractivă, construcţiile mecanice şi alte ramuri de bază se consolidează continuu, în timp ce noile ramuri „de vîrf" produc cantităţi sporite de autovehicule, avioane, calculatoare electronice, fibre sintetice şi materiale plastice etc. Accelerarea şi finalizarea cît mai rapidă a investiţiilor, care vor continua anul acesta într-un ritm sporit, vor fi însoţite de preocuparea şi strădania pentru valorificarea intensivă a capacităţilor existente, de raţionalizarea şi planificarea îmbunătăţite a proceselor de producţie, de descoperirea unor noi surse de materii prime, de explorarea continuă a imensului potenţial al inovaţiilor tehnice, reformării şi modernizării tehnologiilor, concepţiei de proiectare şi transformare a echipamentelor, în funcţie de situaţia concretă.

Nu au trecut decît puţine săptămîni de la începutul anului 1974, dar încă din primele zile ale acestuia, deviza de „a face cît mai multe lucruri cu cît mai puţine cheltuieli" a dat, pentru masele largi de oameni ai muncii, semnalul unei noi bătălii în vederea înfăptuirii sarcinilor trasate de cel de al X-lea Congres al partidului, îndeplinirii şi depăşirii planului de dezvoltare economică a ţării pe anul 1974.

REFLECTOR

Protest

Ministerul de Externe al R. P. Polone a informat agenţia P.A.P. că, la 8 ianuarie, a fost arestat, în Berlinul occidental, un diplomat polonez, locţiitorul ataşatului maritim de pe lîngă Ambasada R. P. Polone din R. D. Germană. Diplomatul a fost reţinut pe stradă de un grup de persoane civile, printre care se afla şi un poliţist vest-berlinez. Acesta i-a pus cătuşe diplomatului polonez, care a fost dus, după aceea, la sediul central al poliţiei Berlinului occidental.

La intervenţia şefului misiunii militare poloneze din Berlinul occidental, poliţia a încercat să justifice arestarea printr-un ordin emis de Serviciul special britanic. În timpul întîlnirii cu reprezentanţii misiunii militare a R. P. Polone, diplomatul polonez a arătat că persoanele care l-au arestat au încercat să-l atragă la desfăşurarea de activităţi de spionaj împotriva Poloniei.

Arestarea şi privarea la libertate a diplomaului polonez constituie o acţiune fără precedent, ilegală şi provocatoare, împotriva căreia autorităţile poloneze au protestat vehement pe lîngă autorităţile britanice şi Senatul vest-berlinez, cerînd eliberarea imediată a reprezentantului polonez. Este vorba, în cazul respectiv, despre o încălcare grosolană a statutului Berlinului occidental, garantat prin acordul cvadripartit, care asigură libertatea deplină diplomaţilor acreditaţi în capitala R. D. Germane de a călători în Berlinul occidental şi înapoi.

Autorităţile R. P. Polone vor urmări cu consecvenţă orice aspecte ale acestei probleme şi vor trage concluziile care decurg din aceasta.

(După **agenţia P.A.P.**)

N.R. *O telegramă ulterioară anunţă punerea în libertate a diplomatului polonez la intervenţia reprezentanţilor celor trei puteri occidentale.*

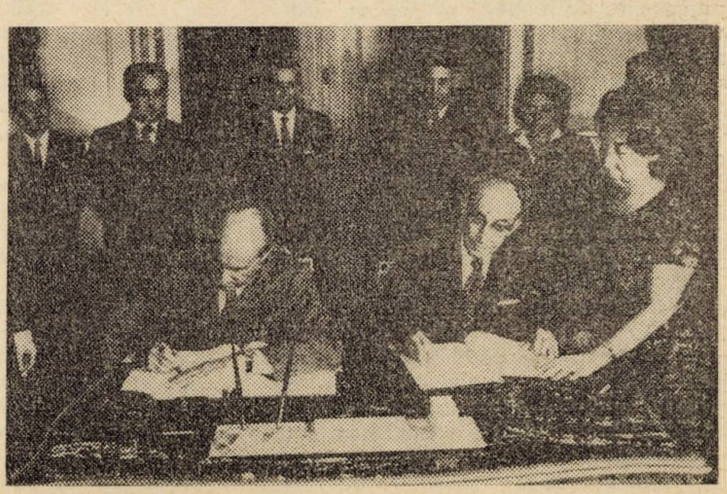

Havana. Cuba şi Elveţia au decis să extindă acordul comercial dintre cele două ţări. În imagine — dr. Raul Roa Garcia, ministrul de externe cubanez, şi Silvio Masnata, ambasadorul Elveţiei la Havana, semnează noul protocol

Petrolul și monedele occidentale

Pieţele occidentale cunosc, actualmente, evoluţii monetare neîntîlnite în cursul ultimilor ani. Unele din acestea sînt contrare tendinţelor manifestate de mai mult timp şi care păreau a constitui caracteristica deplasărilor de pe scena economico-monetară apuseană : dolarul american, care marcase o îndelungată şi progresivă deteriorare în anii trecuţi, consfinţită prin devalorizarea sa în două rînduri, înregistrează, în prezent, o redresare relativ bruscă, o accentuată creştere ; dimpotrivă, monedele „forte" ale perioadei din urmă, ce se arătau a fi într-o neîntreruptă şi irezistibilă ascensiune — în primul rînd marca vest-germană şi yenul japonez — au trecut acum în defensivă, cursul lor scăzînd sensibil pe pieţele de schimb. Alte tendinţe monetare actuale par de-a dreptul bizare : consolidarea poziţiilor dolarului şi urcarea vertiginoasă a cursului acestuia, de pildă, nu sînt însoţite nicidecum de o reducere, ci de o anumită majorare a preţului aurului. Logică şi normală ar fi, însă, o evoluţie divergentă a preţurilor aurului şi dolarului. De altfel, o întreagă perioadă a confirmat acest lucru, deteriorării dolarului corespunzîndu-i o ascensiune a aurului şi, respectiv, unei redresări temporare a monedei americane urmîndu-i o stabilizare tot temporară a preţului metalului galben.

De la numai 80—90 dolari uncia în urmă cu cîteva luni, actualmente aurul a ajuns a fi negociat din nou la nivelurile record din primăvara anului trecut (130 dolari uncia), perioadă în care dolarul era în plină pierdere de viteză. Concomitent, moneda americană — în raport cu alte valute occidentale — se situează, în momentul de faţă, la cote ridicate (cu 10—20 la sută superioare celor din primăvara anului trecut). În condiţiile fluctuării generalizate a monedelor, marca vest-germană, yenul japonez, francul francez, lira sterlină, francul elveţian şi alte valute înregistrează devalorizări „de facto" faţă de dolar.

Numeroase bănci centrale s-au văzut chiar nevoite să abdice parţial de la principiul fluctuaţiei valutare, intervenind pe piaţă pentru a susţine cursul propriilor monede. Zeci de miliarde de dolari au fost vîndute din tezaure şi cantităţi corespunzătoare de monedă proprie au fost achiziţionate pentru a tempera presiunile rezultînd din cererea crescîndă de dolari şi din oferta excesivă a diverse monede naţionale. Intervenţia pe piaţă a Bundesbank-ului nu a putut opri, însă, declinul mărcii vest-germane. Cursul a scăzut de la 2,28 mărci pentru un dolar (cel mai ridicat nivel din 1973) la peste 2,90 mărci pentru un dolar. Nicicînd, altădată, cu o liră sterlină nu s-a obţinut o cantitate mai mică de dolari ca în prezent. Mai puţin de 4 franci francezi erau suficienţi, în vara trecută, pentru a „cumpăra" un dolar ; acum, sînt necesari 5,20 franci. Deteriorarea continuă a yenului a obligat autorităţile japoneze să modifice plafoanele de intervenţie ale băncii centrale în cadrul politicii de fluctuare „controlată" a monedei nipone. Pragul minim de intervenţie era stabilit la 280 yeni pentru un dolar. După încercări repetate, în ultima lună, de a menţine cursul yenului sub această limită — care au solicitat vînzări masive de dolari pe piaţă cu preţul diminuării simţitoare a rezervelor valutare — Banca Japoniei a încetat intervenţia pe piaţă la acest plafon, fixînd un altul, situat la 300 yeni pentru un dolar, ceea ce înseamnă, implicit, o devalorizare „de facto" a valutei nipone cu aproape 7 la sută faţă de moneda americană.

Ce a putut determina, însă, aceste adevărate răsturnări de situaţii ? Presa occidentală tinde, în general, să pună totul pe seama „crizei petrolului". Aceasta constituie, desigur, una din principalele cauze, dar nu singura şi nici prima în ordine cronologică. Încă din septembrie, deci înainte de declanşarea crizei petrolului, cunoscutul economist american John Kenneth Galbraith prevedea o importantă şi iminentă redresare a dolarului, atribuind-o mai multor factori. Cel mai însemnat dintre aceştia era considerat a fi reprezentat de situaţia de subevaluare a dolarului, în raport cu alte valute occidentale, decurgînd din devalorizările competitive (în proporţie de aproape 20 la sută) ale monedei americane. Devalorizarea şi apoi subevaluarea comparativă a dolarului — „scumpind" importurile şi „ieftinind" exporturile — aveau să sporească forţa concurenţială a produselor americane pe pieţele mondiale şi, deci, să ducă, mai devreme sau mai tîrziu, la îmbunătăţirea balanţelor, comercială şi de plăţi, americane.

De natură a acţiona în aceeaşi direcţie era apreciată şi tendinţa de creştere puternică a preţurilor la materii prime şi produse agricole, observată încă de la sfîrşitul anului 1972. Această tendinţă, spunea Galbraith, plasează S.U.A. pe o poziţie favorabilă în comparaţie cu alte ţări occidentale dezvoltate, „accentuînd funcţia surprinzătoare a Statelor Unite, devenite furnizoare de produse de bază ale lumii industriale. Judecînd după toate dovezile vizibile, japonezii şi vest-germanii sînt mai buni decît noi în fabricarea de automobile, nave, tranzistoare, televizoare, aparate fotografice altele decît Polaroid, textile şi tot felul de alte produse finite. Dar cînd este vorba despre grîu, porumb, bumbac, hrană pentru animale, soia, ulei de soia, lemn sau cărbune, noi, americanii, nu avem rivali. În această epocă bizară, este avantajos să fii tăietorul de lemne şi sacagiul ţărilor industriale". Într-adevăr, oricît ar putea părea de paradoxal, exporturile americane către celelalte state capitaliste dezvoltate sînt alcătuite într-o proporţie ridicată din asemenea produse. Ca atare, sporirea preţurilor mondiale la aceste mărfuri avea să se răsfrîngă pozitiv asupra situaţiei balanţei de plăţi americane, cu efectele corespunzătoare asupra poziţiei dolarului.

În sfîrşit, nota economistul american, „balanţa comercială a S.U.A. redevenind activă, comportamentul posesorilor străini de dolari se va schimba. Ei nu vor mai fi determinaţi, datorită neliniştii sau dorinţei de cîştig, să-şi convertească dolarii în mărci sau franci. Se va crea, probabil, chiar un flux substanţial de capitaluri spre piaţa americană (cu incidenţe favorabile asupra balanţei de plăţi). Cu alte cuvinte, rezervele vest-europene de dolari ar deveni un izvor de forţă pentru moneda americană, în loc să fie o ameninţare pentru aceasta".

Evoluţiile prevăzute de Galbraith s-au dovedit reale. Situaţia balanţei comerciale americane s-a îmbunătăţit treptat : la sfîrşitul anului trecut, un sold excedentar a luat locul deficitului de 6 miliarde dolari din 1972. Poziţiile dolarului s-au întărit continuu pe pieţele de schimb. Balanţa de plăţi americană cunoaşte o sensibilă ameliorare. Economistul francez Jacques Rueff — inspirator şi susţinător al concepţiilor gaulliste punînd în cauză privilegiile dolarului — se simte acum obligat să atragă atenţia asupra redresării monedei americane, apariţiei unui important flux de capitaluri spre Statele Unite, anunţînd chiar intensificarea acestui flux în viitor.

Toate aceste tendinţe au fost accelerate şi accentuate de consecinţele practice şi „de atmosferă" ale crizei petrolului, care au fost resimţite într-un mod foarte diferit de diversele ţări occidentale. Pe plan real, aceste consecinţe nu sînt pe deplin clare şi precizate. „Anumite indicii — se arată într-un recent studiu al O.C.D.E. — relevă că reducerile aprovizionării cu petrol încep să-şi facă simţite efectele în mai multe ţări membre ale Organizaţiei de Colaborare şi Dezvoltare Economică. Elementele de informaţie sînt, însă, limitate şi, aşa cum este firesc pentru o perioadă de criză, evenimente izolate tind poate să ia proporţii excesive. În orice caz, este greu de a face o analiză serioasă şi obiectivă, dat fiind că situaţia evoluează necontenit şi că nu sînt disponibile încă informaţii complete sau sigure în ce priveşte starea actuală sau viitoare a livrărilor de ţiţei". Într-adevăr, nu este cunoscut, de pildă, cu exactitate, în cazul fiecărei ţări, cuantumul efectiv al diminuării aprovizionărilor cu petrol din Orientul Mijlociu, ca urmare a embargoului aplicat de ţările arabe asupra livrărilor de ţiţei către statele occidentale consumatoare. Nici ţările exportatoare, nici cele importatoare nu au dat pînă în prezent publicităţii asemenea informaţii. Unele surse neoficiale apreciază, pe baza unor constatări indirecte, că reducerile n-ar fi prea importante. Compania de asigurări „Lloyd's" — care ţine o evidenţă strictă a petrolierelor şi deplasărilor lor, marea majoritate a acestora fiind asigurate sau reasigurate de compania respectivă — pretinde chiar că, în ultima parte a anului trecut, din zona Golfului Persic ar fi plecat spre diferite destinaţii mai multe petroliere decît în perioada corespunzătoare a anului precedent.

În lipsa datelor oficiale, o estimaţie precisă este îngreuiată şi de faptul că procentul iniţial de scădere a producţiei de petrol a ţărilor arabe (25 la sută) a fost micşorat, după cîteva săptămîni, la numai 15

la sută. De asemenea, se ştie că embargoul a fost aplicat selectiv, unele ţări fiind exceptate, altele fiind supuse restricţiilor potrivit cotei procentuale generale de diminuare a producţiei, iar altele suportînd în principiu un embargo total. Ca atare, concluzii globale nu se justifică, fiind necesare analize separate pentru fiecare ţară. Trebuie ţinut cont, totodată, că transportul şi desfacerea petrolului se află încă, într-o importantă măsură, sub controlul companiilor petroliere, neputînd fi sigur că destinaţiile finale ale petrolului corespund întocmai celor iniţiale.

În orice caz, la trei luni de la declanşarea crizei petrolului, o constatare certă se poate face, aceea că, deşi supuse unui embargo petrolier parţial (în comparaţie cu cel total aplicat livrărilor către S.U.A.), ţările vest-europene şi Japonia s-au dovedit a fi mult mai puternic afectate decît Statele Unite. Dependenţa lor energetică de petrolul din Orientul Mijlociu este foarte ridicată, acesta reprezentînd 50—60 la sută din totalul consumului lor energetic. O reducere chiar şi de numai 10—15 la sută a livrărilor respective este de natură să frîneze serios mersul economiei. Măsurile restrictive adoptate pentru a face faţă eventualelor diminuări ale aprovizionării cu petrol au „rărit" pulsul activităţii industriale, iar previziunile vorbesc de o încetinire substanţială a ritmului creşterii economice. În plus, există perspectiva unui deficit important în balanţa de plăţi a acestor ţări, ca urmare a sporirii deosebit de puternice a preţului petrolului brut. Toate acestea s-au transferat pe plan monetar. Poziţia monedelor ţărilor respective a slăbit pe pieţele de schimb. Factorul psihologic a jucat un rol însemnat, o anumită neîncredere începînd a se manifesta în marca vest-germană, yenul japonez, lira sterlină, francul francez etc. Cursul acestora a scăzut.

În schimb, Statele Unite, deşi supuse teoretic unui embargo total al livrărilor de petrol arab, dar mult mai bine plasate din punctul de vedere al dependenţei petroliere externe, par să iasă întărite, comparativ, din actuala criză a petrolului, întrucît aceste livrări nu constituie decît 5—6 la sută din totalul consumului de petrol din S.U.A. şi doar aproximativ 3 la sută din consumul energetic global. Ca urmare, chiar şi un embargo efectiv şi prelungit ar afecta într-o proporţie relativ redusă economia americană. În S.U.A., de altfel, nici nu au fost introduse largi măsuri de raţionalizare a energiei, iar previziunile anunţă restrîngeri ale activităţii economice mult mai mici în comparaţie cu cele prognozate pentru alte ţări occidentale. Situarea S.U.A. pe o poziţie mai favorabilă în cadrul actualei crize petroliere, precum şi ameliorarea balanţei de plăţi americane au revitalizat dolarul şi au reiterat interesul pentru deţinerea acestuia.

Faptul că sporirea considerabilă a preţurilor mondiale la petrol nu pare să influenţeze în mod deosebit situaţia conturilor externe americane (în condiţiile în care doar o mică parte din necesarul energetic american este procurată din exterior) determină aprecieri în sensul că ascensiunea dolarului va continua, cu atît mai mult cu cît majorarea preţului petrolului este de natură să antreneze o urcare a preţurilor la alte materii prime şi produse de bază, care, după cum arătam, reprezintă o pondere însemnată în exporturile americane. Într-un asemenea context, poziţia S.U.A. în cadrul viitoarelor negocieri comerciale, monetare, economice şi politice cu partenerii occidentali se întăreşte, în timp ce capacitatea de manevră şi de replică a ţărilor vest-europene şi Japoniei slăbeşte. Totodată, creşterea preţurilor mondiale la petrol face rentabilă punerea în valoare a unor resurse energetice existente din abundenţă în S.U.A. — rezervele din Alaska, petrolul din platformele continentale submarine, imensele resurse de huilă, şisturile bituminoase, energia nucleară — a căror exploatare a fost fie abandonată, fie relativ stopată de lipsa lor de rentabilitate, în condiţiile posibilităţii de pînă acum a aprovizionării cu ţiţei ieftin din cîmpurile petroliere terestre din ţară sau din străinătate. Înainte de declanşarea crizei petroliere, se estima că exploatarea acestor resurse ar putea deveni rentabilă la un preţ al petrolului brut de 2—4 ori mai mare decît cel din momentul respectiv. În prezent — potrivit agenţiei Reuter — preţul petrolului brut este de peste 9 ori mai ridicat în comparaţie cu cel existent înaintea declanşării actualei crize.

Analizînd consecinţele creşterii preţului ţiţeiului, numeroase comentarii ale presei occidentale se ocupă de modul în care acestea sînt resimţite de marile companii petroliere. Aparenţele ar putea să indice că aceste companii sînt, în fond, cele mai afectate, ele fiind nevoite să achite sume sporite ţărilor producătoare, ca urmare a majorării aşa-numitului „preţ afişat" (ce foloseşte la calcularea redevenţelor şi impozitelor plătite ţărilor producătoare). Realitatea nu este tocmai aceasta. Cel puţin pînă la un anumit punct, ridicarea preţului petrolului pare a fi în avantajul societăţilor petroliere, atît timp cît acestea continuă să controleze transportul, prelucrarea şi desfacerea ţiţeiului pe pieţele occidentale. Unii comentatori de specialitate merg pînă acolo încît afirmă că, prin atitudinea şi acţiunile lor, companiile respective au grăbit şi impulsionat creşterea preţurilor. „Le Monde" opinează că societăţile petroliere „au pregătit criza petrolului de 2—3 ani". Importante cantităţi de petrol au fost stocate pentru a mări presiunea cererii asupra ofertei în vederea sporirii treptate a preţurilor. Încă din 1972, mai multe asemenea societăţi au agitat apariţia penuriei. Numeroase staţii de benzină au fost în mod deliberat închise. Pentru a dovedi caracterul real al penuriei, cîteva companii dintre cele mai importante au anunţat, cu pioşenie, că îşi încetează campania publicitară în presă, care făcea reclamă propriilor produse petroliere, argumentînd inutilitatea acesteia în noile condiţii. În acest timp, societăţile petroliere, pe cît posibil fără tam-tam, au început să-şi reorienteze şi să-şi diversifice activitatea, vizînd în special alte domenii energetice, îndeosebi cel nuclear şi al cărbunelui. În S.U.A., de pildă, marile companii petroliere şi-au extins deja controlul asupra unei treimi din rezervele de huilă şi asupra unei jumătăţi din rezervele de uraniu. Referindu-se la semnificaţia acestor reorientări, săptămînalul francez „Le Nouvel Observateur" apreciază că, în perspectiva mai îndepărtată a epuizării resurselor de petrol şi în faţa tendinţei vădite a ţărilor producătoare de a redobîndi controlul asupra propriilor resurse, companiile petroliere, văzîndu-se treptat înlăturate din funcţia de intermediar între aceste ţări şi statele consumatoare „îşi pregătesc din timp abandonarea petrolului". Obţinerea unei creşteri a preţului petrolului a devenit, astfel, un obiectiv central al noii lor strategii, singurul considerat în măsură să asigure rentabilizarea reorientării lor „nucleare" şi „carbonifere".

În prezent, cînd preţul petrolului brut a sporit, societăţile petroliere încearcă să compenseze plăţile suplimentare pe care trebuie să le facă ţărilor producătoare prin manevrarea preţurilor de livrare a ţiţeiului către propriile rafinării, cît şi prin continuarea politicii de stocaj, cu scopul de a transfera asupra produselor petroliere (adică asupra consumatorilor finali — industrii, populaţie) majorările de preţuri la achiziţionarea petrolului brut. „Societăţile petroliere — subliniază revista americană „Newsweek" — exacerbează situaţia actuală de criză, declară stocuri mult mai mici decît cele de care dispun în mod real şi îşi diminuează livrările pentru a determina urcarea în continuare a preţurilor".

Nota de plată generală pare să revină, în primul rînd, consumatorilor din marile ţări importatoare — statele vest-eu-

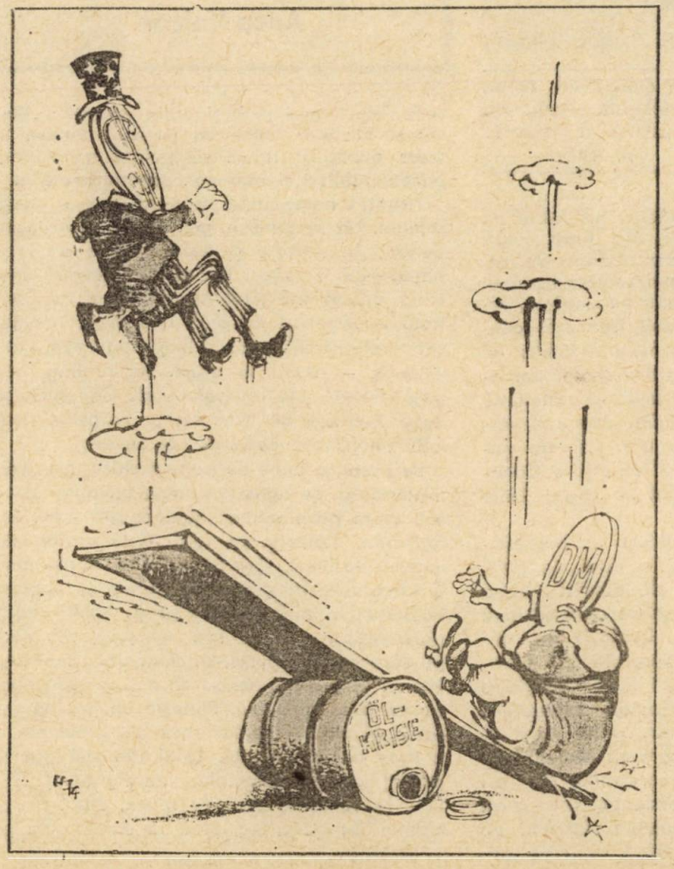

(Din „Der Spiegel")

ropene și Japonia — dar, într-o mai mică măsură, și consumatorilor din S.U.A. și alte țări, printre care numeroase state în curs de dezvoltare importatoare de petrol. Experții O.C.D.E. au calculat că numai creșterile de 70 la sută ale prețului petrolului din octombrie anul trecut ar mări, în 1974, cheltuielile țărilor occidentale pentru achiziționarea petrolului cu 15 miliarde dolari, ceea ce ar transforma actualele excedente comerciale ale acestor țări în importante deficite. Între timp, însă, prețul petrolului și-a continuat cursul vertiginos ascendent pînă la punctul în care, la nivelul său actual, nota de plată suplimentară ar putea ajunge la aproape 70 miliarde dolari — sumă atît de mare încît se consideră că principalii importatori (Japonia și statele vest-europene), care ar urma să suporte cea mai mare parte din această suplimentare, se vor vedea obligați să-și limiteze achizițiile petroliere din motive financiare, chiar dacă embargoul asupra livrărilor va fi ridicat complet. În aceste condiții, țările vest-europene și Japonia se arată interesate în angajarea unui dialog direct cu țările producătoare în scopul negocierii unei „înghețări" a prețurilor pe termen lung (O.P.E.C. a hotărît, deocamdată, o înghețare „de așteptare" a prețurilor pînă la 1 aprilie). În vederea ajungerii în final la un asemenea dialog, se pare că țările respective au răspuns, în general, favorabil propunerii S.U.A. lansate de președintele Nixon de a participa, la 11 februarie, în capitala americană, la o reuniune a principalelor state consumatoare, atrăgînd atenția asupra faptului că apreciază această reuniune nu ca o încercare de a se forma un front comun în fața țărilor producătoare ci, de fapt, ca o etapă prealabilă a viitoarelor negocieri directe cu acestea (ce ar urma să se desfășoare după trei luni).

În planul economiei occidentale, actualele tendințe de pe piața petrolului vor antrena, potrivit majorității previziunilor, o răcire a conjuncturii. În timp ce efectele reducerii aprovizionării cu petrol — impusă de embargo sau, și mai sigur, de considerente financiare — se vor concretiza într-o încetinire a creșterii economice, adîncind cursul recesiv generat de politica restrictivă urmărind combaterea inflației, sporirea prețurilor la petrol va alimenta tocmai climatul inflaționist (se estimează că actualele majorări se vor reflecta într-o creștere de 2—3 la sută a nivelului general al prețurilor), autoritățile occidentale fiind, astfel, împinse și mai mult în dilema de a lupta, în același timp, cu recesiunea și cu puternice presiuni inflaționiste. Se anunță o accentuare a inflației și, concomitent, a șomajului, cu efectele lor negative asupra situației oamenilor muncii. Chiar și experții O.C.D.E., care, după cum menționam, se arată deosebit de prudenți în ce privește previziunile, consideră, totuși, necesar să atragă atenția că, „dacă nu va cunoaște o soluționare rapidă, criza energetică va reduce ritmul de creștere al țărilor membre ale organizației sub nivelul normal și ar putea chiar să atragă după sine o dare înapoi a producției și a folosirii mîinii de lucru în multe țări".

Pe piețele monetare incertitudinile persistă. Unii continuă să prefere tuturor monedelor, chiar și dolarului în ascensiune, aurul. Și, astfel, în ciuda „revenirii" monedei americane, prețul aurului se menține la cote înalte.

Ilie Șerbănescu

Ciudad de Panama ; clădiri moderne în lumina crudă a soarelui tropical...

Intrare interzisă în zona Canalului. După îndelungi discuții, s-a încheiat recent un acord de principii între S.U.A. și Panama privind viitorul Canalului

REPORTAJ PE GLOB

PANAMA

Anca Voican

Cînd a recunoscut că făcuse un lucru nu prea lăudabil și, probabil, nici prea curat, Philippe Bunau Varilla era cuprins de remușcări tradive, care nu mai servesc nimănui și la nimic. Fusese un ilustru necunoscut, reprezentant al unei companii franceze, constructoare a Canalului Panama, rămas și după aceea cu insignifianța în spate, dar atenuată de trista faimă a unei semnături. O pusese pe tratatul care dădea „drepturi veșnice" americanilor asupra unei fișii de pămînt panamez, de-o parte și de alta a Canalului. De atunci, a început să existe Zona Canalului.

Plăcută senzație să stăpînești „a perpetuidad" un loc îndepărtat, chiar dacă, în 1903, nu prea era atîta foame de pămînt într-o parte a lumii lipsită, de fapt, de oamenii care să-i descopere cotloanele. Senzație de investiție bună, durabilă. Senzație de necunoscut, de „trebuia, ce să-i faci". Depinde din ce parte privești... Panamezii separatiști, care îi dăduseră lui Bunau Varilla mînă liberă să negocieze, speraseră să obțină concretizarea promisiunilor americanilor de a-i ajuta să-și cîștige independența. Cînd s-au desprins definitiv de Columbia, formînd un stat separat, articolul 136 din Constituție prevedea ceva mai mult și puțin contrar : „Guvernul Statelor Unite va putea interveni în orice punct al republicii pentru a restabili pacea publică și ordinea constituțională"...

Tratatul nefericitului francez fusese deja semnat. Nu se gîndise, pe atunci, că veșnicia, cu act de naștere și parafă, pare o idee paradoxală în acest loc al marii treceri dintr-un ocean într-altul și din America Centrală în America de Sud. Greoaie și încete, vapoarele își așteaptă în larg — în Pacific sau Atlantic — rîndul la drum. Se preling cu grijă printre cele trei ecluze ale Canalului și, după 7—8 ore de traversare, regăsesc cealaltă imensitate oceanică. Și se duc...

Pe uscat, o lume de port, pestriță, efemeră, misterioasă, se agită continuu, amețitor. Vase sub toate pavilioanele, oameni sub toate înfățișările. Senzație de turn al lui Babel, de început de lume, fără prejudecăți de pigment. O lume care nu are nimic comun cu „pentru totdeauna". În haine ușoare și cămăși albe, panamezii nu suferă sub soarele torid, care pe europeni îi topește, și, chiar dacă lenevesc într-un colț, o fac pentru că așa vor sau pentru că n-au de lucru. Plutește un aer de vacanță și, chiar cînd lucrează din greu, par a o face cu nonșalanță. Unul din trei poartă pălării ușoare, coloniale, „de Panama". Turiștii le cumpără dintr-un reflex, efect al reclamei. Se dovedesc, pînă la urmă, utile pe orice timp.

...și contrastul lor : „slums"-uri

La Ciudad de Panama am sosit cînd ploua și pămîntul, ca un burete, sugea însetat și roaiele de apă caldă. Luni în șir, luni de „iarnă", plouă la aceeași oră, mohorît, trist, bacovian. După 2–3 ore, poți lăsa umbrela acasă. Sigur nu mai plouă. Rămîi cu mohoreala în umeri, apăsați de imensitatea prăfuită a cerului. Era cald, atît de cald și atîta zăpușeală, încît picurii nu-ți trezeau nici o sfială în pori. Hainele se lipeau de corp, umede și moleșite, ca frunzele pe caldarîmul ud. Aș fi vrut să fiu un manechin de ghips, înmărmurit într-o singură poziție, cît mai departe de ele, dar dorința îmi părea absurdă. Călător fiind, trebuia să te miști cît mai mult, să întorci capul în stînga și-n dreapta. Și-apoi, mă gîndeam că era un privilegiu să-ți fie cald sub palmieri...

Simon Bolivar intuise vocația transoceanică a locului și prevăzuse, prea optimist, transformarea lui într-un centru al Universului. Oameni mai puțin romantici, dar mai practici, au calculat, găsind că este, într-adevăr, locul ideal unde cele două mari oceane să se întîlnească. Ferdinand de Lesseps, care cu 11 ani înainte, terminase construcția Canalului Suez, a început, în 1880, săparea noului drum de apă, dar, după 30 de kilometri, compania franceză constructoare abandonează proiectul din lipsă de fonduri. Americanii preiau afacerea și, la 15 august 1914, primul vas, „Ancón", trece prin ecluzele Canalului. „Apa, care, ca un cuțit, te taie, / Împarte dragostea în două..." (Pablo Neruda). Mulți știu pe de rost versurile Aureliei Denis de Icaza și cînd un puști, care lustruia ghetele la colț de stradă, le-a recitat văzîndu-și de treabă, mi-a fost teamă să-l întreb cine este autorul : „Nu-mi mai păstrezi urmele pașilor, / Nu mai ești a mea, colină Ancón, atît de dragă, / Soarta a rupt legăturile / care uneau văile de inima mea. / Liniștit paznic, / Veghind calmul mării, / În trecere, briza îți va aduce / Suspinele și durerile mele..."

Colina Ancón este în Zona Canalului, teritoriu american prin lege și viață. Este imposibil să te plimbi prin Ciudad de Panama și să nu întîlnești, de cel puțin cîteva ori, grilajul frontieră. Panama cea palpitantă, ritmică, vie, colorată, metisă, privește peste gard la colina de liniște și verdeață. Vile mici, elegante, cabane, gazon, americani sportivi cu aer de șerifi, terenuri de antrenament (uneori „anti-guerrillă"). Baze militare, deci și soldați, funcționari, limuzine, un guvernator. O concesie : două steaguri, adică și cel panamez. Concesie obținută în 1961, de la președintele Eisenhower. Școlile nesupunîndu-se, în ianuarie 1964, cîteva mii de liceeni panamezi au vrut să facă ei operația, uitînd de poliție și „Intrarea interzisă" : 23 de morți și peste 500 de răniți au dus la ruperea, temporară, a relațiilor diplomatice și răspîndirea zvonului că americanii vor construi, în semn de boicot, un canal într-o altă țară, mai „fără probleme". Au început, în orice caz ,negocierile pentru un alt tratat — semn bun —, pe care-l va concretiza, probabil, Henry Kissinger în iarna aceasta. Este rodul insistenței cu care, de cîțiva ani mai ales, Panama cere retrocedarea zonei și respectul suveranității ei. „Ce țară din lume tolerează umilința de a vedea un steag străin fluturînd în inima ei ?", spusese, în Consiliul de Securitate, premierul Omar Torrijos.

Fără grilajul care izolează „veșnicia", eventual pe cale de dispariție, Ciudad de Panama își trăiește timpul său, efemer, iluzoriu. Poate pentru că, înainte de toate, Ciudad de Panama e o stare de fantezie exotică, leneșă și discordantă, cu străluciri de tipsie pusă la soare și reci umbre de gang. Cartiere sărace și negre, case de lemn, cu etaj și acoperiș de zinc, suprapopulate ; cartiere rezidențiale, mai curînd albe, grădini umbroase, vile îngrijite, cu locatari puțini ; piața Franței, înspre mare, în amintirea celor morți în timpul primei tentative de străpungere a Canalului — 22 de mii, în majoritate guadelupani și martinichezi; Arcul Chato, din piatră, larg deschis, unicul simbol al permanenței, dovada absenței cutremurelor în Zona Panama, față de Nicaragua cea violent vulcanică, pe unde se proiectase, la început, o cale între oceane.

O figură tipică de indiancă din tribul „cuna", izolat în jungla arhipelagului San Blas

Jungla începe îndată ce se pierd ultimele „slums"-uri, pădure acaparatoare, cu neașteptate veleități tropicale. Ca s-o învingă, îi dau foc. O ard de mai multe ori, pentru că trebuie s-o răpună în timp ce lianele îmbrățișează focul și-l vlăguiesc. Doar indienii se simt bine în infernul de vegetație. Fug spre necunoscut, mai de înțeles decît civilizația, și nu cer nimic, decît să fie lăsați în pace. Pentru ei, veșnicia e o religie, în care cred. Are un sens mitic, implacabil dar promițător, veșnicia nescrisă, fără dată de naștere. Ca timpul și jungla...

Pămînt sigur, necernut de seisme, dar plasat la răscruce de drumuri și vînturi... Ciudad de Panama a fost întotdeauna oraș de tranzit. De două ori devastat de pirați, renaște, ca o plantă îmbătată de necunoscut, din propria cenușă. Sir Francis Drake îl răvășește în 1595, iar Sir Henry Morgan îl distruge complet în 1671. Scăpase, printre altele, altarul aurit al bisericii San José, salvat de călugărițe, care îi acoperiseră strălucirea cu un strat de vopsea mată. Orașul vechi, distrus de bandele de hoți, nu mai are decît memoria acuzatoare și severă a ruinelor. La șapte mile distanță, Alonso Mercado de Villacorta a început reconstrucția, fixînd o piață centrală, unde să se afle edificiile principale. S-a născut „la ciudad", orașul, poate pe atunci singurul : Ciudad de Panama, la fel ca Ciudad de Guatemala, Ciudad de Méjico...

Ciudad de Panama : aleea care duce spre puntea de apă între două oceane

„Instituția" relațiilor diplomatice

Dr. Tudor Mircea

1. Din punct de vedere istoric, instituția relațiilor diplomatice în sensul clasic al termenului — adică stabilirea unor raporturi oficiale, prin intermediul unor organe permanente, cu observarea anumitor reguli — poate fi situată în timp în prima jumătate a secolului XV, iar în spațiu — în Italia. Generalizarea rapidă în Europa, după Tratatul de la Westfalia (1648), a sistemului diplomației permanente este explicată, pe bună dreptate, atît prin necesitatea obiectivă a unor legături sistematice între entitățile statale din epoca respectivă cît și prin apariția ideii de egalitate juridică a statelor.

Treptat, în jurul acestui fenomen al vieții internaționale, s-au cristalizat reguli cutumiare și convenționale, care formează obiectul dreptului diplomatic — una din principalele ramuri ale dreptului internațional.

În 1961, sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite, a fost adoptată Convenția de la Viena asupra relațiilor diplomatice în care sînt incorporate caracteristicile esențiale și modul de funcționare a sistemului.

2. Simpla enunțare a noțiunilor care definesc acțiunile în acest domeniu — stabilire, reluare (restabilire), normalizare a relațiilor diplomatice ori, în sens invers, înrăutățire, întrerupere sau suspendare, rupere a relațiilor diplomatice — oferă o imagine sugestivă despre semnificația instituției ca barometru politic al raporturilor dintre statele care întreprind acțiunile respective și despre consecințele juridice care decurg din asemenea acțiuni.

Imaginea implicațiilor — pozitive sau negative — ale unor atari acțiuni poate fi completată de precizarea că instituția relațiilor diplomatice presupune, în marea majoritate a cazurilor, existența unor organe permanente, care se bucură de un regim de imunități și privilegii în îndeplinirea unor funcții importante, dintre care Convenția din 1961 enumeră :

— reprezentarea statului acreditant (trimițător) în statul acreditar (primitor) ;

— protecția în statul acreditar a intereselor statului acreditant și a cetățenilor acestuia, în limitele admise de dreptul internațional ;

— negocieri cu guvernul statului acreditar ;

— informarea, prin toate mijloacele licite, asupra condițiilor și evoluției evenimentelor din statul acreditar ;

— promovarea relațiilor amicale, dezvoltarea relațiilor economice, culturale și științifice între statele respective.

3. a) În ceea ce privește modul de funcționare a sistemului, din a cărui derulare succintă se vor putea desprinde și unele din principalele sale caracteristici, este de menționat, în primul rînd, că **stabilirea de relații diplomatice și trimiterea de misiuni diplomatice permanente** au loc, concomitent sau separat, prin „consimțămînt reciproc", adică pe bază de înțelegeri (comunicate, protocoale, acorduri etc), în care se stabilește, de regulă, rangul misiunilor respective (ambasadă sau legație), localitatea de sediu, data deschiderii, componența misiunilor etc.

De obicei, în acordurile încheiate de țara noastră cu alte state în acest domeniu sînt înscrise și principiile fundamentale care trebuie să stea la baza raporturilor interstatale.

Este vorba, deci, de un sistem de relații bazat exclusiv pe acordul de voință al statelor, reciprocitatea constituind elementul determinant în oricare din fazele de funcționare a sistemului.

Ca aspecte inedite, privind această fază a sistemului, pot fi menționate :

— inexistența unor acorduri de stabilire a relațiilor diplomatice nu înseamnă lipsa totală de raporturi între două state ;

— stabilirea de relații diplomatice nu este însoțită totdeauna de înființarea unor misiuni permanente, cazuri în care se apelează la trimiși nerezidenți (acreditați deja în statele din apropiere), la misiuni speciale sau la serviciile unor state terțe ;

— începerea și desfășurarea activității misiunii diplomatice nu este condiționată de prezența șefului său, care poate fi : ambasador extraordinar și plenipotențiar, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar (ambii acreditați pe lîngă șeful statului) sau însărcinat cu afaceri (acreditat pe lîngă ministerul de externe) ; în lipsa șefului misiunii, aceasta funcționează sub conducerea unui însărcinat cu afaceri **ad interim.**

Pentru îndeplinirea în bune condiții a funcțiilor atribuite, misiunea diplomatică și personalul acesteia se bucură de un regim special, desemnat succint prin expresia „imunități și privilegii", dintre care cele mai importante constau în : inviolabilitatea misiunii ca atare și a personalului său, în special cel diplomatic, imunitatea de jurisdicție penală și în mare parte civilă, libertatea de deplasare în afara localității de sediu, scutiri vamale etc.

Pentru explicarea acestui regim special, în epocile mai îndepărtate era invocat caracterul sacru al misiunii diplomatice, iar mai apoi s-a recurs la ideea de extrateritorialitate (o prelungire a statului acreditant în statul acreditar) ; în prezent, este unanim acceptată teza funcționalității misiunii diplomatice, adică acordarea regimului special ține seama de importanța funcțiilor misiunii diplomatice, de necesitatea ca aceste funcții să fie îndeplinite în cît mai bune condiții.

Principalele îndatoriri ale misiunii diplomatice sînt acelea de a nu interveni în treburile interne ale statului acreditar și de a respecta legile și reglementările acestui stat.

În aplicarea regimului misiunilor diplomatice, elementul primordial este evitarea discriminării între state.

b) Fiind vorba de un fenomen politico-juridic dintre cele mai importante ale vieții internaționale, în funcționarea instituției relațiilor diplomatice intervin dereglări, mergînd de la incidente (limitarea personalului, declararea unor diplomați **persona non grata** etc) pînă la ruperea relațiilor diplomatice, care uneori este legată de declanșarea unui conflict armat.

Între cele două extreme se situează scăderea nivelului misiunilor diplomatice și întreruperea sau suspendarea relațiilor diplomatice.

Sub aspect practic, între întreruperea sau suspendarea relațiilor diplomatice și ruperea acestora nu există deosebiri esențiale. În ambele cazuri, misiunile diplomatice își încetează activitatea. Din punct de vedere juridic, se consideră că în cazul suspendării sau întreruperii este afectată numai misiunea ca atare, membrii acesteia rămînînd în continuare acreditați ; de aici concluzia că la reluarea relațiilor nu ar fi nevoie de un alt acord, așa cum se cere după ruperea relațiilor diplomatice.

De remarcat că în Convenția din 1961 nu există termenul de suspendare sau întrerupere a relațiilor diplomatice ci de rechemare definitivă sau temporară a misiunii diplomatice. Atît pentru aceste situații cît și pentru ruperea relațiilor diplomatice se prevede obligația statului acreditar de a respecta și ocroti localurile, bunurile și arhivele misiunii, precum și posibilitatea ca paza acestora să fie încredințată unui stat terț, acceptabil pentru statul acreditar.

Practica mai recentă atestă tendința de a menține anumite legături permanente chiar după ce relațiile diplomatice dintre statele în cauză au fost rupte sau suspendate. Forma uzitată este aceea a unor „birouri sau secțiuni de interese", care funcționează în sediile fostelor misiuni sau în cadrul misiunilor unor state terțe.

Este de menționat, de asemenea, că potrivit regulilor din domeniul dreptului tratatelor, incorporate din 1969 într-o convenție de codificare, ruperea relațiilor diplomatice ori lipsa unor asemenea relații nu împiedică încheierea unor tratate, iar încheierea unui tratat nu are prin sine vreun efect în privința relațiilor diplomatice.

4. Țara noastră întreține relații diplomatice la nivel de ambasadă, cu foarte puține excepții. Atît în acordurile de stabilire a relațiilor diplomatice cît și în activitatea concretă a organelor române de relații externe care funcționează pe teritoriile altor state este reflectată consecvența cu care România dezvoltă și adîncește cooperarea cu celelalte state ale lumii în interesul reciproc al popoarelor respective, al păcii și progresului omenirii.

1000 + 1

Coordonare

După cum anunță Agenția arabă de informații, „președintele Sadat a făcut o vizită secretă, de cîteva ore, la Damasc pentru a discuta cu președintele Hafez El Assad". „Această întrevedere, precizează agenția, avea drept scop să reafirme coordonarea dintre Cairo și Damasc în legătură cu diferite probleme", în special în vederea celei de-a doua etape a Conferinței de la Geneva, la care ar putea participa și Siria. Agenția amintește că Sadat a mai făcut două vizite secrete la Damasc, prima în ajunul dezlănțuirii războiului din octombrie, iar a doua la cîteva zile înaintea ultimului turneu al lui Kissinger în Orientul Mijlociu, pentru a-l convinge pe președintele Assad să-l primească pe secretarul de stat al S.U.A.

Răspuns

Din surse diplomatice de la Paris s-a aflat că președintele Franței, Georges Pompidou, va face, între 23 și 26 aprilie, o vizită oficială în Japonia. Aceasta va fi prima călătorie a unui șef de stat francez în această țară, ea constituind un răspuns la vizita făcută de împăratul Japoniei, în octombrie 1971, la Paris. Pompidou a mai vizitat Japonia în aprilie 1964, dar în calitate de prim-ministru.

Soția președintelui egiptean, Anwar Sadat, a vizitat trupele și bazele aeriene în timpul unei recente călătorii în zona Canalului Suez

Criza energiei și acele biciclete minunate: la Birmingham, o familie de englezi oferă imaginea fericirii regăsite...

Automobile

Alexei Kosighin i-a primit pe președintele și vicepreședintele concernului american „Pullman", care se află în Uniunea Sovietică în legătură cu participarea acestui concern la construcția uzinei de automobile de pe Kama și a altor obiective industriale.

Bun venit: pasagerii italieni luați ostatici după atacul terorist de pe aeroportul Fiumicino s-au întors din Kuweit, după dramatica lor călătorie

Ceremonia anuală a deschiderii sesiunii parlamentare suedeze se va ține de azi înainte la Palatul regal din Stockholm. Regele Gustav al VI-lea pronunță discursul inaugural, asistat de premierul Olof Palme (stînga) și ministrul de externe, Sven Andersson (dreapta)

Turneu

Primul ministru al Belgiei, Edmond Leburton, va face în acest an o călătorie într-o serie de țări din Asia, s-a aflat la Ministerul Afacerilor Externe, unde pregătirile sînt în curs. Șeful guvernului belgian va fi însoțit în vizita sa de ministrul de externe, Renaat van Elslande. La Bruxelles se apreciază că în cadrul acestui turneu conducătorii belgieni vor vizita și China.

Autorizație

Ambasadorul francez la Santiago de Chile, Pierre de Menthon, a declarat că 190 de persoane, refugiate la ambasada franceză după lovitura de la 11 septembrie, au primit din partea autorităților permisiunea de a părăsi țara. Ele urmează să plece în următoarele săptămîni. Alte 30 de persoane li s-a refuzat autorizația deoarece cercetările asupra lor continuă.

Anthony Quinn, sosit la Nisa pentru turnarea filmului „La ce folosesc prietenii?", pozează pentru posteritate în compania lui James Mason și a Catherinei Rouvel

1000 +1

Infracțiuni

Tribunalul Suprem al R. P. Polone, anunță agenția P.A.P., a adoptat o hotărîre care interpretează din punct de vedere juridic noțiunea modului de viață parazitar și care arată că această situație agravează pedepsele în cazul unor infracțiuni. Este relevat faptul că, în perioada îndeplinirii programului social-economic de dezvoltare a țării, condamnarea publică a modului de viață parazitar capătă o acuitate deosebită. Această hotărîre constituie un pas important în lupta împotriva fenomenelor de indisciplină și de delincvență. Aceste fenomene se îmbină din ce în ce mai frecvent.

Aderare

Doi diplomați de la ambasada Cambodgiei în R. D. Germană s-au dezis de regimul Lon Nol și au hotărît să adere la forțele patriotice ale Frontului de Uniune Națională (F.U.N.K.), sub conducerea prințului Sianuk. Thieu Thaim, însărcinat cu afaceri ad-interim, și Tiep Siphan, atașat, au declarat că vor să se pună în slujba guvernului revoluționar, condus de premierul Penn Nouth.

Dineu

Într-un discurs ținut la un dineu oferit în onoarea delegației militare chineze, premierul Bhutto a declarat că prietenia dintre Pakistan și China a rezistat timpului și nu a fost îndreptată împotriva nici unei alte țări. El a subliniat că relațiile reciproce dintre forțele armate ale celor două țări se vor întări și consideră că sînt indispensabile pentru pacea în regiune. La rîndul său, conducătorul delegației chineze a declarat că R. P. Chineză sprijină poporul pakistanez în lupta sa dreaptă pentru salvgardarea independenței naționale și a suveranității de stat.

Duminică la San Clemente: Richard Nixon și mezina, Tricia

Pele, 33 de ani, care a anunțat că se va retrage din fotbal pentru a deveni profesor de sport, s-a numărat recent printre absolvenții merituoși ai cursurilor urmate în orașul Santos (Brazilia)

Johnny Weissmüller, 69 de ani, interpretul lui „Tarzan-omul junglei", părăsește spitalul din Nevada, unde a fost internat în urma unei fracturi

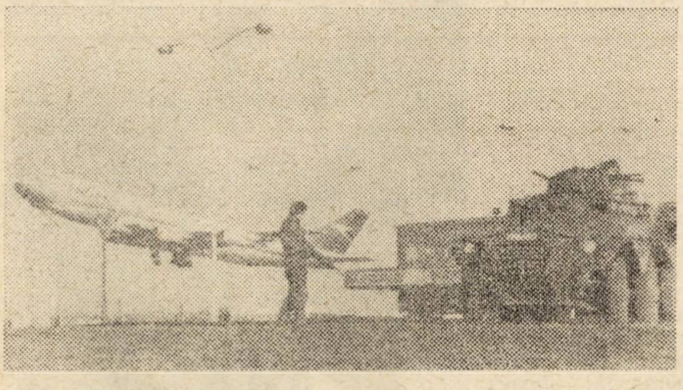

Masive măsuri de securitate pe aeroportul Heathrow din Londra pentru împiedicarea transporturilor ilicite de arme

Evacuare

O oficialitate a O.N.U. a declarat că statul canadian este de acord să primească cel mai mare grup de refugiați politici din Chile. El a precizat că alte țări — ca Germania occidentală, Belgia, Olanda, Iugoslavia — au acceptat să primească o parte din cei 1 750 de refugiați care așteaptă să părăsească țara. Junta militară a fixat data de 3 februarie pentru încheierea evacuării lor.

Dezmințire

Președintele Kadhafi a dezmințit informațiile publicate în presă în legătură cu responsabilitatea Libiei în atentatul comis la 17 decembrie, anul trecut, pe aeroportul Fiumicino (31 de morți). Această dezmințire, anunță agenția A.N.S.A., a fost dată de șeful statului libian ambasadorului Italiei în Libia, pe care l-a primit la Tripoli. Președintele Kadhafi l-a rugat pe ambasador să comunice guvernului italian că „Libia și el însuși sînt străini de acest atentat".

Tradiție

Răspunzînd în Buletinul Oficial unei întrebări puse în Adunarea Națională franceză, ministrul de externe Michel Jobert afirmă că Franța a făcut uz, în ultimele săptămîni, de bunele ei oficii pentru a facilita un schimb de liste ale prizonierilor de război în Orientul Mijlociu. „Guvernul francez nu a uitat tradițiile sale umanitare și preocuparea pentru aplicarea convențiilor de la Geneva", afirmă ministrul în răspunsul său.

Pe aeroportul din Frankfurt a sosit un nou grup de refugiați chilieni

Mesaje

Președinții Nixon și Sadat au făcut un schimb de mesaje, publicate la 9 ianuarie, în care-și exprimă speranța că acest an va aduce o pace justă și permanentă tuturor națiunilor din Orientul Mijlociu. Președintele Nixon declară în mesajul său: „Sper și știu că împărtășiți impreună cu mine aceeași impresie că anul acesta va duce la realizarea unei păci juste și permanente pentru toate națiunile din Orientul Mijlociu". În răspunsul său, președintele Sadat afirmă: „Mă alătur speranțelor dv., că anul acesta va aduce o pace justă și permanentă".

Contacte

Vizita președintelui Pompidou în U.R.S.S. va avea loc între 7 și 10 februarie. El va fi primit de L.I. Brejnev la Yalta, s-a aflat din cercuri sovietice bine informate. Președintele Franței este primul dintr-o serie de șefi de state și guverne occidentale care vor fi primiți în cursul lunilor următoare de către L.I. Brejnev. El va fi urmat de cancelarul Willy Brandt, de Edward Heath și de președintele Nixon.

Conductă

Pentru prima dată de la războiul de șase zile din Orientul Mijlociu, Banca guvernamentală americană „Export-Import" a consimțit să acorde un împrumut, în valoare de 100 milioane dolari, Egiptului pentru finanțarea construirii conductei petroliere Suez-Mediterana. Împrumutul, se arată în comunicatul băncii, va fi acordat companiei „SUMED", formată din reprezentanți ai Egiptului, Arabiei Saudite și emiratelor Kuweit, Abu Dhabi și Qatar, care va exploata această conductă, a cărei lungime va fi de 300 km și va avea o capacitate de 80 milioane tone metrice. Ea va fi construită de societatea americană „Bechtel Corporation".

Destine

Ministrul de externe portughez, Rui Patricio, nu a găsit, în timpul întrevederilor pe care le-a avut la Paris, sprijinul pe care-l spera din partea oficialităților franceze în ce privește politica țării sale față de așa-zisele „provincii" portugheze din Africa, menționează agenția France Presse. Conducătorii francezi, se subliniază în capitala Franței, nu sînt prea convinși de valoarea și de șansele viitorului politicii practicate în aceste „provincii" de către guvernul de la Lisabona. Cu prilejul discutării acestei probleme, oficialitățile franceze au făcut cunoscut ministrului de externe portughez că Franța respectă principiul dreptului popoarelor de a hotărî asupra destinelor proprii.

Michel Jobert, ministrul de externe al Franței, a fost personajul principal al unei emisiuni de televiziune pe tema politicii europene a Franței și a situației create de evenimentele din Orientul Apropiat

Invitație

Începînd din 28 ianuarie, François Mitterrand va face o vizită de patru zile în Egipt, s-a anunțat la sediul Partidului Socialist Francez. De la preluarea conducerii P.S.F. în 1971, aceasta este prima vizită a lui Mitterrand într-o țară arabă. El a făcut o vizită vara trecută în Israel, la invitația Goldei Meir. Vizita este întreprinsă la invitația lui M. Heykal, redactor șef al ziarului „Al Ahram".

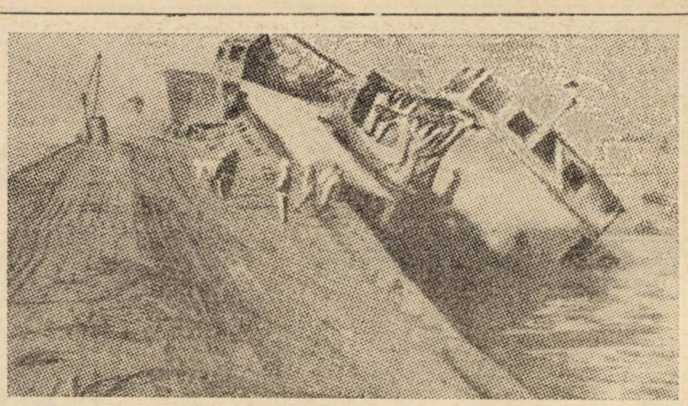

Vasul „Queen Elizabeth", odinioară mîndria flotei de pasageri engleze, distrus de foc în urmă cu doi ani, zace abandonat în rada portului Hong Kong, la discreția amatorilor de fiare vechi

Cel mai popular spectacol de televiziune din Italia, „Canzonissima", a luat sfîrșit. Pe primele două locuri, Gigliola Cinquetti și Mino Reitano

Misiune

Cancelarul Austriei, Bruno Kreisky, a confirmat că, în luna februarie, va conduce o delegație a Internaționalei Socialiste într-o serie de țări din Orientul Mijlociu. Delegația, a spus Kreisky, nu va avea misiunea de mediere, ci de a stabili un contact direct cu statele arabe pentru a cunoaște exact punctele lor de vedere. Această acțiune „nu este în nici un caz îndreptată împotriva Israelului", a spus cancelarul austriac, întrucît Partidul Muncii din Israel este membru al Internaționalei Socialiste. Kreisky a menționat, de asemenea, că delegația va încerca „să găsească mijloacele prin care ar putea fi restabilită pacea".

Printre numeroasele anchete care marchează sfîrșitul fiecărui an se află și cea a „celor mai prost îmbrăcate femei din lume". Printre protagonistele ultimei liste figurează Raquel Welch, prințesa Anne, Jackie Onassis și Liv Ullmann

Biografia dramatică a petrolului (III)

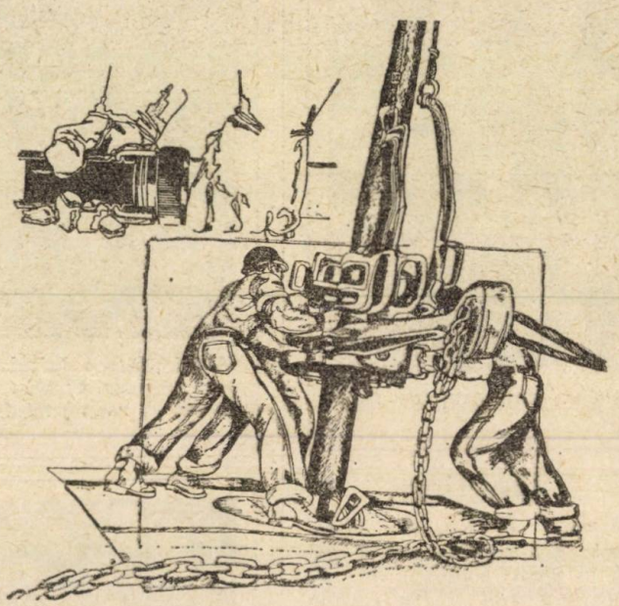

În căutare de noi capitaluri, Marcus Samuel înființă, în 1897, o societate pe acțiuni, botezată foarte sentimental cu numele scoicii în engleză — shell — în amintirea primelor sale cîștiguri din vremea afacerilor cu perle. Se născuse, așadar, „Shell Transport and Trading Company" (societate de transport și comerț).

Europenii amenință imperiul Rockefeller

Compania lui Samuel, „Shell", era recunoscută ca o firmă importantă, cu concesiuni de exploatare a țițeiului în Rusia și piețe de desfacere în Orientul îndepărtat, în vreme ce „Royal Dutch" a lui Deterding rămînea numai o mică întreprindere de foraje petrolifere. Dar, „Royal Dutch" avea exact ceea ce-i lipsea societății de transport „Shell", și anume — sonde cu productivitate mare în chiar apropierea zonelor de desfacere ale lui „Shell". La rîndul ei, „Shell" avea ce-i lipsea lui „Royal Dutch": suficientă capacitate de transport.

Încă din 1903, Deterding și Samuel își asociază interesele lor est-asiatice, creînd societatea „Asiatic Petroleum", iar patru ani mai tîrziu, hotărăsc completa fuzionare a celor două companii în grupul „Royal Dutch/Shell". Deși, în momentul fuzionării, „Royal Dutch" era mai mică decît „Shell", dinamica întreprindere a lui Deterding obține, în noul grup, cota parte majoritară (60 : 40). Dacă, în vremea cînd lua ființă „Asiatic Petroleum Company", John D. Rockefeller văzuse în ea doar un neînsemnat atac la imperiul său, acum, înființarea lui „Royal Dutch/Shell" o resimțea ca o periculoasă declarație de război. Iar Deterding — „Napoleon al petrolului", cum va fi supranumit ceva mai tîrziu — nu stătu prea mult pe gînduri înainte de a da prima sa bătălie.

Olandezul își alese cîmpul de luptă în China. De ani de zile, Rockefeller domnea nestînjenit pe piața celor, pe atunci, 450 de milioane de oameni. Aceasta — după ce, mai întîi, îi eliminase, în urma unei acerbe confruntări, pe furnizorii ei tradiționali din Rusia țaristă. Pentru a-i putea antrena pe chinezi la un consum sporit de petrol, agenții magnatului american le dăruiseră cîteva milioane de lămpi de petrol pentru a le vinde, apoi alte milioane la prețuri de dumping. Acum însă, chinezii ardeau în lămpile lui Rockefeller petrolul lui Deterding. Căci, mai bine organizată și geografic avantajată, întreprinderea olandeză putea să-și permită vînzarea produselor sale la prețuri mai ieftine decît cele oferite de american.

Rockefeller contraatacă și coboră prețul petrolului său chiar sub prețul de revenire. Dar nici Deterding nu se lăsă mai prejos și, exploatînd slăbiciunile adversarului, răspunse la fiecare manevră a americanului, oferind prețuri mereu mai scăzute. Jocul continuă aprig, ani de zile, pînă ce „Standard Oil" trebui să cedeze. În sfîrșit, în 1911, prin „pacea țițeiului", Deterding și Rockefeller își împărțiră Japonia și China.

Încurajat de succesele repurtate în Extremul Orient, Deterding se angajă într-un atac frontal chiar pe propriul teren al lui Rockefeller — în S.U.A. Pentru a putea recupera pierderile din războiul prețurilor, „Standard Oil" fusese nevoită să vîndă mai scump în America. Drept care, Deterding consideră că a sosit momentul cel mai potrivit pentru a-și arunca petrolul său pe piața americană.

Încă din vremea campaniei anti-trust împotriva imperiului lui Rockefeller — campanie, de altfel, abil sprijinită de Deterding prin indiscreții intenționat făcute presei americane — primele vase petroliere ale lui „Shell" ancorară în portul New York. În deplină tăcere, Deterding pusese pe picioare propria sa organizație de desfacere în Statele Unite, iar, acum, pompa pe piața americană țițeiul din Asia și Europa, ca și din sondele noi descoperite în Mexic.

Venezuela — cea mai mare țară exportatoare de țiței din lume

Dar, nu fu de-ajuns. Deterding efectuă foraje pretutindeni unde solul american îi păru bogat purtător de țiței. Ridică rafinării în New Orleans, Wood River, East Chicago, Wilmington, St. Louis și trase conducte de țiței de la exploatările sale petroliere din Oklahoma spre Chicago și California. Treizeci de ani, petrolul american fusese în stăpînirea absolută a lui Rockefeller. Acum, olandezul sfărîmase definitiv imperiul bătrînului din Cleveland. Cea mai importantă hotărîre a lui Deterding, înainte de izbucnirea primului război mondial, se dovedi a fi punerea în valoare a Venezuelei. În 1913, el dobîndi, cu numai un milion de dolari, de la o mică societate americană, „General Asphalt", concesiunea care îl îndreptățea să facă foraje de explorare de țiței în Marea Caraibilor.

Pînă în anii șaizeci, Venezuela a rămas cea mai mare țară exportatoare de țiței din lume. Atunci cînd, după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, Uniunea Sovietică a naționalizat compania lui Deterding, ca și alte societăți vest-europene implantate la Baku, Venezuela a fost cea care a salvat Europa occidentală de completa dependență față de petrolul american. La aceasta se adaugă și faptul că sondele petrolifere din Marea Caraibilor au constituit, pînă în ultimul deceniu, o contrapondere la țițeiul provenit din Orientul Mijlociu și care, între timp, se afirmase pe piața mondială.

D'Arcy și petrolul din Orientul Apropiat

Meritul de a fi înțeles însemnătatea țițeiului din Orientul Apropiat îl are britanicul William Knox d'Arcy. El descoperi bogatele surse petrolifere ale Persiei.

D'Arcy era inginer, aventurier, om de societate și posesor al unei averi cîștigate, în Australia, ca patron al unor mine de aur. La reședința sa londoneză din Grosvenor Square, d'Arcy își delecta invitații cu vocile celebre ale lui Carusso și Melba, veniți special la solicitarea rafinatului inginer. D'Arcy mai era, pe de-asupra, și un creștin habotnic, care, dacă ar fi fost după el, ar fi convertit întreaga lume la creștinism. Se preocupase totuși, între altele, și de studiul vechilor religii. D'Arcy citise, astfel, în cărțile de istorie, că, în templele persane ale focului, au ars sute de ani flăcări veșnice. Cinstite de credincioși, aceste făclii întruchipau simbolul purității, adevărului și justiției. Fără însă a abdica de la logica inginerească, nu întîrzie să se întrebe: să fi fost oare aceste făclii alimentate de surse petrolifere subterane?

Și, astfel, milionarul care-și făcuse reputație din exploatarea minelor de aur, purcese neabătut la drum spre Persia. Acolo, fără pentru prima dată. Fără succes însă. Una peste alta, a investit șase milioane de mărci în prospecțiuni petrolifere. Se întoarse, apoi, la Londra.

În City făcu din nou rost de bani, de la niște prieteni bancheri, pentru noi foraje și se reîntoarse la Teheran. Între timp, secretarul său, Alfred Marriot, primise de la șahul Mosaffar el-Din, contra sumei de 40 000 de lire, asigurarea participării lui d'Arcy la eventualele profituri. Părea, pe atunci, un document lipsit de valoare. „Luînd în considerare serviciile sale deosebite — se arată în înscrisul redactat în 1901 — și avînd în vedere relațiile speciale de prietenie care leagă atotputernicele state ale Marii Britanii și Persiei, se acordă inginerului William Knox, rudelor sale, descendenților, prietenilor și succesorilor săi depline puteri și libertate nelimitată, pe 66 de ani, să cerceteze și să foreze solul persan, după bunul lor plac, urmînd ca toate produsele puse de el în valoare să fie proprietatea sa de plin drept și neatacabilă prin justiție".

Apreciind eforturile de prospectare a țițeiului ca lipsite de orice viitor, șahului i se păru schimbul acestui petic de hîrtie pentru suma de 40 000 de lire drept cea mai strălucită afacere a vieții sale. Dar, numai cu

șapte ani mai tîrziu, la 26 mai 1908, dintr-o sondă forată de d'Arcy, țițeiul erupe la 15 metri înălțime. O echipă de cercetare nimerise peste unul din cele mai bogate zăcăminte petrolifere din lume. Se adeverise ceea ce d'Arcy bănuia dintotdeauna : Persia plutește pe o enormă pungă de țiței.

Totuși, în loc ca el însuși să exploateze uriașa comoară, d'Arcy — poate și pentru că începuse să îmbătrînească — preferă să-și vîndă sondele petrolifere societății britanice „Burmah Oil", în schimbul acoperirii tuturor cheltuielilor făcute de el, precum și a unei părți din acțiunile companiei Burmah în valoare de 900 000 lire.

Nelimitata concesiune acordată de șahul Persiei o luă însă cu el. La bordul vaporului care îl ducea spre casă, d'Arcy întîlni pe un misionar ce se întorcea din Africa. Acestuia îi povesti d'Arcy despre descoperirea sa, concesiunea și mai vechile și intimele sale planuri de evanghelizare a lumii. În timpul lungii călătorii, cei doi oameni se apropiară mult unul de altul. La un moment dat, tovarășul său de drum îi promise lui d'Arcy să intervină pentru trimiterea de misionari în Persia. Ca recunoștință pentru înțelegerea dovedită de noul său prieten, d'Arcy îi predă prețiosul document de liberă concesiune, încheiat cu șahul. Nu i-l oferă numai lui, ci, prin acesta, guvernului britanic ; căci, înțelegătorul misionar nu era altul decît Sidney Reilly, omul de încredere al viitorului ministru al marinei, Winston Churchill, și unul din cei mai activi agenți ai serviciului secret britanic.

La 14 aprilie 1909, se înființează „Societatea petrolieră anglo-persană", avînd drept cel mai important mijloc activ concesiunea lui d'Arcy. În 1914, Churchill făcea cunoscut, în Camera Comunelor, că 56 la sută din acțiuni aparțineau guvernului britanic, din care cea mai mare parte era a Amiralității.

Prin „Societatea anglo-persană" — devenită, în 1935, „anglo-iraniană" iar, în 1954, „British Petroleum Company (B.P.)" —, marina britanică și-a asigurat un acces direct spre zăcămintele petrolifere din Orientul Apropiat — atu de mare greutate în timpul primului război mondial.

Iar războiul începuse. Cea mai atinsă de penuria de petrol era Germania. Din lipsă de uleiuri lubrifiante, fabricile germane își reduceau producția. Pe străzi, circulația mașinilor particulare încetă aproape complet, iar în locuințele care mai foloseau lămpi de petrol, luminile se stinseră. Aprovizionarea germană cu țiței dădu faliment.

Totuși, Germania beneficiase, inițial, de o poziție ceva mai bună decît viitoarele puteri petroliere vest-europene, Olanda și Anglia. În 1871, o echipă de geologi germani stabilise existența unor zăcăminte de țiței în Mesopotamia — pe teritoriul Irakului de astăzi — în apropiere de Bagdad și Mosul. În 1888, „Deutsche Bank" — sprijinită de Ministerul de Externe din Berlin — primea din partea sultanului Adbul-Hamid al II-lea, suveranul Imperiului Otoman (care cuprindea și îndepărtate meleaguri arabe), o concesiune pentru construirea unei linii ferate, de mai multe zeci de mii de kilometri, de la Berlin, trecînd prin Bagdad, pînă la Basra, un port la Golful Persic. O bună bucată din calea ferată — așazisa „Bagdadiana" — străbătea cîmpurile petrolifere ale Irakului. După părerea experților, în această zonă exista aproape tot atîta țiței nedescoperit ca în Arabia Saudită, care trece astăzi drept țara cea mai bogată în petrol din lume. Dar, mai important era altceva : concesiunea includea dreptul de explorare pe o porțiune de 20 km de o parte și de alta a traseului proiectat al căii ferate.

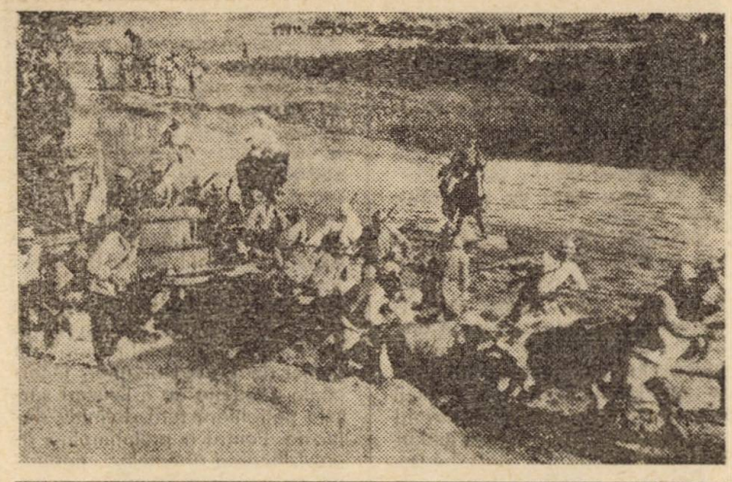

1915 : acțiuni militare germane în Mesopotamia

Afacerea lui Gulbenkian

Suspicios față de inginerii feroviari și experții petroliști germani, Hagob Pașa, ministrul de finanțe și trezorierul particular al sultanului din Constantinopol, se hotărî să facă lumină asupra adevăratelor interese germane. Îl însărcină pe Calouste Sarkis Gulbenkian, fiul unui influent om de afaceri armean, să exercite o drastică supraveghere a activității germane la Constantinopol. Gulbenkian avea pe atunci 21 de ani. Absolvise însă la Londra facultatea de mine, vizitase exploatările petrolifere din Baku, iar, în Turcia, își stabilise un bun renume de specialist internațional în petrol. Tînărul expert ascultă cu atenție relatările inginerilor germani despre eventualele descoperiri de țiței de-a lungul căii ferate și își redactă raportul către Hagob Pașa. Acesta se arătă mulțumit și, nici mai mult nici mai puțin, dispuse exproprierea bucății de teren de-a lungul liniei ferate, fără nici o despăgubire. N-au avut ecou nici protestele lui „Deutsche Bank", nici cele ale „Societății anatoliene de căi ferate", controlată de „Deutsche Bank". Pînă la urmă, germanii au fost nevoiți să se mulțumească cu asigurarea guvernului turc că, în cazul eventualei exploatări a zăcămintelor petrolifere descoperite, să beneficieze de un tratament preferențial față de alte firme străine. Zăcămintele petrolifere existente pe ambele părți ale liniei ferate Bagdad îi vor aduce lui Gulbenkian miliarde.

În 1910, — un an după descoperirea cîmpurilor petrolifere persane și șase ani de la debutul lucrărilor la calea ferată Bagdad, al cărui traseu ajunsese aproape de capitala Mesopotamiei — începură și englezii să-și manifeste interesul pentru petrolul din regiune. „Junii turci" îl răsturnaseră pe sultan și deschiseră oamenilor de afaceri englezi porțile comerciale ale Constantinopolului.

Beneficiind de capital și organizare superioară, englezii au înființat Banca Națională Turcă. Un an mai tîrziu, sir Ernest Cassel, șeful noii bănci centrale turcești, prezida, la Londra, Societatea turcă de petrol, iar, pentru a fi și mai sigur pe afacere, antrenează și „Deutsche Bank" cu o cotă de participare la capital de 25 la sută. Mai obțin și un al treilea asociat, tot cu o cotă-parte de 25 la sută, și anume firma „Shell" — în proporție de 50 la sută proprietatea lui Deterding. Înființarea acestei importante societăți concesionare — devenită mai tîrziu „Iraq Petroleum Company" (I.P.C.) — a provocat o adevărată panică guvernului britanic. Aceasta, pentru că — în afara germanilor — încă mulți alții descoperiseră importanța petrolului, mai cu seamă pentru flota de război. Guvernul britanic încearcă, deci, să preia cota-parte, de 50 la sută, a bancherului Cassel, pentru a o reinvesti în Societatea anglo-persană de petrol care, de mai multă vreme, îi aparținea. Ministrul de externe britanic, sir Edward Grey, își îndreptă atenția spre guvernul german și convocă, la „Foreign Office", o conferință a tuturor participanților. În final, Societatea anglo-persană preluă cota-parte de 50 la sută a Băncii Centrale Turce, aparținînd lui Cassel.

Dar, pe neașteptate, și înainte ca germanii și englezii să fi semnat convenția, se prezentă la „Whitehall" Calouste Gulbenkian, — ale cărui mașinații împiedicaseră pe „Deutsche Bank" să obțină concesionarea în exclusivitate, — și, la rîndul său, își făcu auzite pretențiile. Armeanul, după afacerile cu Hagob Pașa, își mutase sediul la Londra iar, de acolo, se arăta dispus să-și ofere serviciile și noului guvern turc, în calitate de consilier financiar.

Expertul armean cunoștea, ca nimeni altul, strategia și dedesubturile concernului petrolier și avea suficiente posibilități de a șantaja cu dezvăluirea în public a unor amănunte compromițătoare. În această situație, conferința de la Londra a convenit să-i acorde un procent de 5 la sută din totalul beneficiilor obținute de Compania turcă de petrol. De atunci înainte, „Societatea anglo-persană" și „Shell" au fost nevoite să-i plătească, fiecare, cîte 2,5 procente din cîștigurile lor. În 1955, la moartea sa, Gulbenkian îi lăsa fiului său, Nubar, o avere de miliarde.

„Deutsche Bank" nu se alese se cu nimic. O lună după diviziunea concesiunii, izbucni primul război mondial, iar partea germană a fost confiscată de guvernul britanic, sub incidența legii privind administrarea ave-

Construcția căii ferate „bagdadiene"

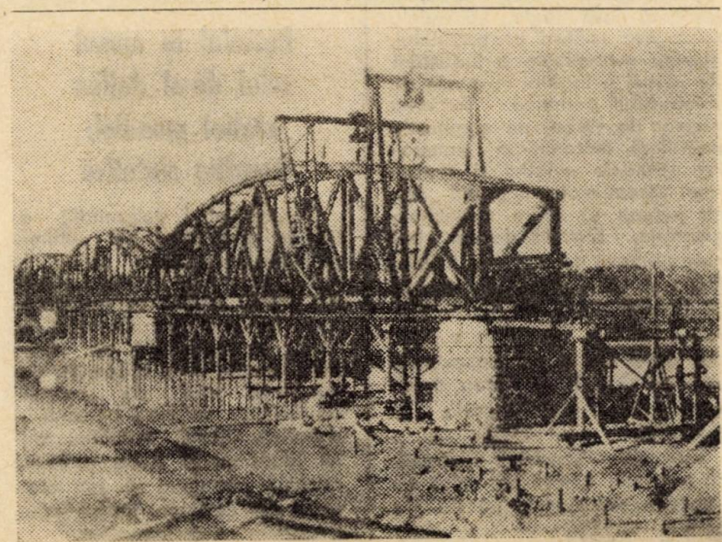

rilor deținute de puterile inamice.

După război „Turkish Petroleum Company" deveni „Iraq Petroleum Company".

Războiul și „războiul petrolului"

„Cel care dispune de petrol — spunea, în 1919, entuziastul senator francez Henry Bérenger — dispune de întreaga lume ; el va stăpîni marea, uscatul și aerul. Cu fantasticul imperiu al țițeiului, va ține omenirea în puterea sa".

Nici uneia din marile puteri ale vremii nu i se potrivea mai puțin această profeție decît Reich-ului german, ultimul venit între puterile imperialiste europene. Setea de petrol îi împingea pe inginerii și aventurierii germani în deșerturile arabe, iar pe oamenii de știință germani la invenții dintre cele mai ingenioase. Țițeiul era cel care conducea operațiunile serviciilor secrete germane.

Goana germană după petrol începuse încă spre sfîrșitul secolului al XIX-lea, pe vremea lui Bismarck ; era însă după descoperirea țițeiului american, în 1859, și după succesul mondial al iluminatului cu petrol. Statul lui Bismarck a beneficiat, totuși, de un avantaj prin faptul că se afla la marginea cordonului petrolifer care se întindea de la marea cîmpie din nordul Germaniei, peste Galiția și România, pînă în Persia : inginerii de mine germani au descoperit, în anul 1880, unele surse petrolifere în interiorul granițelor Reich-ului. Dar era insuficient, și, pe măsură ce economia germană își extindea zona ei de influență spre sud, cu atît mai prețios îi apărea țițeiul din Orientul Apropiat. La granițele meridionale ale Mesopotamiei lucea însă în bătaia soarelui oțelul conductei britanice de țiței, care transporta petrolul persan în tancurile flotei regale. Desigur, era aceasta o pradă ademenitoare pentru cei cărora izbucnirea primului război mondial le luase un prilej ideal să împartă puterea asupra sondelor de petrol și coloanelor de foraje din Orientul Apropiat. Industriași, imperialiști și strategi germani visau crearea unui bloc economic gigant, menit să se întindă de la Berlin la Bagdad, și care ar fi integrat toate rezervele de țiței euro-asiatice. Tentația de a ține toate sursele de petrol germane, austro-ungare, ale României și ale Orientului Apropiat într-o singură mînă — și aceasta germană — a stat la baza proiectului de axă Berlin-Bagdad. Firește, condiția sine qua non era alungarea britanicilor din privilegiatele lor poziții deținute în Golful Persic.

Imediat după începerea războiului, armatorul hamburghez Albert Ballin propunea Ministerului de Externe al Reich-ului ca o trupă germană, cu acoperire turcă, să cucerească rafinăriile britanice din Abadan și să preia în administrație proprie țițeiul persan. O armată turco-germană începu să se pregătească în Mesopotamia pentru a porni asupra Abadanului. Banii și agenții germani îi netezeau calea : șeicul filobritanic din Abadan fu răsturnat, iar comunitățile arabe din preajma graniței turco-persane de la Golful Persic se desprinseră de sub influența Angliei.

Britanicii și-au dat însă seama la timp de planurile inamicilor lor și au amplasat trupe în Abadan, pînă atunci fără apărare, și, în plus, și-au extins bazele tot mai mult spre nord. Învinși în mai multe bătălii de-a lungul Tigrului, turcii și germanii au fost, în cele din urmă, nevoiți să se retragă. Visul țițeiului germano-persan se destrămase.

Germanii adoptară atunci o nouă tactică : maiorul Klein din Amara primi ordinul să distrugă țițeiul din Abadan și, în consecință, distruse conducta lui „Anglo-Persian Oil Company" care, în cea mai mare parte, era amplasată la sol. La 15 februarie 1915, o echipă de sabotaj a lui Klein aruncă în aer conducta de țiței la Maidan-i-Naftun ; la puțin timp, un colaborator al lui, Hans Lührs, provocă explozia, la sud de Ahwas, a unei alte conducte ce traversa cîmpia. Agenții germani se dedau, în repetate rînduri, la asemenea acte. Mari cantități de țiței se pierdeau arzînd, pentru că țevile de rezervă se procurau foarte greu.

Bergius, descoperitorul benzinei sintetice

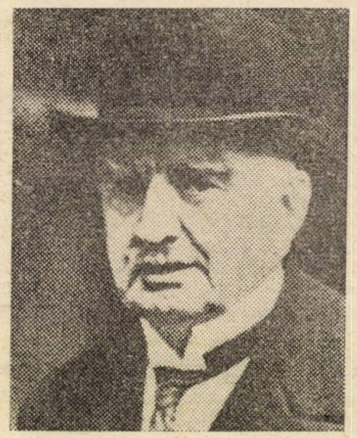

Gulbenkian : 5 la sută...

După cîteva luni, războiul spulberă însă toate calculele strategilor militari ai petrolului. Rapida mecanizare a industriei de război a înghițit rezervele de combustibil germane. Trecerea vaselor de război pe combustie petrolieră, motorizarea armatelor, utilizarea aviației și tancurilor cereau mai mult petrol decît puteau să ofere depozitele germane. Blocată de cei trei mari furnizori de petrol — S.U.A., Rusia și Mexicul care dețineau 88 la sută din producția de petrol a lumii — Germania a pierdut două treimi din importurile sale de țiței. Îi rămîneau două speranțe : Austro-Ungaria și România.

Dar abia începuse războiul, că armatele rusești au tăiat aprovizionarea Germaniei de la sursele de țiței ale monarhiei habsburgice. În septembrie 1914, Rusia ocupă cîmpurile petrolifere din Galiția, iar cînd, opt luni mai tîrziu, rușii au fost nevoiți să evacueze Galiția, retrăgîndu-se, au distrus o mare parte a instalațiilor de foraj și au ars 350 000 tone de ulei mineral — adică tot atît cît importa, pe vremea aceea, Germania într-un an. Petrolul românesc era și el blocat: guvernul de la București interzise, în perioada neutralității, exportul de țiței și benzină în statele beligerante. Cînd, în august 1916, România intră în război de partea aliaților, încercările germane de a-i cuceri sursele petrolifere fură definitiv dejucate. Pentru a preîntîmpina aprovizionarea armatelor germane cu petrol în România, generalul francez Berthellot și colegul său britanic, generalul Thompson, au elaborat un vast proiect de distrugere a instalațiilor petrolifere românești. Planul a fost îndeplinit. Coloane de foraj din lemn fură arse, găurile de foraj făcute inaccesibile, țițeiul erupea liber, aprins, macaralele și masturile erau distruse.

Criza de petrol a accelerat capitularea Germaniei, iar Georges Clémenceau putea declara triumfător : „Petrolul este sîngele bătăliilor care cîștigă războaiele". Iar ministrul britanic, lordul Curzon, afirma patetic că „aliații au plutit spre victorie pe un val de petrol".

Petrolul în ajunul celui de-al doilea război mondial; benzina sintetică

Dar, preluînd sloganurile aliaților, profesorul de chimie german Ernst Galle scria, la rîndul său, mai tîrziu : „Destinul nostru constă în aprovizionarea cu energie". Oamenii de știință au întrevăzut, de astă dată, o cale de a scăpa de dependența față de petrolul concernelor străine : benzina și motorina Diesel, parafina, uleiul lubrifiant și toate celelalte produse petroliere se pot obține și din cărbune. Iar cărbune, Germania avea îndeajuns.

În anul 1913, docentul Friedrich Bergius din Hanovra reușise, pentru prima oară, să transforme, direct și aproape fără reziduuri, cărbunele în benzină. Fiu al unui avut industriaș german, Bergius dispunea de un laborator privat, dotat cu aparatură de înaltă calitate, foarte scumpă, inexistentă la Facultatea politehnică. Prin experimentul său, profesorul a vrut, inițial, să demonstreze studenților formarea cărbunelui și a țițeiului în natură ; a descoperit însă o metodă de a transforma carbonul solid într-un lichid, prin adăugare de hidrogen. Totuși, de-abia în 1925, cînd chimistul de la B.A.S.F., doctorul Matthias Pier, a îmbunătățit substanțial procedeul lui Bergius, hidrogenarea cărbunelui a devenit interesantă din punct de vedere tehnic și economic. Pier a utilizat anumiți catalizatori și, în acest mod, a obținut un randament mai ridicat în producerea de benzină sintetică decît predecesorul său. Astfel, în primăvara lui 1925, au început să circule în Germania primele camioane cu benzină sintetică. Un an mai tîrziu, la 18 iunie 1926, conducătorii B.A.S.F. au hotărît — alături de alte șapte firme din industria chimică, filiale ale societății pe acțiuni nou înființate, „I. G. Farbenindustrie A.G." — construirea unei mari instalații de cercetare în vederea obținerii pe cale sintetică a benzinei ; capacitatea anuală proiectată era de 100 000 tone. A fost nevoie de șase ani de căutări și 300 milioane mărci, pînă cînd sinteza la presiune înaltă a benzinei a funcționat ireproșabil în prima instalație de acest fel — la uzinele Leuna din Merseburg.

În toamna lui 1934, Schacht, ministrul economiei în al III-lea Reich, i-a invitat, la Berlin, pe funcționarii superiori și membrii consiliului de administrație al Societății germane carbonifere, pentru o mare „consfătuire". Obiectivul primordial : „intensa utilizare a cărbunelui pentru lărgirea bazei de materii prime germane". În acest sens, se intenționa „realizarea uneia sau mai multor instalații de hidrogenare a cărbunelui la presiune". Randamentul fixat : 500 000 tone de benzină sintetică pe an.

În anul 1935, producția germană de benzină — inclusiv petrolul provenit din slabele surse locale — ajunsese la 900 000 tone. În nici un caz, producția de benzină germană nu era suficientă pentru punerea în aplicare a planurilor de război urzite de Hitler, mareșalii și miniștrii săi. „Cu cea mai mare rapiditate" — acestea erau „indicațiile generale pentru realizarea planului de război", date de Hitler, în august 1936. Armata germană trebuie să devină „în patru ani — se spune în continuare — aptă de acțiune", iar economia germană „aptă de război".

(Va urma)

UMOR

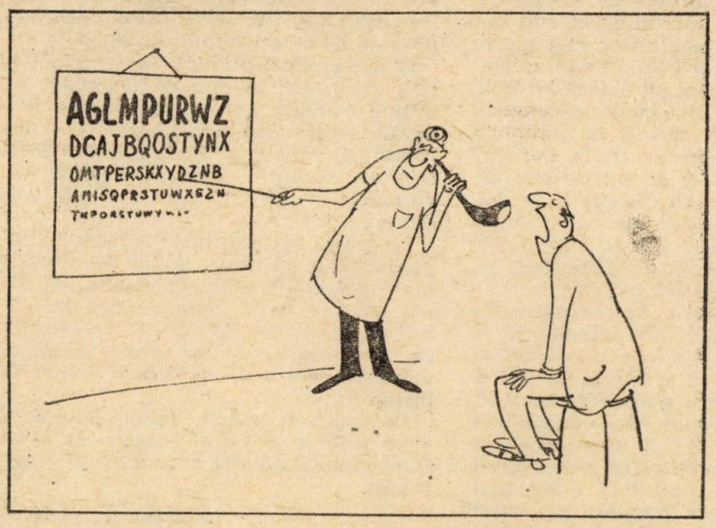

— *Totul este atît de scump, încît îmi pare bine că n-am nici un ban*

— *Vezi, spre sfîrşitul secolului XX, oamenilor li s-au atrofiat roţile şi, în schimb, li s-au dezvoltat picioarele...*

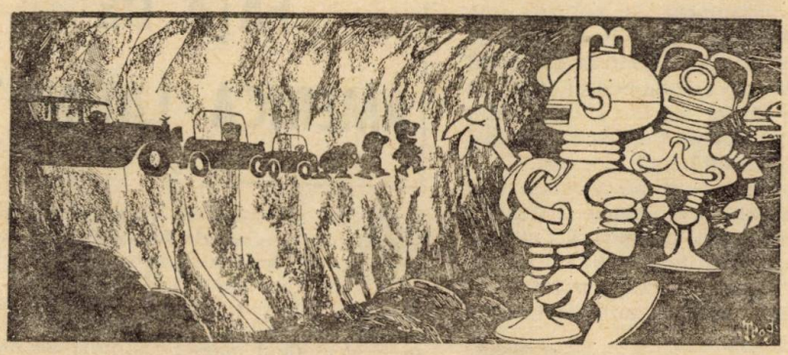

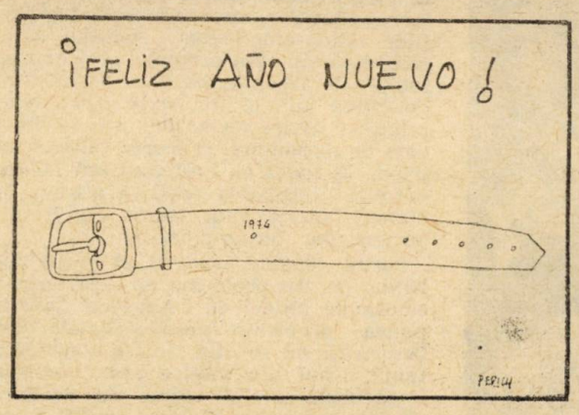

Felicitări la Madrid :
„Un an bun...“

(Caricaturi apărute în „Paris Match“, „Chicago Sun-Times“, „The Observer“, „Vanguardia“)

CONTRAPUNCT

A vrăji, vrăjire

Radu Budeanu

Sînt pierdut ! Visul vieţii mele nu se va îndeplini niciodată. Am făcut greşeala fatală să beau multă cafea, să fumez, să degust unele vinuri, să mănînc carne, cartofi prăjiţi şi numeroase sorturi de brînzeturi fermentate. Aproape tot ce am introdus în organism şi mi-a făcut plăcere a fost contraindicat. Trebuia să înghit numai miere, orez relativ fiert, ulei de măsline verzi şi, din cînd în cînd, conopidă crudă. Dacă, două decenii la rînd aş fi respectat regimul alimentar ideal şi m-aş fi opintit să văd, cu ochii extrem de mijiţi, obiectele din casă umblînd singure, acum aş fi avut puteri magice. Aş fi ghicit în cafea unele amănunte care mă interesează despre viitorul altora, iar despre al meu totul ar fi fost clar arzînd nişte beţişoare de santal sau lovind între ei trei nasturi, unul alb şi doi negri.

Mi-am dat seama cît am greşit citind părerile unei tinere celebrităţi a televiziunii franceze, care ştie ce se va întîmpla mîine şi peste cîţiva zeci de ani cu oricine o întreabă. Ea se numeşte Sylvaine Charlet şi, spre deosebire de majoritatea copiilor, cînd era mică îşi vedea noaptea jucăriile dansînd. Cînd a mai crescut, a zărit şi alte lucruri cît se poate de bizare acolo unde, de fapt, nu se întîmpla absolut nimic. Avînd har, noroc şi, ulterior, publicitate, Sylvaine a reuşit remarcabil în meserie. Vrăjind cu un farmec indiscutabil publicul amator şi selectîndu-şi după criterii pămîntene clientela, dînsa îşi permite să dea (în puţinele ore libere) sfaturi pe cîte patru coloane în reviste de mare tiraj.

Întrebată, în cadrul unui interviu, dacă merită să se creadă în vise şi presentimente, Sylvaine a răspuns surprinzător : „Oamenii ar trebui să se exerseze să stabilească apropieri şi conexiuni între impresiile neclare (...), rumorile zilei şi nopţii, precum şi natura presentimentelor. În loc să se ducă la tot felul de ghicitoare, ar fi cu mult mai util să-şi dezvolte instinctul de a descifra singuri semnele care plutesc în jurul lor“.

Sylvaine reuşeşte să evite soarta rea „blocînd legăturile cu lumea şi închizîndu-se într-o carapace de gînduri care o acoperă complet, devenind un strat protector cu mare capacitate de reflectare“. Gîndurile duşmănoase ale unora sau altora se lovesc de acest strat şi se întorc înapoi la autori ca nişte bumeranguri... În privinţa medicamentaţiei, pentru că, deşi e vrăjitoare, dînsa acuză cu oarecare frecvenţă migrene, indigestii şi guturaiuri, Sylvaine utilizează doar argilă verde pisată, amestecată cu apă de izvor. Cînd, totuşi, organismul dînsei întreţinut cu conopidă crudă şi fructe seci se menţine debil, atunci celebra vrăjitoare se duce în curte şi îmbrăţişează un copac. Contactul cu scoarţa sub care se mişcă sevele impure, dar maiestuoase ale pămîntului, o readuce, în mod verificat pe linia de plutire.

Pentru că oferă şi scheme tabu privind reuşita în viaţă, în meserie, în dragoste, domnişoara Charlet şi-a atras antipatia sîngeroasă a colegilor de breaslă, care luptă pentru ambiguitatea dialogului cu clientela şi conservarea secretului profesional. „Clubul grafologilor“ francezi iniţiază acum o acţiune boicot de mare anvergură. Printre fumuri bizar mirositoare şi clincănit subtil de clopoţei, se invocă forţe oarbe care să facă harcea-parcea priza de piaţă a domnişoarei Charlet.

ASSOCIATED PRESS

CE S-A ÎNTÎMPLAT CU „ANUL EUROPEI"?

Ce s-a întîmplat, de fapt, cu „anul Europei"? De ce a dat greș? Poate fi reabilitat?

Răspunsurile variază în funcție de naționalitatea liderului guvernamental sau a diplomatului care le oferă. Dar o prezentare generală a situației poate fi schițată din convorbirile avute cu oficialitățile din cîteva capitale vest-europene.

O oficialitate britanică dădea următoarea explicație: lansarea negocierilor lui Nixon cu chinezii și sovieticii, în anul 1971, a avut loc fără consultări prealabile. Au urmat uriașele deficite comerciale americane și devalorizarea dolarului. Lansarea proiectului privitor la „anul Europei" fără o pregătire îndelungată și minuțioasă a constituit o acțiune pripită și nejudicioasă, afirmă acum conducătorii britanici. Nu aceeași părere au avut-o și la data de 23 aprilie, cînd Kissinger definea pentru prima oară inițiativa americană.

Secretarul de stat american reamintea, la 12 decembrie, în fața unui auditoriu londonez, care sînt intențiile Administrației: „Există pericolul real al unei distrugeri treptate a Comunității atlantice. Un efort major în direcția reînnoirii relațiilor atlantice și a întăririi prieteniei noastre printr-un nou gest de creație pare esențial".

Imediat după apelul lansat de Kissinger, în aprilie, de a se acționa pentru revitalizarea alianței atlantice, ambasadorul Marii Britanii în S.U.A., lordul Cromer, îl compara cu oferta istorică a generalului George Marshall din 1948, prin care S.U.A. se angajau să subscrie la un program de redresare europeană. Cromer insista asupra faptului că este în interesul Marii Britanii să acorde tot sprijinul inițiativei Nixon-Kissinger. Fiind de acord cu Cromer, reacțiile inițiale ale britanicilor au fost pozitive. Dar, ulterior, sub influența francezilor, englezilor le-a pierit entuziasmul. Londra și Parisul s-au angajat să dovedească faptul că obiectivul real al lui Kissinger era de a negocia concesii comerciale și de altă natură în schimbul prezenței militare americane în Europa, cu alte cuvinte un fel de operațiune de șantaj. Ei au răspuns cu dispreț la apelul pentru „noua Cartă Atlantică". O oficialitate britanică întreba: „Pentru ce avem nevoie de o nouă bucată de hîrtie care să ateste că alianța atlantică există?".

Kissinger a fost iritat și de reacția lentă, bănuitoare, a Europei occidentale. El a acceptat cu reticență ideea unei contraoferte vest-europene în sensul elaborării a trei declarații separate, una Piața comună — S.U.A., alta Piața comună — Japonia și a treia N.A.T.O. — S.U.A. Secretarul de stat al S.U.A. și-a manifestat exasperarea față de conținutul limitat al declarației Pieței comune, în care francezii au evitat folosirea unor cuvinte ca „asociere" sau „interdependență" pentru a defini relațiile cu americanii. El lansa continuu avertismente, potrivit cărora Nixon nu va vizita Europa dacă declarațiile acesteia nu vor fi suficient de bune. Europenii răspundeau: „Și ce dacă?".

Explozia din Orientul Apropiat din luna octombrie i-a găsit pe aliații atlantici în stare de ostilitate. Lucrurile au mers din rău spre mai rău. Încă de la început, exista o divergență, dacă nu chiar un conflict, între interesele americane și vest-europene. Fiecare tindea să interpreteze evenimentele în mod subiectiv. Eforturile în vederea înlăturării divergențelor respective nu au dat prea multe rezultate. Cele două părți trăgeau încă în direcții diferite. Ministerul de Externe britanic susține că americanii s-au angajat să sprijine Israelul nu atît din cauza promisiunilor făcute, cît din cauza votului acordat de evrei la alegerile din S.U.A. Britanicii afirmă că o atare situație a determinat Administrația să încerce să folosească N.A.T.O. ca instrument al politicii sale în Orientul Apropiat, lovindu-se însă de rezistența organizației. Contraargumentul american este că angajamentul față de Israel este tot atît de solemn și obligatoriu ca și cel asumat față de Europa occidentală sau față de orice altă țară prietenă.

Britancii și francezii au acționat mai uniți în legătură cu problemele Orientului Apropiat decît ceilalți membri ai Comunității vest-europene. Speranța lor era să îndrepte grupul spre o poziție proarabă și, într-o oarecare măsură, au reușit, chiar dacă procesul respectiv a dus la excluderea lor din acțiunea de pacificare în Orientul Apropiat. În felul acesta, atitudinea lor față de americani s-a înăsprit.

O autoritate britanică făcea următoarea precizare: „Nu a existat niciodată o atitudine comună americano-europeană față de Orientul Apropiat. Acțiunea franco-britanică împotriva Suezului, din 1956, a fost un exemplu. Europa occidentală nu va mai urma niciodată în mod neîntemeiat Statele Unite".

În cartea sa intitulată „Alianța agitată", publicată la mijlocul anilor '60, Kissinger prevedea lărgirea Pieței comune și sfidarea pe care o va lansa aceasta la adresa S.U.A. Kissinger prezicea, de asemenea, că vest-europenii vor urma o doctrină gaullistă, folosind metodele diplomației britanice.

Deocamdată, evenimentele anului care ar fi trebuit să fie al Europei au dovedit că secretarul de stat american este un bun profet.

Arthur L. Gavshon

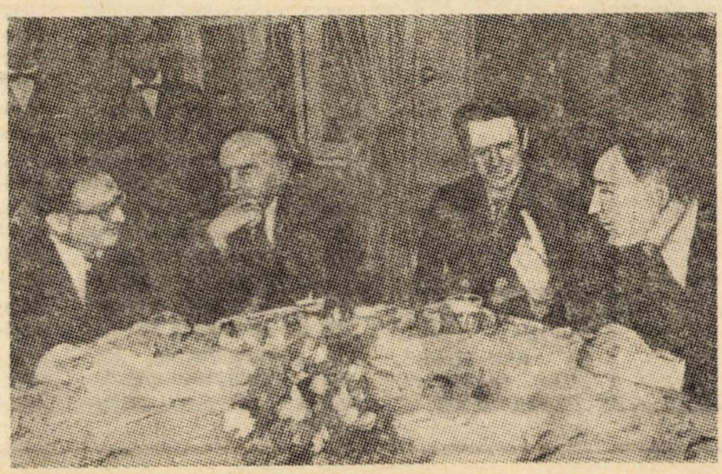

La ultima conferință ministerială a NATO: secretarul de stat american Henry Kissinger în convorbire cu miniștrii de externe Douglas-Home (Marea Britanie), Van Elslande (Belgia) și secretarul general NATO, Luns. Kissinger: „Există pericolul real al unei distrugeri treptate a Comunității atlantice"

Le Monde

PARIS

SPRE O REVIZUIRE A POLITICII S.U.A. FAȚĂ DE AMERICA LATINĂ?

HENRY KISSINGER va participa în februarie, la Ciudad de Mexico, la o conferință cu miniștrii afacerilor externe ai țărilor membre ale O.S.A. Rolul jucat în prezent în definirea opțiunilor diplomatice și politice ale S.U.A. de către Kissinger dă, în mod evident, acestei întîlniri un caracter spectacular, care n-a scăpat diplomaților latino-americani. Aceștia, care se consideră, nu fără dreptate, „cei mai puțin iubiți" de Washington, cer cu insistență, de cîțiva ani, o „revizuire categorică" a relațiilor dintre țările lor, în majoritate în curs de dezvoltare, și marea putere industrială. Ei speră că întîlnirea din Mexic va permite începerea reală a acestui „nou dialog", oferit anul trecut de Kissinger partenerilor latino-americani.

Fostul consilier special al președintelui Nixon pentru probleme de securitate considera pe atunci că America Latină nu punea probleme speciale Statelor Unite, pentru că nu se afla „într-o zonă de furtuni". Unul din motive era convingerea, împărtășită multă vreme de conducătorii din regiune, că dialogul cu S.U.A., principalul partener, trebuia să se bazeze pe

„înțelegere și prietenie". Această atitudine, contrazisă de evenimente dramatice, ca intervenția militară americană în Republica Dominicană (1965), s-a schimbat. Din 1969, un număr sporit de conducători latino-americani au pus clar condițiile unui adevărat dialog și și-au precizat revendicările.

Căderea guvernului chilian al lui Salvador Allende, în septembrie 1973, a slăbit, în mod normal, pe ansamblul continentului, vigoarea ofensivei diplomatice împotriva Washingtonului. Dar punerea în discuție a relațiilor economice și financiare continuă, favorizată fiind de criza de energie și de acuitatea decalajului dintre țările bogate și națiunile în curs de dezvoltare.

Realist, Henry Kissinger se gîndește, fără îndoială, că ar fi nimerit astăzi să se facă unele concesii țărilor situate într-un sector în care interesele politice, militare, strategice și economice ale S.U.A. sînt considerabile.

În ultimele sale declarații asupra Cubei, el s-a arătat în mod evident mai suplu și mai moderat decît președintele Nixon. Kissinger a exclus o vizită la Havana în timpul turneului său latino-american pe care îl va face în aprilie, dacă rezultatele conferinței din Mexic sînt satisfăcătoare. Dar a lăsat de înțeles, în mai multe rînduri, că o ameliorare a relațiilor americano-cubaneze este posibilă. Oficial, nimic nu s-a schimbat în acest domeniu delicat. Cu tot acordul împotriva pirateriei aeriene și navale, încheiat în februarie 1973 între Cuba și S.U.A., acestea au refuzat, în aprilie 1973, să ridice sancțiunile economice împotriva guvernului de la Havana, așa cum recomandau majoritatea țărilor Americii Latine.

Noul ambasador cubanez în Mexic, Fernando Lopez Muino, a declarat recent că guvernul său ar putea relua relațiile diplomatice cu Statele Unite, dacă acestea ar pune capăt blocadei economice. Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat a apreciat că nu există nimic nou în declarația ambasadorului cubanez. Dar serviciile lui Kissinger nu pot să nu studieze foarte atent orice „aluzie" care vine de la Havana.

Este evident, pe de altă parte, că brusca accelerare a lungilor și laborioaselor negocieri angajate între Washington și Panama, pentru un nou statut al zonei Canalului, se datorește lui Kissinger. El ar dori, se pare, să poată semna, el însuși, un acord definitiv în preajma conferinței din Mexic. Un acord de principiu a fost încheiat, în Panama, între Ellsworth Bunker, solid negociator american, și Juan Antonio Tack, dinamicul și subtilul ministru panamez de externe. Panama ar fi obținut, se pare, recunoașterea suveranității sale asupra zonei Canalului și ar fi fost prevăzut un calendar asupra „extinderii progresive" a jurisdicției panameze asupra acelei benzi a teritoriului național unde Statele Unite dispun de puternice baze militare. Rămîn să fie definite modalitățile precise. Dar gestul, încă relativ, al Washingtonului anunță, poate, alte negocieri bazate pe o apreciere mai luminoasă a intereselor reciproce.

Marcel Niedergang

ПРАВДА

MOSCOVA

PREOCUPĂRI SOCIAL-ECONOMICE ÎN PAKISTAN

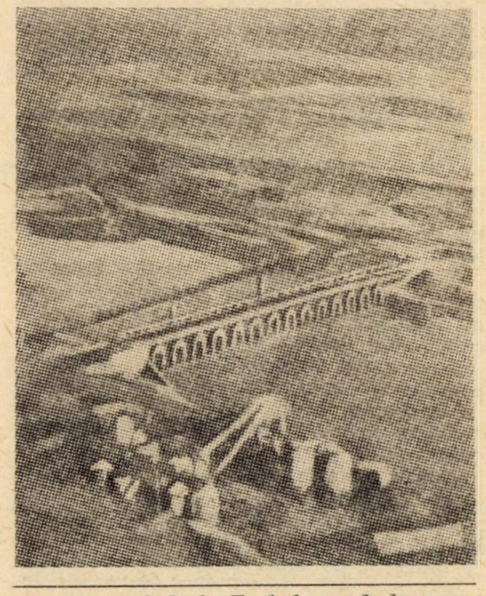

Barajul de la Tarbela pe Indus

DIN întîlniri și convorbiri la Ministerul Finanțelor, la Comisia de planificare, la Ministerul Muncii și Lucrărilor Sociale, la alte organizații de stat și sociale de la Islamabad se degajă impresia că principala atenție a conducătorilor pakistanezi este captată în prezent de problemele stabilizării și dezvoltării economiei.

„Guvernul Partidului Pakistanez al Poporului, venit la putere în decembrie 1971 — relatează M. Bakaly, consilier la Ministerul Finanțelor — a moștenit de la vechiul regim o economie șubredă. Sistemul de repartizare a resurselor materiale era subordonat integral intereselor marelui business și ale moșierilor. Uriașele cheltuieli pentru operațiunile militare din Pakistanul răsăritean, în ultimele luni de existență a regimului lui Yahia Khan, au dus la penuria de mărfuri și la creșterea

---

O declarație a Ministerului de Externe al Cubei în legătură cu problema relațiilor cu S.U.A.

Ministerul de Externe din Cuba a dat publicității, la 10 ianuarie, următoarea declarație :

„Întrucît unele dintre răspunsurile pe care le-a dat ambasadorul guvernului revoluționar din Cuba pe lîngă guvernul mexican, dr. Fernando Lopez Muino, într-o conferință de presă, au fost interpretate în mod eronat, Ministerul Afacerilor Externe din Cuba consideră necesar să declare următoarele :

1) Așa cum a subliniat ambasadorul Lopez Muino, poziția guvernului revoluționar din Cuba față de relațiile cu S.U.A. a fost prezentată, în repetate rînduri și fără echivoc, de primul secretar al Partidului comunist și primul ministru al Cubei, comandantul suprem dr. Fidel Castro Ruz.

2) Ruperea relațiilor diplomatice dintre S.U.A. și Cuba a avut loc la hotărîrea guvernului S.U.A. Blocada impusă țării noastre constituie un act agresiv, o replică la hotărîrea fermă a poporului cubanez de a-și exercita din plin suveranitatea. În consecință, guvernul revoluționar din Cuba nu are nici un motiv să facă primul pas spre restabilirea acestor relații diplomatice și nici nu-l va face, întrucît revoluția cubaneză s-a consolidat și s-a dezvoltat și fără ele.

3) Aproape că nici nu mai este nevoie să reafirmăm că în momentul în care guvernul S.U.A. ar hotărî să stabilească un schimb de păreri oficial în aceste probleme, el ar trebui în prealabil să pună capăt în mod necondiționat blocadei instaurate împotriva Cubei. Cuba nu va accepta să discute în alte condiții.

4) După ridicarea blocadei, discuțiile privind divergențele dintre Cuba și S.U.A. ar trebui să înceapă pe baza dorinței reprezentanților S.U.A. de a recunoaște că Statele Unite nu au nici un drept să se amestece, direct sau indirect, în treburile depinzînd de suveranitatea țărilor Americii Latine.

5) Deși baza navală de la Guantanamo nu are nici o importanță strategică în ce privește apărarea națională a Cubei, problema unei retrageri de la Guantanamo ar trebui să se afle în centrul oricăror convorbiri dintre cele două țări. Cuba nu a renunțat și nici nu va renunța la suveranitatea asupra acestei bucăți din teritoriul național, iar revendicarea unei retrageri necondiționate nu poate fi modificată din motive legate de importanța strategică sau tactică a acestei poziții militare.

6) Cuba nu ar admite ca în aceste discuții să fie cuprinsă vreo problemă care să afecteze drepturile țării noastre independente și suverane sau politica externă a Cubei".

(După **Prensa Latina**)

inflației. Rezervele de valută străină au fost epuizate. Conflictul cu India a complicat și mai mult situația. Crizei de produse alimentare i s-a adăugat o acută lipsă de combustibil. Ruperea relațiilor economice cu Bangladesh a dus la închiderea multor întreprinderi industriale. Nivelul de trai al populației, în special al păturilor sărace, a scăzut în mod catastrofal. Economia Pakistanului se află în pragul falimentului'.

În situația creată, guvernul lui Zulfikar Ali Bhutto a trebuit să rezolve, concomitent, două probleme fundamentale : să refacă economia subminată și să asigure îmbunătățirea condițiilor de trai ale poporului. Conform decretului privind reforma economică, în ianuarie 1972 au fost trecute sub controlul statului și, ulterior, naționalizate peste 30 de întreprinderi mari din zece ramuri de bază ale industriei.

Limita maximă a proprietății asupra pămîntului a fost redusă de la 500 de acri la 150 de acri de teren irigat. Aproape trei milioane de arendași, care depindeau înainte de mila moșierilor, au primit dreptul de arendă permanentă, asigurat prin lege.

Înfăptuiri considerabile au fost înregistrate în domeniul social. În februarie 1972, au fost adoptate hotărîri care au lărgit substanțial drepturile muncitorilor și ale organizațiilor sindicale. Au fost interzise concedierile arbitrare, majorate alocațiile de concediu, boală, invaliditate, au fost stabilite rețineri obligatorii din profitul companiilor particulare și destinate asigurărilor sociale, construcției de locuințe și învățămîntului.

Paralel cu aceasta, guvernul a întreprins măsuri în vederea stabilizării economiei. În bugetul pe anul financiar 1972/1973, alocațiile pentru dezvoltarea sectorului de stat au fost sporite cu 60 la sută. În scopul lichidării speculei cu valută și al stimulării exportului, a fost redus considerabil cursul de schimb al rupiei. Spre a stimula interesul țăranilor pentru extinderea continuă a producției, guvernul a majorat prețurile de achiziție la grîu, orez și trestie de zahăr.

Măsurile întreprinse au dat rezultate. În anul economic 1972/1973, produsul național global al Pakistanului a înregistrat o creștere de 6,5 la sută. Nivelul general al producției agricole a depășit nivelul anului precedent cu 3,1 la sută.

Rezultatele obținute pe frontul economic nu au scos însă total economia Pakistanului din situația de criză a ultimilor ani. Avertizînd împotriva supraevaluării realizărilor economice, ministrul finanțelor al Pakistanului, Mubashir Hassan, spunea, în luna iunie, referindu-se la buget, în Parlament : „Am reușit să curmăm vechea tendință de alunecare înapoi și am început să înaintăm. Totuși, scopul spre care tindem este încă departe". Cu toate eforturile depuse de guvern pentru dezvoltarea economiei și înmulțirea locurilor de muncă, numărul șomerilor se ridică la 2—2,5 milioane de oameni.

Economiștii pakistanezi sînt de părere că la baza tendințelor inflaționiste se află ritmurile încă lente de dezvoltare a economiei, datorate lipsei de bunăvoință a marelui business de a-și investi capitalul în producție. Reprezentanții marelui capital nu vor să se împace cu schimbările social-economice și politice înfăptuite în țară după decembrie 1971 și speră ca prin sabotaj politic să constrîngă guvernul să renunțe la înfăptuirea reformelor preconizate.

Guvernul pakistanez adoptă măsuri pentru a opri creșterea, în continuare, a inflației și a asigura accelerarea dezvoltării economiei. În 1973 au fost majorate din nou impozitele pe capitalul și veniturile mari, precum și taxele de export. Are loc o riguroasă economisire a mijloacelor. Față de firmele particulare care ignorează recomandările guvernului se recurge la măsuri de constrîngere. În ultimele luni, cîteva companii particulare au fost supuse unor amenzi foarte mari.

Eforturi energice se depun și în domeniul extinderii sectorului de stat al economiei. Vorbind recent în Parlament, ministrul finanțelor a declarat că guvernul intenționează să înceapă construcția unor mari întreprinderi industriale în sectorul de stat, cu investiții totale de circa 29 miliarde rupii.

Pe calea înfăptuirii acestor planuri, guvernul și poporul Pakistanului trebuie să învingă și alte obstacole, în afara celor de ordin social și economic. În luna august, cînd se părea că economia țării este pe cale să înregistreze un avînt, vaste regiuni din Pakistan au fost victime ale unor inundații fără precedent în ultimii zece ani. În statele Punjab și Sind s-au aflat sub apă aproape 4 milioane acri de teren însămînțat, 9 milioane tone de diferite produse agricole au fost luate de torenți și au pierit 54 000 de vite. Lupta împotriva consecințelor calamităților a necesitat revizuirea structurii investițiilor în anul financiar curent, înfăptuirea unui șir de proiecte a trebuit amînată.

A. Maslennikov

Los Angeles Times

BIAFRA DUPĂ RĂZBOI

DE CELE două părți ale marii rute care servea pe vremuri ca pistă de aterizare și care era cunoscută sub numele codificat „Annabela", mai pot fi văzute rămășițele a trei avioane de transport care au fost distruse aici. Nu departe, la Mgbidi, vechiul spital nu mai este ocupat decît de lucrătorii dintr-o întreprindere de prospecțiuni petroliere : miile de copii fără adăpost și care și-au găsit refugiul aici au fost mutați în alte părți. Mai la nord, orașul Onitsha este încă brăzdat de urmele obuzelor, dar în restul acestei regiuni, care era numită pe vremuri Biafra, rănile războiului s-au cicatrizat. Deși au constituit foarte des subiectul de pagina întîi a ziarelor, orașele Owerri, Umahia și Aba sînt astăzi calme, iar locuitorii intenționează să transforme ultimul adăpost al conducătorului biafrez, colonelul Ojukwu, într-un centru de atracție turistică.

„Fără îndoială, nu sîntem fericiți de rezultatele războiului, explică un membru al tribului Ibo. Dar sîntem mulțumiți că războiul s-a terminat. În prezent, nu există decît o singură Nigerie, la bine și la rău".

Războiul, care a pus față în față forțele federale ale generalului Yakubu Gowon și regiunea dizidentă, Biafra, a durat din iulie 1967 pînă în ianuarie 1970. Puțin înainte de predarea Biafrei, colonelul Ojukwu a fugit. Se spune că el s-ar fi instalat în Coasta de Fildeș sau că ar conduce o întreprindere prosperă de transport. După război, generalul Gowon s-a străduit, aplicînd sloganul „Nici învingători, nici învinși", să se împace cu foștii rebeli. Astfel, gărzile sale personale și pilotul său particular sînt reprezentanți ai tribului Ibo. „Fără Gowon, explică un ziarist influent de la Enugu (capitala statului din regiunea centrală de est), tribul Ibo nu ar fi putut supraviețui. El s-a comportat bine. În orice caz, nimeni nu se gîndește să reînceapă aici o mișcare de secesiune".

În toiul luptei, opinia publică mondială s-a concentrat asupra soartei miilor de biafrezi care mureau de foame pe măsură ce trupele guvernamentale își întăreau dominația asupra regiunii. Cele două părți antagoniste au fost pe rînd acuzate de a fi făcut din foamete o armă, guvernamentalii pentru a forța pe biafrezi să se supună, iar rebelii pentru a ralia cauzei lor opinia publică. Dar astăzi este imposibil să se evalueze cu precizie pierderile umane cu care s-a soldat acest război. Unii vorbesc de 100 000 de morți, alții de un milion. Totuși, există numeroși observatori care apreciază că rapoartele asupra atrocităților au fost exagerate.

La Onitsha, orașul care a fost probabil cel mai afectat, un avocat declară : „Totul merge foarte bine acum. Desigur, există încă o serie de nemulțumiți, în special în rîndul foștilor ofițeri ai armatei Ibo, care în prezent și-au pierdut serviciul, dar, în ce mă privește, mănînc atît cît am nevoie, îmi văd de treburile mele, îmi spun punctul de vedere și mă deplasez fără griji". Iar unul dintre amicii săi

La Universitatea nigeriană din Enugu. „Nici învingători, nici învinși"

adaugă, vorbind despre colonelul Ojukwu: „El nu mai reprezintă nimic pentru noi. Nu mai are partizani. Oamenii l-au dat uitării".

Regiunea locuită de tribul Ibo este o succesiune de cîmpii pline de verdeață, străjuite de palmieri și de bananieri și brăzdată de o puternică rețea rutieră. Înainte de război, populația Ibo, în majoritate creștină, era considerată ca tribul cel mai bine educat, cel mai avansat și cel mai întreprinzător din Nigeria.

Datorită nivelului ridicat al educației, populația Ibo a fost puternic implantată în armată și în administrație. „Noi am acceptat spiritul reconcilierii, explică ziaristul de la Enugu. Numeroși reprezentanți Ibo și-au reluat fostele lor locuri de muncă".

În vechea Biafră, climatul rămîne calm.

William Tuohy

PROFIL

Dr. RUDOLF KIRCHSCHLÄGER

ministrul de externe al Austriei

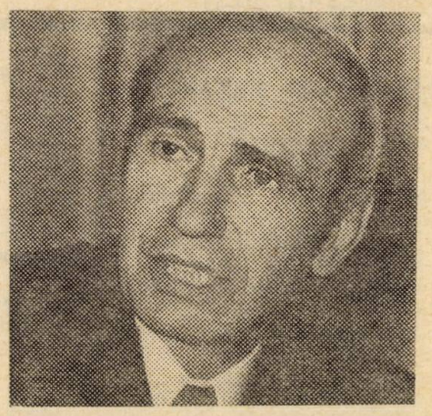

Dr. Rudolf Kirchschläger s-a născut la 20 martie 1915, la Obermühl (Austria de sus). În 1935, își dă bacalaureatul la Școala de construcții din Horn ; temporar, deține posturile de secretar comunal și funcționar de bancă, iar în 1940 își ia doctoratul în științe juridice la Universitatea din Viena și intră în magistratură.

Imediat după război, a funcționat în colegiul de avocați din Krems, iar în 1947 a fost numit șef de serviciu la o judecătorie de circumscripție. De la 1 ianuarie 1954, activează în postul de consilier juridic pentru probleme de drept civil la un tribunal de primă instanță din Viena. În iulie 1954, a fost atașat pe lîngă fostul serviciu al cancelariei federale pentru afaceri externe, calitate în care a participat ca membru al delegației austriece la tratativele finale privind încheierea Tratatului de stat, în mai 1955. De asemenea, a fost coautor al proiectului legii constituționale cu privire la neutralitatea permanentă a Austriei. În 1956, este numit șef al secției de drept internațional în Înaltul Serviciu pentru afacerile externe, iar, în 1958, devine ministru plenipotențiar. Între 1962—1967, a deținut funcția de locțiitor al secretarului general pentru afacerile externe.

În 1960, dr. Kirchschläger a condus delegația austriacă la cea de-a doua conferință de la Geneva asupra dreptului internațional al mărilor și oceanelor, un an mai tîrziu a condus o delegație austriacă la conferința de la Viena, sub egida O.N.U., privind circulația diplomatică, iar în 1963 o alta, tot în capitala austriacă, asupra relațiilor consulare. Din 1956 pînă în 1965, a participat ca membru al delegației austriece la dezbaterile Adunării Generale a O.N.U. În 1963, devine șeful de cabinet al lui Bruno Kreisky, pe atunci ministru de externe, funcție pe care o deține și sub conducerea următorului ministru de externe, dr. Lujo Tončic-Sorinj. În 1967, este numit ambasador al Austriei la Praga. Între timp, dr. Kirchschläger a participat la negocieri preliminare privind o reglementare a relațiilor Austriei cu Piața comună, precum și la cele privind rezolvarea chestiunii Tirolului de sud.

Odată cu formarea — în urma alegerilor de la 1 martie 1970 — a noului guvern austriac, sub conducerea cancelarului Bruno Kreisky, i se încredințează, la 21 aprilie 1970, conducerea Ministerului de Externe. În guvernul format de Bruno Kreisky la 21 octombrie 1971, în urma alegerilor parlamentare anticipate ce au avut loc în același an, păstrează portofoliul afacerilor externe.

În calitate de ministru de externe al Austriei, dr. Rudolf Kirchschläger vizitează pentru prima oară țara noastră.

New Age

NEW DELHI

„PENTRU UNITATE NAȚIONALĂ ÎN IRAK"

Interviu acordat de Aziz Muhammed

prim-secretar al C.C. al P.C. din Irak

— CUM SE DESFĂȘOARĂ lupta pentru unitatea tuturor forțelor democratice și crearea Frontului Național-Patriotic Progresist din Irak ?

— După ce, la 17 iulie 1968, a venit la putere Partidul Renașterii Socialiste Arabe (Baas), între el și Partidul Comunist din Irak au început contacte. În pofida unor dificultăți, am continuat să luptăm pentru crearea frontului unit. În urmă cu doi ani, a fost elaborat un proiect corespunzător și, cu toate că la început aveam puncte de vedere diferite în unele probleme, în cele din urmă am ajuns, datorită dorinței sincere a celor două părți, la înțelegere reciprocă. La 17 iulie 1973, ambele partide au semnat un acord de colaborare în scopul creării Frontului Național-Patriotic Progresist, în conformitate cu Carta de acțiuni naționale, care a stabilit bazele alianței tuturor forțelor progresiste ale țării. Apreciem acest acord ca un document politic important, de mare însemnătate nu numai pentru Irak, ci și pentru întreaga „lume a treia".

În prezent, cele două partide ale noastre colaborează strîns. P.C. din Irak nu se află acum în opoziție, el este reprezentat în guvern prin doi miniștri — ministrul agriculturii și reformei agrare și un ministru de stat. Acum, principalele eforturi ale luptei noastre sînt orientate către înfăptuirea practică a Cartei de acțiuni naționale, spre dezrădăcinarea elementelor reacționare.

— Care este poziția Partidului Democratic al Kurdistanului în rezolvarea problemei naționale ?

— P.D. din Kurdistan (P.D.K.), care a condus mulți ani lupta kurzilor pentru drepturile lor naționale, joacă un rol important în viața politică a Irakului. Acordul încheiat în luna martie 1970 între guvern și conducerea mișcării național-democratice a kurzilor privind rezolvarea pașnică a problemei kurde constituie un mare succes al tuturor forțelor democratice din Irak. Multe prevederi ale acestui acord au fost înfăptuite, dar pentru realizarea lui deplină mai trebuie soluționate încă o serie de probleme.

P.C. din Irak se pronunță pentru aderarea P.D.K. la Frontul Național-Patriotic Progresist, deoarece participarea la procesul de consolidare politică și la activitatea Frontului servește drept garanție a asigurării drepturilor național-democratice ale poporului kurd. Considerăm că problema alipirii la Front și problema autonomiei nu trebuie opuse una alteia, ci rezolvate paralel. Sîntem de părere că nu pot fi soluționate dintr-o dată toate problemele, dar acelea în care s-a ajuns la înțelegere trebuie reglementate fără amînare.

Bagdad. Recentă manifestație în favoarea naționalizării lui „Iraq Petroleum Company"

POSTA REDACTIEI

Capacitatea nucleară franceză

Gh. Popescu, Bucureşti. Pentru a răspunde întrebărilor dv. vom folosi informaţiile furnizate de un comentariu transmis la sfîrşitul anului trecut de agenţia France Presse. Armamentul nuclear francez reprezintă, în prezent, un potenţial de 20 megatone, la bordul a 86 diferite vehicule (avioane de bombardament, rachete de diferite tipuri şi submarine). Potrivit unui raport la bugetul pe anul 1974, prezentat de un membru al Comisiei apărării a Adunării Naţionale, trupele de uscat franceze vor primi, începînd din mai 1974, rachete sol-sol „Pluton", capabile să transporte la o distanţă de 100 km o bombă atomică tactică „AN 52". Vor fi constituite şase unităţi dotate cu această rachetă, fiecare unitate fiind înzestrată cu şase instalaţii de lansare. În acelaşi raport se menţionează că patru subunităţi folosesc deja arme nucleare tactice de acelaşi model. Forţele aeriene strategice cuprind nouă escadrile cu cîte patru avioane de bombardament de tipul „Mirage-4", staţionate pe nouă baze aeriene franceze. Aceste bombardiere pot transporta o încărcătură nucleară de 70 kilotone, adică cu o putere de 3—4 ori mai mare decît bomba nucleară de la Hiroşima. Raportul dezvăluie, de asemenea, existenţa rachetelor balistice sol-sol cu destinaţie strategică. Sînt semnalate două unităţi care cuprind 18 asemenea rachete ce pot transporta la ţintă o încărcătură nucleară de 150 kilotone, la distanţe medii de 3 000 km. În curînd, va fi creată şi a treia unitate de acest gen. Ea va fi prima care va fi înzestrată cu o bombă termonucleară cu o putere echivalentă cu o megatonă, precum şi cu noul model de rachetă strategică „S-3". Raportul relevă, de asemenea, că forţele strategice oceanice dispun, în prezent, de două submarine nucleare lansatoare de rachete — „Le Redoutable" şi „Le Terrible" — capabile să lanseze fiecare 16 rachete (echipate cu cîte o încărcătură nucleară cu un echivalent de 450 kilotone, de 22 ori mai puternică decît cea de la Hiroşima), la o distanţă de 2 500 km. Un al treilea submarin va intra în serviciu în 1974 şi va fi prima navă care va primi noul tip de rachetă „M-2", a cărei rază de acţiune va fi de 3 000 km. În 1977, va deveni operaţional al patrulea submarin echipat cu o nouă rachetă strategică „M-20", care va transporta o încărcătură termonucleară de aproximativ 1 megatonă. În sfîrşit, raportul precizează că cel de-al cincilea submarin nuclear va intra în serviciul armatei în 1979.

Niedermayer — Pym

S. Ionescu, Bucureşti. 1. Omul de afaceri vest-german care a fost răpit în Ulster înainte de sfîrşitul anului trecut se numeşte Thomas Niedermayer (în **fotografie**) şi conducea filiala firmei „Grundig". Totodată, Niedermayer era şi consul onorific al R.F. Germania la Belfast. Fusese decorat cu „Ordinul Imperiului britanic" pentru serviciile aduse economiei provinciei. Niedermayer a fost răpit de

doi necunoscuţi. Ulterior, nu s-a mai ştiut nimic despre el, deşi se bănuia că ar fi fost răpit de membri ai organizaţiei extremiste I.R.A. Aceasta, însă, n-a dat publicităţii nici un comunicat. La un moment dat, s-a crezut chiar că răpirea e acţiunea vreunui soţ ori logodnic gelos. Tînărul Eddie Foley, din Londra, îşi amenin-ţase logodnica — secretară a lui Thomas Niedermayer —, în momentul rupturii legăturii dintre ei, că se va răzbuna pe consulul vest-german, pe care îl bănuia a fi cauza rupturii. Arestat îndată după răpire, Eddie Foley a fost însă eliberat după un îndelung interogatoriu. În continuare, nu se ştie nimic despre soarta lui Thomas Niedermayer.

2. În ceea ce îl priveşte pe Francis Pym, noul secretar de stat pentru Irlanda de Nord (de la 2 decembrie 1973), se consideră că noul ministru e un politician diplomat (nu în măsura în care este Whitelaw), reputat ca destul de ferm. S-a născut în 1922, este deputat conservator din 1961.

Noul guvern spaniol

Ştefan Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Ilfov. Noua echipă guvernamentală de la Madrid, condusă de Carlos Arias Navarro (primul civil prim-ministru din istoria franchismului), este o echipă omogenă de tendinţă falangistă, dar tipic franchistă, adică formată din personalităţi ataşate în primul rînd generalului Franco. O altă particularitate a acestui guvern constă din crearea a trei posturi de vicepreşedinte, potrivit unei dispoziţii a legii organice, aplicată astfel pentru prima oară. O „familie" politică, Opus Dei, a fost înlăturată din guvern unde fusese reprezentată de fostul ministru de externe, Laureano Lopez Rodo. Iată lista noului guvern :

Preşedinte : Carlos Arias Navarro.

Prim-vicepreşedinte şi ministru de interne : José Garcia Hernandez.

Al doilea vicepreşedinte şi ministru de finanţe : Antonio Berrera de Irimo.

Al treilea vicepreşedinte şi ministru al muncii : Licinio de la Fuente.

Afaceri externe : Pedro Cortina Mauri.

Armată terestră : general Francesco Goloma Gallegos

Marină : vice-amiral Pita de Veiga.

Aviaţie : general Mariano Cuadra Medina.

Justiţie : Francisco Ruiz Jarabo.

Educaţie : Cruz Martinez Esteruelas.

Lucrări publice : Valdez Gonzales.

Agricultură : Thomas Allende Baxter.

Industrie : Alfredo Santos Blanco.

Comerţ : Nemesio Fernandez Cuesta.

Locuinţe : Luis Rodriguez de Miguel.

Informaţii şi turism : Pio Canabillas.

Sindicate : Alejandro Fernandez Sordo.

Secretar general al Mişcării : José Utrera Molina.

Secretar al preşedinţiei : Antonio Carro Martinez.

Ismet Inönü

Vasile Dragoş, Iaşi. Principal colaborator şi succesor al creatorului Turciei moderne, Kemal Atatürk, Ismet Inönü, recent decedat, a dominat, prin puternica sa personalitate, aproape o jumătate de secol,

scena vieţii politice turceşti. Născut la 24 septembrie 1884 la Ismir, licenţiat al şcolii de artilerie din Istanbul, Ismet Inönü şi-a legat numele de importantele campanii din Arabia (1910) sau Siria (1920). Aderă la Mişcarea naţională de eliberare fondată de Mustafa Kemal (Atatürk) şi ca şef de stat major, reuşeşte să stăvilească ofensiva armatei greceşti în Anatolia, în 1921, şi cîştigă bătălia de la Inönü, localitate situată în apropiere de Eskischir, al cărui nume şi-l va asocia de acum înainte. După bătălie, Atatürk i-a scris : „Aţi salvat naţiunea". General de divizie în 1922, semnează, anul următor, Tratatul de la Lausanne, care înlătură înfrîngerea suferită de Turcia prin Tratatul de la Sèvres din 1918. În octombrie 1923, devine prim-ministru şi preşedinte al Partidului Republican al Poporului (P.R.P.) În anii următori, va sprijini acţiunile desfăşurate de Atatürk în scopul laicizării şi modernizării societăţii turceşti. După moartea lui Atatürk, Ismet Inönü devine preşedinte al ţării. În 1950, pune capăt sistemului partidului unic, dar formaţia sa, P.R.P., suferă înfrîngerea în alegeri. Inönü trece în opoziţie, în fruntea căreia rămîne pînă în 1972, cu o întrerupere de patru ani (1961-64) cînd, după răsturnarea guvernului Menderes, este chemat să restaureze ordinea civilă. Odată situaţia normalizată, alegerile din 1965 vor antrena aducerea sa, împreună cu P.R.P., din nou în opoziţie. În 1972, direcţia susţinută de el de sprijinire a cabinetului Nihat Erim negăsind aprobare în sînul majorităţii P.R.P., Ismet Inönü demisionează din partid şi se retrage din viaţa politică. Rămîne, ca fost preşedinte al republicii, senator pe viaţă şi, în această calitate, asistă la succesul înregistrat de P.R.P. în alegerile din 14 octombrie 1973.

Metode de transformare a energiei în forme utilizabile

Ion Boştină, Caransebeş. Sîntem în măsură a răspunde, sub forma unei reprezentări grafice, solicitării dv. Imaginea alăturată, reprodusă după revista „National Geographic", prezintă o sugestivă panoramă a principalelor surse energetice şi a metodelor actuale, şi a celor considerate posibile în viitor, de transformare a energiei în forme utilizabile. Se poate observa tendinţa de deplasare către electricitate în folosirea energiei.

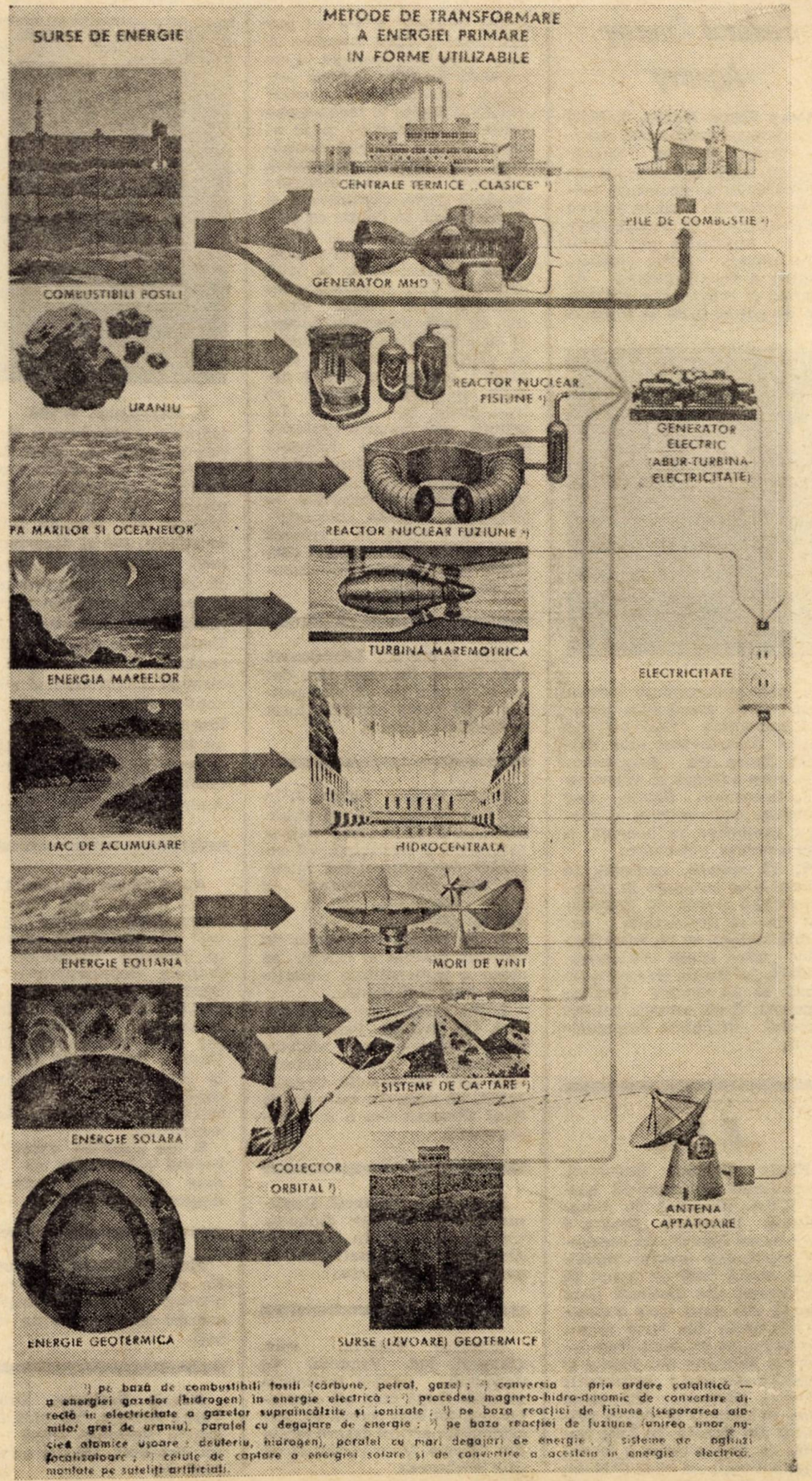

Cheltuieli militare

Vasile Grigoriu, Sibiu. Potrivit datelor publicate de serviciile de informaţii ale N.A.T.O., în anul financiar 1973—1974, cheltuielile militare ale S. U. A. vor fi aproape duble faţă de ale celor 12 aliaţi europeni, adică 78 462 000 000 dolari, faţă de 39 974 000 000 dolari. Din punct de vedere al proporţiei din venitul naţional brut, procentul cel mai mare este cheltuit de Portugalia — 7 la sută; urmează Statele Unite — 6,6 la sută, Marea Britanie — 6 la sută, Grecia — 5,2 la sută, Turcia — 4,8 la sută, Franţa — 4,2 la sută, R. F. Germania — 3,9 la sută, Italia — 3,5 la sută, Canada — 2,4 la sută, Luxemburg — 0,9 la sută.

Sava Tutunaru, Petreşti, com. Corbeanca, jud. Ilfov. Am scris despre tragedia de la Fiumicino în nr. 52 din 1973 şi în nr. 2 a.c., în cadrul acestei rubrici. Nu dispunem de informaţii privindu-i pe autorii atentatului (cf. şi rubrica „1000+1" din nr. 3). În ceea ce priveşte lupta internaţională împotriva pirateriei aeriene, s-au luat numeroase măsuri fie pe plan naţional, fie internaţional pentru prevenirea lor, dar, după cum se constată, atentatele nu au dispărut. În ultimul timp, de altfel, pe toate aeroporturile lumii au fost introduse severe măsuri de securitate, despre care revista noastră a scris în mai multe rînduri.

POSTA REDACȚIEI

Federal Energy Agency

Ionel Voicu, Buzău. 1. Noul departament ministerial nord-american, Federal Energy Agency, creat la începutul lunii decembrie, grupează toate organismele care se ocupau de problemele de energie. Sarcinile principale ale noului departament : decizii imediate pentru a face față crizei de energie și reducerilor vînzărilor de petrol arab și pregătirea unor programe pe termen lung vizînd rezolvarea penuriei energetice. Conducătorul noului departament este William Simon (în **fotografie**), fost prim adjunct al ministrului finanțelor. Simon, fost bancher, este partizan al sporirii prețurilor la benzină și alte produse petroliere.

2. Vă referiți, probabil, la schimbările anunțate la sfîrșitul anului trecut de Republica Guineea Ecuatorială : capitala statului se va numi Malabo (pînă acum era Santa-Isabel), iar insula pe care e situată se va chema Macias-Nguema, după numele șefului statului (înainte : Fernando-Poo).

E. T. A.

Florin Coman, București. Organizația autonomistă bască E.T.A. (Euskadi Ta Askatasuna) înseamnă „Pentru o țară bască liberă". În concepția membrilor acestei organizații, statul basc ar trebui să fie format din Euskadi (țara bască) din nord care cuprinde regiunile din jurul orașelor Bayonne, St. Jean-Pied-de-Port și Mauléon din Franța și Euskadi din sud : provinciile Viscaya (Bilbao), Guipuzcoa (San Sebastian) și Alava (Vitoria) din Spania. În 1890, Sabino de Arana Goiri a fondat Partidul național basc (P.N.B.), prima expresie a voinței autonomiste a Țării Bascilor. A doua republică spaniolă le recunoaște bascilor anticele privilegii (așa-numitele „fueros" din Evul Mediu le recunoșteau legile și obiceiurile) și le acordă chiar o anumită autonomie. În timpul războiului, mișcarea bască se scindează : pe de o parte, republicanii și democraticii, în frunte cu José Antonio de Aguirre, pe de alta — carliștii tradiționaliști. După războiul civil, în 1937, generalul Franco revocă orice concesie. Trec, astfel, cîțiva ani. În 1953, mișcarea începe să se reorganizeze. Se fondează „Ekim" (Acțiunea) care susține necesitatea luptei armate. În 1958, „Ekim" se transformă în „E.T.A.". La primul său congres național, în 1962, E.T.A. își definește obiectivele : „Independența, reunificarea teritoriului basc, transformarea structurilor economice, sociale, culturale". În 1966, o aripă se scindează și ia naștere E.T.A. Berri (Eta nouă) care nu este recunoscută de organizație.

Nicu Colometz, Dărmănești, jud. Bacău. Ne pare rău, dar nu dispunem de un stoc pentru a vă putea trimite toate numerele solicitate.

Eugen Paltin, Pitești. 1. În nr. 8 și 40 din 1973 am publicat ample răspunsuri despre nealiniere și nealiniați. Vă sugerăm consultarea lor, întrucît veți găsi răspunsuri la toate întrebările dv. în această problemă.

2. De regulă, în funcția de secretar general al O.N.U. se alege o personalitate aparținînd unui stat neutru.

3. Din O.N.U. fac parte, astăzi, 135 de state. Pentru a afla o listă a tuturor statelor existente în lume, inclusiv cele care nu aparțin Organizației, vă sugerăm consultarea unui almanah sau a unei enciclopedii.

Bebe Vișan, Urziceni. România întreține relații diplomatice cu Israelul din 1948. Nu dispunem de o statistică în genul celei solicitate.

Dumitru Valeriu, com. Cîmpeni, jud. Vrancea. Vă mulțumim pentru scrisoarea trimisă. După cum ați constatat, am dat curs cererii dv. publicînd un articol despre seceta din Etiopia. Vom reveni și cu alte amănunte.

V. Georgescu, Brăila. Președintele Confederației Helvetice pe acest an, Ernst Brugger, a fost ales pentru această funcție la 5 decembrie și urmează lui Roger Bonvin. Brugger era consilier federal (ministru), șef al departamentului economiei. Ca deputat de Zürich, Brugger reprezintă în guvernul elvețian partidul radical, din decembrie 1969. După cum se știe, tot la 5 decembrie, în locul celor trei membri demisionari ai guvernului (Hans Peter Tschudi, Roger Bonvin și Nello Celio) au fost aleși Willi Ritschard (socialist), Hans Hürlimann (democrat-creștin), Georges-André Chevallaz (radical). Ritschard era membru al guvernului cantonal Soleure ; fost muncitor, și-a început cariera politică în sindicate, iar din 1964 conducea departamentul finanțelor în cantonul său. Hürlimann era reprezentant al cantonului Zoug în Consiliul statelor ; este avocat, aparține tendinței tradiționaliste a partidului său, s-a ocupat, în cantonul său, de probleme militare, instrucție publică, culte. Chevallaz, fost primar al orașului Lausanne, este de formație istoric. **Fotografia** alăturată îi reprezintă pe noul președinte elvețian împreună cu cei trei noi consilieri federali : de la stînga la dreapta — Ritschard, Brugger, Hürlimann și Chevallaz.

Aurel Ciucu, Craiova. 1. Întrucît Gerald Ford, numit vicepreședinte al S.U.A. a trebuit să părăsească președinția grupului republican din Camera Reprezentanților, în locul său a fost ales John Rhodes din Arizona. Rhodes se află în Congresul american din 1952 (s-a născut în 1916) și timp de 11 ani (pînă în 1972) a fost președintele comisiei politice a partidului republican în Camera Reprezentanților.

2. Vă sugerăm consultarea acestei rubrici din nr. 50 în care au apărut informații despre palestinieni și O.E.P.

Timoftei Mogoș, București. Nu dispunem de informații privind familia personalității politice despre care ne întrebați.

Mihail Brătianu, Drobeta Turnu-Severin. Vă mulțumim pentru scrisoare. După cum ați constatat, am dat curs cererii dv.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.